ХРИСТИЯНСЬКИЙ ДУХОВНО-ПРОСВІТНИЦЬКИЙ ЧАСОПИС
2/2008

Слово ВЧИТЕЛЮ

ДО ШКОЛИ З НАДІЄЮ ЖИТТЯ ПРОМОВИТЬ ПРАГНЕННЯ ПІЗНАТИ ІСТИНУ

УЧИТЕЛЬ: ПРОФЕСІЯ І ПОКЛИКАННЯ

Християнський
духовно-просвітницький часопис

«СЛОВО ВЧИТЕЛЮ» № 2(4)/2008

Наше кредо:

«Нести Слово Боже – ось наша мета,
щоб кожний учитель був учнем Христа!»

Головний редактор	Тарас Приступа
Літературний редактор	Світлана Филипчук
Дизайн і верстка	Максим Ральянов
Художник	Наталія Рябушко
Коректор	Ольга Мац
Редакційна колегія:	Тетяна Артерчук Олег Блощук Олександр Бондарчук Руслана Ковальчук Юрій Ліщинський Євген Никонюк Ольга Новікова
Відповідальна за випуск	Надія Доля

Засновник і видавець –
**Міжнародна громадська організація
«Надія – людям»**

Адреса:	а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна.
Телефон:	(0362) 63-79-76
Факс:	(0362) 62-05-12
e-mail:	slovo@nadia.rovno.ua

Часопис зареєстровано в Міністерстві юстиції України.
Свідоцтво про державну реєстрацію: серія КВ
№ 12846-1730Р від 27 червня 2007 р.

Часопис «Слово вчителю» видається за рахунок благодійних внесків приватних осіб та організацій.

Пожертви на видання часопису просимо надсилати поштовим переказом на адресу МГО «Надія – людям» з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“», або на рахунок: МГО «Надія – людям», р/р 26005301588849, Промінвестбанк м. Рівне, МФО 333335, код 21081735 з позначкою: «Пожертви на часопис „Слово вчителю“».

За умови передруку матеріалів посилання на часопис «Слово вчителю» обов'язкове.

Рукописи не рецензуються і не повертаються. Редакція залишає за собою право редагувати і, за необхідності, скорочувати матеріали.

Посилання на Біблію або цитування окремих біблійних текстів позначаються умовними скороченнями. Список скорочень назв книг зазвичай подається у виданнях Біблії. Посилання зазначаються з дотриманням принципу «книга-розділ-вірш» і розділяються знаками пунктуації. Наприклад: Ів. 19:6-11, 13-20, 25-28; 1 Кор. 1:18-24. Фрагменти з одного розділу розділяються комою (,), а різні книги або розділи відокремлюються крапкою з комою (;).

Якщо в тексті не зазначено інше, всі біблійні посилання взято з Біблії у перекладі проф. Івана Огієнка.

Фото на обкладинці Олександра Осіпова.

Надруковано: РТМКФ «Християнське життя»,
43006, м. Луцьк, вул. В. Стуса, 3,
тел. (0332) 71-08-74.
Наклад 5000 прим.

© «Слово вчителю» © МГО «Надія – людям»

Чим дальше, тим більше стає зрозумілим, що наше суспільство страждає від багатьох невирішених проблем, причиною яких є одна дуже важка хвороба – бездуховність. Безбожне, аморальне, сповнене брехні, лицемірства та злочинної байдужості життя щодня нагадує нам про те, що ми далеко відійшли від Бога, збилися з дороги, втратили орієнтири і тонемо у безнадії. При цьому варто підкреслити, що деградує сім'я.

Враховуючи, що жертвами цього жахливого стану суспільства першими стають діти, ключовою постаттю стає вчитель, особливо вчитель християнської етики. Тому питання: хто він? – стає як ніколи актуальним. Його важливість зростає особливо на тлі суперечок про програми, про вплив різних конфесій на цей процес, про фінансування та всілякі організаційні і бюрократичні перешкоди. Адже вчитель, далекий від глибокого розуміння Бога, який не керований християнськими духовними цінностями, байдужий до проблем своїх учнів, спотворить найкращу програму і знецінить в очах своїх учнів найблагороднішi, найвищі цінності.

Навіть найкраща педагогічна і теологічна підготовка не зможе вирішити проблеми виховання, якщо самі вихователі не подбають про власну не зовнішню, а внутрішню красу і гармонію. А це неможливо без глибоких стосунків з Богом і довіри Його Слову – Слову Великого Вчителя.

Адже всі ми, хто хоч невеликою мірою має відношення до виховання, повинні завжди пам'ятати, що найбільший вплив на учнів ми здійснюємо своєю особистістю, тобто внутрішньою красою наших душ, тим, ким ми є насправді (55-60%). Значно менше впливають наші вчинки (30-35%). І зовсім незначний вплив ми здійснюємо через те, що говоримо. Тому неважко зрозуміти, що якщо ми насправді прагнемо бути ефективними у вихованні, то нам необхідно подбати про власну внутрішню сутність, а також добрими вчинками постійно підтверджувати те, чого професійно навчаємо.

Тарас Приступа,
головний редактор

4 ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

О. Бондарчук. «Потрібно вірити самому і бути прикладом для дітей» *(інтерв'ю зі Світланою Богатирчук-Кривко)*

6 АКТУАЛЬНА ТЕМА

О. В'ялов. Учитель християнської етики – хто він?
О. Бондарчук. Яким я бачу справжнього вчителя
Л. Рудюк. Роль особистості вчителя у формуванні християнських цінностей в учнів

12 СТУДІЇ БІБЛІЇ

Ю. Ліщинський. Ну що б, здавалося, слова...

14 ЗНАЙОМСТВО

Н. Доля. «Переконана: вчитель має великий вплив на учнів» *(інтерв'ю з Оленою Ніньовською)*

18 НАУКА І ХРИСТИЯНСТВО

О. Блощук. Блез Паскаль
Фундаментальний конфлікт... і ще деякі факти

22 МЕТОДИКА І ДОСВІД

Т. Артерчук. До школи з надією
Кваліфікаційні характеристики вчителя християнської етики
Г. Опанасюк. Наставники в житті дитини. Співпраця вчителя й учня *(урок для 2 кл.)*
С. Филипчук. Прагнення пізнати істину *(урок для 7 кл.)*
О. Косік. Життєвий шлях. Ніколи не пізно змінити своє життя на краще *(урок для старших класів)*
А. Чудовець. Чому жабки весело кумкають *(сценарій позакласного заходу)*
Дидактичний матеріал
О. Гончар. Біблійні футбольні уроки від «Надії»

46 МОЛОДЬ У ПОШУКУ

О. Новікова. Життя промовить

48 СПРАВИ СІМЕЙНІ

І. Дубовик. Конфлікти
Л. Вісєлєва. «Шлюб – це стосунки, які потрібно берегти і розвивати» *(інтерв'ю з Тахіром Таліповим)*

54 РОЗДУМИ ДУШІ

І. Курченко. Невимушена розмова

Слово вчителю

ПОГЛЯД ФАХІВЦЯ

ПОТРІБНО ВІРИТИ САМОМУ І БУТИ ПРИКЛАДОМ ДЛЯ ДІТЕЙ

Інтерв'ю зі Світланою Богатирчук-Кривко, заступником міського голови Рівного з гуманітарних питань і питань соціального захисту населення.

Світлана Богатирчук-Кривко народилась 28 жовтня 1959 р. в м. Рівному. Закінчила Луцьке педагогічне училище в 1978 р. та Рівненський державний педагогічний інститут в 1986 р. Працювала вчителем, інспектором шкіл, заступником директора департаменту соціального обслуговування населення м. Рівного, начальником управління освіти Рівненського міськвиконкому. З травня 2002 р. працює на посаді заступника міського голови.

У 1994 – 1995 рр. пройшла навчання за програмою «Лідери освіти XXI ст.». У 2000 р. визнана «Жінкою року» в номінації «Жінки – представники владних структур». Депутат Рівненської обласної ради (2002-2006 рр.), депутат міської ради з 2006 р.

Має звання «вчитель-методист» (1998 р.), «Заслужений працівник освіти України» (1998 р.), нагороджена знаком «Відмінник освіти України» (1993, 1997 рр.).

Заміжня, має двох синів.

– Щиро дякуємо, Світлано Кирилівно, що погодилися дати інтерв'ю для часопису «Слово вчителю». Переконані, що проблеми духовного виховання молоді і способи їх вирішення, які ми намагаємося висвітлювати на шпальтах часопису, глибоко хвилюють і Вас. Дякуємо за активну підтримку впровадження предмета «Основи християнської етики» в навчальних закладах Рівненщини. В 1999 р. право на викладання цього предмета Вам довелося відстоювати в суді, чи не так? Пам'ятаєте, як це було?

– Пам'ятатиму все своє життя. Тоді рівняни обрали мене депутатом обласної ради, і мені довелося відстоювати не лише інтереси громади Рівного, але й усієї гуманітарної сфери області, оскільки я була головою депутатської комісії з питань освіти. Прокуратура області своїм приписом забороняла вивчати предмет «Основи християнської етики» в школах. Депутати обласної ради підтримали мене і відхилили своїм рішенням протест прокуратури. Однак прокуратура передала справу до суду. Ми змогли довести свою правоту, очевидно це був прецедент.

– Що, на Вашу думку, змінилося у ставленні до християнської етики за останній період?

– Хочу відзначити кілька моментів: час від часу питання розглядається на загальнодержавному рівні, однак це епізодично; надходять пропозиції з центру і сходу України щодо співпраці, чого раніше практично не було; спостерігається інертність батьків, з ними необхідно працювати окремо.

– Як саме має працювати школа, щоб мати зв'язок з батьками?

– Батьки повинні бути не просто спостерігачами, а повноцінними учасниками процесу виховання і навчання своїх дітей, нести відповідальність перед людьми. На жаль, ми маємо ціле «втрачене» покоління батьків. Тобто тих молодих людей, які нині є батьками школярів. Бо їх ніхто не навчав і не роз'яснював, що таке батьківство. Тому в школах потрібно працювати як з дітьми, так і з батьками. Власне через дітей вчителі можуть достукатися до батьків.

– Які вимоги висуваються до вчителя християнської етики?

– Я би виділила такі основні вимоги: позаконфесійність, знання предмета викладання, щирість, віра, тверді власні переконання і прагнення до самовдосконалення, творчості.

– Де готують учителів християнської етики? Чи мають вони можливість підвищувати свій професійний рівень? Чи мають своє об'єднання?

– Методичне об'єднання при управлінні освіти Рівненського міськвиконкому є досить творчим і активним. Наскільки мені відомо, більшість учителів християнської етики на Рівненщині – випускники Національного університету «Острозька академія».

– Яких людей потребує наше суспільство? Який світогляд має сформувати сучасна освіта? Який ідеал для підростаючого покоління пропонує сучасна педагогіка?

– Світогляд, ідеал, які намагається сформувати сучасна освіта, на жаль, у теперішніх умовах незатребувані у нашому суспільстві, бо існує протиріччя між поняттями «моральна, духовна людина» і «успішна людина», та, яка адаптувалася в суспільстві і досягла успіху.

– Що вас найбільше турбує в сучасній освіті?

– Учительство: втрачаємо в професіоналізмі та духовності. Відбувається підміна істинних цінностей надуманими, матеріалізація освіти.

– А що радує?

– Демократизація процесу освіти, відкритість освітнього простору.

– Світлано Кирилівно, Ви неодноразово бували за кордоном, вивчали освітній досвід інших країн. Як Ви вважаєте, чи потрібні Україні приватні школи і яке Ваше ставлення до християнських шкіл?

– Приватні (авторські в тому числі) школи мають право на існування. На жаль, чинне законодавство в галузі освіти України не сприяє їх розвитку. Християнські школи мають бути недільними. Загальна середня освіта, на мою думку, повинна бути світською.

– Що робиться (чи потрібно зробити) на державному рівні, щоб зменшити негативний вплив мас-медіа, адже не секрет, що багато дітей більшу частину дня проводять без нагляду, їх виховує вулиця і телебачення з його безперервною рекламою спиртного, розпусти і насилля?

– Це найбільша проблема нашої держави!

До прикладу: влада міста не має впливу на телебачення (зокрема комерційне) та мас-медіа, на мережу грального бізнесу тощо. Що слід зробити нагально: заборонити будь-яку рекламу спиртного і тютюну (міська рада прийняла рішення про таку заборону на території Рівного, однак програла суд, бо закон таку рекламу дозволяє); створити освітній канал на державному телебаченні; ввести відповідальність за поширення інформації, що зневажає людську гідність і завдає шкоди моральному благополуччю дитини.

– Що потрібно зробити, щоб християнські цінності справді стали здобутком наших дітей?

– Діти найбільше відчувають фальш. Вони відчувають найменші нюанси нещирості в поведінці дорослих (говорять одне – вчиняють по-іншому). Тому вчителеві потрібно вірити самому і бути прикладом для дітей.

Розмовляв
Олександр Бондарчук

АКТУАЛЬНА ТЕМА

Учитель християнської етики – хто він?

Олександр В'ялов,
директор приватної школи «Початок мудрості» (м. Харків), заступник директора Культурно-просвітницького центру сприяння розвитку християнської культури й освіти.

Учитель – хто він? Сучасний педагог сучасної школи – яка його роль, ким він виступає перед учнями, батьками, колегами,.. перед Богом? Актор, психолог, лектор, поліцейський? Ходяча енциклопедія, ментор, політично активний? Знавець інтерактивних технологій, філософ? Той, хто живе на жалюгідну (в принципі) заробітну платню та замість вечері для рідних готує (після роботи!) поурочні плани? Спеціаліст зі збору батьківських коштів на ремонт класу (який відбуватиметься за рахунок його ж власної відпустки)?

Особливої значущості питання «хто він?» набуває тоді, коли йдеться про трохи поки що незвичного вчителя – учителя християнської етики. Чи може, наприклад, учитель, який не вірить так як християни, викладати християнську етику? А чи зможе вчитель-християнин так подати цей предмет, щоб у класі, де навчаються діти різних конфесій (а також ті, які взагалі не сповідують християнства), не спалахнув релігійний конфлікт, суперечка? Неспростовно очевидним є той факт, що подібний конфлікт легше розпалити, ніж загасити... Чи може, скажімо, священнослужитель викладати християнську етику в школі, якщо немає спроможного і достойного вчителя? А як відібрати цих «достойних» учителів, щоб не лише розповідали (хоч би і правильно за змістом), а й власним прикладом направляли учнів до християнської етики?

Безперечно, реальність вноситиме свої корективи в ідеальну картину справ, але якою є ця «ідеальна картина»? Спробуймо відшукати разом відповідь на поставлене вище запитання – «учитель християнської етики – хто він?».

ДУМКА МІНІСТЕРСЬКА...

На думку державних мужів предмети духовно-морального спрямування (тобто і християнську етику) мають викладати вчителі (зверніть увагу – не священнослужителі!), які пройшли відповідну педагогічну підготовку у вищих навчальних закладах. Важливий момент – школа, вчителі не можуть позбутися відповідальності за моральне виховання учнів, переклавши її на священнослужителів. Іншими словами, справою вчителя є не лише академічне навчання, а й виховання, прищеплення духовності, благочестя, моралі. Формально, так вважали і раніше, але, погодьтеся, сьогоднішню школу все частіше оцінюють за відсотками випускників, що вступили до ВНЗ, за кількістю переможців, що здобули перші місця на всіляких конкурсах і олімпіадах, за рейтингами успішності «зрізів знань» та державної підсумкової атестації... Що ж до виховання часто справа далі від звичних гасел не йде. В ліпшому разі прозвітуємо про кількість проведених заходів, а про якість і впливовість цих самих заходів та реальні зміни в особистості конкретного Колі чи Васі делікатно промовчимо... Отже, християнська етика має покращити стан справ з реальним вихованням у школі.

Наступна ключова думка – про «відповідну педагогічну підготовку» – по суті означає, що вчитель не може вчити інших, доки не навчиться сам. Безперечно, можна поставитися до цього формально і (перепрошую за вульгаризм) «купити диплом». Але юридичне право на викладання, що надається людині з дипломом, не скасовує потреби в наявності морального права, а його має лише той, хто сам учиться і виховує себе, хто сам змінюється і зростає!

Нормативні документи рекомендують при підборі кадрів для викладання предмета християнської етики враховувати думку педагогічного колективу та батьківського комітету навчального закладу. Тут відчувається (принаймні мені) турбота про те, щоб вибір припав на достойного, щоб випадкові люди не потрапили туди, де йдеться про духовність, праведність, святість, благочестя... Погодьтеся, раніше нам не доводилося чути про врахування думки педагогічного колективу та батьківського комітету школи щодо кандидатури вчителя, скажімо, математики або ж хімії. Проте, саме таким – обережним, зваженим – має бути підхід до вибору вчителя, якому працювати не лише і не стільки з інтелектом (у його формальному вимірі), скільки з душами – цінностями, чеснотами, глибинними відчуттями дітей, до яких відносяться прагнення до внутрішнього очищення, віра, любов, примирення й стосунки з Богом і ближніми...

ДУМКА УЧИТЕЛЬСЬКА...

Учительська позиція є важливою, передусім, тому, що вчитель є професіоналом. Як у справі будівництва компетентним є будівничий, у справі бухгалтерській – бухгалтер, так у справі педагогічній – учитель. Анкетування, проведене мною серед учителів, дало наступні результати:

ЯКИМИ ЯКОСТЯМИ МАЄ ВОЛОДІТИ УЧИТЕЛЬ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ?

- Бути високодуховною людиною, особистістю.
- Людиною, яка постійно навчається, пізнає себе і Бога.
- Бути прикладом для учнів.
- Компетентним у питаннях християнства, читати багато християнської літератури.
- Щиро вірити у Христа Спасителя.
- Уміти викладати інтерактивно, не зловживати лекціями і монологом.
- Має бути обізнаним з особливостями різних деномінацій, але в ході уроку дотримуватися «золотої середини» і не агітувати за ту чи іншу конфесію.
- Уміти спілкуватися з батьками, мати авторитет серед учнів.

Безумовно, серед названих характеристик є такі, що мають бути притаманні будь-якому вчителю взагалі (володіння методикою викладання, уміння будувати стосунки з учнями та їхніми батьками). Але особливої уваги заслуговують специфічні якості, в яких тісно переплітаються особистісне і професіональне (духовність, щира віра, теологічна компетентність, прагнення зростання і самовдосконалення). Нещодавно до мене потрапив текст клятви Гіппократа, яку традиційно дають лікарі перед початком їхньої практики. Здається, що сьогодні це стало пересічною формальністю, але колись для перших представників «касти лікарів» було вкрай важливо сповідати моральні принципи і чесноти, якими вони керуватимуться в своїй роботі. Моральний образ вчителя, як і лікаря, є пріоритетним питанням, адже знання самі по собі можуть бути як добром, так і лихом – залежно від того, в яких руках вони знаходяться... Окремо, на мій погляд, слід приділити увагу питанню впливовості вчителя. З одного боку, цей вплив має бути якнайпотужнішим. Передання духовності, віри, моральних чеснот, прагнення власним прикладом ствердити зміст уроку в душах дітей – усе це потребує справжнього впливу. Без нього не буде результату, не відбуватимуться зміни в цінностях, уподобаннях і прагненнях дітей. Проте, говорячи про вплив, слід неодмінно пам'ятати про те, що Україна – поліконфесійна держава і що в одному класі можуть зібратися діти, які зі своїми батьками відвідують богослужіння в різних конфесіях. Тут учителеві християнської етики слід проявляти мудрість і гнучкість, щоб уникнути суперечок «Чия церква краща?» і «Де правильно вчать?». Безперечно, факт належності самого вчителя до певної християнської деномінації є частиною його власних переконань, але задля збереження взаєморозуміння і злагоди в школі та суспільстві слід бути вкрай обережним і пам'ятати слова Августина Блаженного: «В головному – єдність, в другорядному – свобода, в усьому – любов».

ДУМКА БАТЬКІВСЬКА...

Зрештою, саме батьки (а не держава чи державні інституції) виступають замовниками освітніх послуг. Відтак, не можна ігнорувати їхні сподівання, очікування і бачення. На думку опитаних мною батьків, учитель християнської етики має бути:

- Порядним, зразком для учнів, з вищою освітою.
- Здатним індивідуально підходити до учнів, навчаючи спілкуватися, радитись, ділитися думками.
- Відкритим, щирим, чемним.
- Вірити в Ісуса Христа, добре знати Біблію.
- Сконцентрованим на вихованні характеру, а не на прищепленні релігійних обрядів.
  Вірити в те, чого навчає: діти тонко відчувають фальш.
- Людиною, для якої Біблія є авторитетом.
- Таким, що сприяє формуванню цінностей і пріоритетів учнів.
- Люблячим Бога, дітей та цінності, які передає.
- Вихованим, інтелігентним, лояльним, коректним.
- Добрим і мудрим, що поважає людей незалежно від їхньої раси та віросповідання.
- Небайдужим, цікавим, здатним достукатись до сердець дітей.
- Чуйним, віруючим, люблячим не на словах, а на ділі.

Слід зауважити, що декілька батьків не висловили думки щодо необхідності християнської етики (цікаво, що самі вони – християни!), а деякі вважають, що викладати християнську етику має священнослужитель, а не вчитель. Утім більшість (95% опитаних) бажають, щоб християнська етика викладалася, але тільки коли є вчитель, який відповідав би зазначеним вище вимогам. Цікаво, що позиція вчителів і батьків (назвемо їх разом «групою дорослих») практично збігається і доводить наявність спільного бачення щодо введення нового предмета і компетентності вчителя, який викладатиме його.

ДУМКА УЧНІВСЬКА...

Насамкінець хочу відзначити, якої думки дотримуються самі учні. Серед опитаних мною випускників 9 і 11 класів – діти з християнських (різних конфесій) та світських родин. Проте, незалежно від religious grouping, висновки дітей – практично однозначні. Читайте, міркуйте, аналізуйте ...

Слово вчителю

Слово вчителю

ЯКИМИ ЯКОСТЯМИ, НА ВАШУ ДУМКУ, МАЄ БУТИ НАДІЛЕНИЙ УЧИТЕЛЬ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ? ЧОМУ?

- Він повинен бути християнином і любити дітей.
- Мати бажання викладати християнську етику.
- Сам повинен бути обізнаним у цій науці.
- Наділений духовністю, ввічливістю, любов'ю до учнів і до Бога.
- Повинен розуміти, що викладає, та викладати від щирого серця.
- Бути духовною людиною.
- Добрим, чесним, вихованим.
- Повинен жити за стандартами християнської етики, щоб бути прикладом для дітей.
- Любити Господа всім серцем, мати власний досвід християнського життя (щоб розповісти про пережите з Христом), регулярно читати Біблію.
- Має бути довготерпеливим, люблячим, розуміючим.
- Добре знати Біблію, можливо, закінчити біблійну семінарію. Також повинен мати терпіння вислухати спокійно тих, хто не погоджується з ним.
- Такий учитель повинен бути богословом.
- Мати особисті стосунки з Богом, бути порядною людиною.
- Бути мудрим та досвідченим, щоб зрозуміло та впевнено викладати свій предмет.

ЧИ МОЖЕ ВИКЛАДАТИ ХРИСТИЯНСЬКУ ЕТИКУ ЛЮДИНА, ЯКА НЕ Є ХРИСТИЯНИНОМ? ЧОМУ?

- Учитель повинен сам жити так, як він учить дітей.
- Учитель не може розповідати про Бога, якщо він не вірить у Нього.
- Той, хто вчить, має розуміти сам, про що він учить. Отже, такий учитель обов'язково має бути християнином.
- Ні, тому що він не пережив зміни в своєму житті.
- Навіть якщо вчитель добре знає Біблію, але не має Бога в своєму серці, він не може викладати християнську етику.
- Учні не будуть вірити в те, чого вчить учитель, якщо він сам у це не вірить.
- У принципі, може... Усе вивчить і перекаже, так може будь-хто... Але слід жити цим, а не просто знати теорію...
- Якщо Боже Слово і Сам Господь не є авторитетом для вчителя, то такий учитель не зможе викладати християнську етику.
- Такий учитель має бути християнином. Немає значення яким – православним, католиком, протестантом – але він має сам вірити в те, чого вчить учнів.
- Він має проповідувати євангельське вчення, а не власні погляди.
- Цей предмет слід глибоко відчувати серцем, щоб донести його до учнів, тому викладати його може лише християнин.

Безумовно, думка дітей часто виступає в статусі «дорадчого голосу», вона не має вирішальної сили, як параграфи та пункти положень і наказів. Однак, Сам Христос зауважував: «...бо таких Царство Боже! Поправді кажу вам: хто Божого Царства не прийме, немов те дитя, той у нього не ввійде» (Мк.10:14-15). Це – для дорослих, досвідчених, компетентних.... Актуальність дитячої думки в тому, що діти не розмінюються на дрібниці і доволі слушно визначають як, хто і для чого має викладати християнську етику. Знову-таки, позиція дітей відображає слушність думки, визначеної дорослими: «Вчитель християнської етики має особисто знати Бога, Біблію, жити згідно з заповідями, бути зразком для наслідування, любити дітей».

ДУМКА БОЖА...

Згадую випадок, що кілька років тому трапився на одному з солідних педагогічних форумів, де брали участь понад 150 учасників з приблизно 30 навчальних закладів разом із представниками системи управління освіти. Мій хороший знайомий, також директор школи, виступав з доповіддю про завдання школи щодо прищеплення учням навичок здорового способу життя. Доповідь як доповідь і все було б нічого, якби на завершення свого виступу він не звернувся до залу з проханням підняти руку тим, хто не палить і не вживає алкоголю. Після короткого моменту ніяковості (чомусь згадується німа сцена в «Ревізорі») піднялося десь чотири руки (разом з моєю). Запитання ж, що поставив доповідач: «А як же ви збираєтеся пояснити дітям, що варто уникати шкідливих звичок, живучи з ними самі?» – так і залишилось без відповіді... Важливий факт, про який, на жаль, часто забувають, – учитель учить не просто змістом освіти, методами навчання, прийомами педагогічної техніки... Вчитель учить, передусім, СОБОЮ! До речі, саме вчитель може завдати найбільшої шкоди дітям й іміджу християнської етики, якщо його слова і діла не збігатимуться, а суперечитимуть одне одному! Про це ж заявляв і апостол Павло, кажучи вчителям свого часу і наступних епох: «Отож, ти, що іншого навчаєш, себе самого не вчиш!» (Рим. 2:21). Отже, хочеш виховати ідеальну особистість в учневі, почни з виховання її в самому собі! Якщо ти збираєшся обговорювати з дітьми такі поняття як покаяння, прощення, примирення, любов до Бога і ближнього, то чи стали вони твоїм власним досвідом? Як сказав один відомий педагог, «щоб дати комусь грами, треба мати кілограми, а щоб мати кілограми, треба через себе пропустити тонни». Перед тим, як звіщати про етику стосунків у шлюбі, про етичне ставлення до колег і конкурентів у бізнесі, про виконання заповідей Божих політиками і науковцями, треба в своєму власному житті привести все згадане до ладу і розставити правильно всі крапки над «і». В Святому Письмі є доволі застережливі слова, що Бог сказав через апостола Якова: «Не багато хто ставайте, брати мої, учителями, знавши, що більший осуд приймемо» (Як. 3:1) Бути вчителем – велика відповідальність непросто перед батьками, адміністрацією і самими учнями, а передусім – перед Богом. Чи усвідомлюємо ми її?

Розмова про те, яким має бути вчитель християнської етики, лише розпочалася. Неможливо «охопити неосяжне» декількома абзацами друкованого тексту, але як казав славнозвісний Штірліц у «Сімнадцяти миттєвостях весни», ці міркування можуть стати «інформацією до роздумів». Якщо ви – вчитель (християнської етики, математики, англійської чи фізкультури), якими цінностями ви живете? Що є вашими життєвими пріоритетами? Чи впливаєте ви на своїх учнів, який «заряд» цього впливу – позитивний чи негативний? Якщо ви – батько, що ви прищеплюєте вашим дітям? Адже ви – вчитель і вихователь, даний Богом вашим дітям... Чи співпрацюєте ви зі школою (крім питання здачі грошей до «класної каси» та відвідування час від часу батьківських зборів)? Якщо ви – учень, студент, то якими є сьогодні ваші життєві цілі та цінності? Чого ви навчаєте інших власним прикладом, словами?

ТЕСТ ОСОБИСТІСНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ

1. Чи є Біблія, Слово Боже, авторитетом для мене, підставою для прийняття життєвих рішень? Які приклади цього я можу навести зі свого життя? Чи прочитав я Біблію повністю хоча б один раз?

2. Чи знаю я основний зміст Біблії, Старого і Нового Завітів – основні події, описані в Євангелії, та їхнє значення, 10 заповідей, заповіді блаженства, псалми, приповісті Соломона?

3. Чи розумію я зміст ключових понять християнства – праведність, святість, гріх, викуплення, спасіння, молитва, покаяння, віра, духовне зростання, духовність?

4. Чи маю я віру, справжню віру в Бога, Якого відкриває Біблія? Чи можу я сформулювати в 5-7 реченнях основні істини, в які я вірю на підставі Біблії?

5. Чи є Бог пріоритетом номер один у моєму житті? Як я можу це довести?

6. Чи можуть мої ближні (діти, чоловік, колеги, сусіди, батьки учнів) засвідчити, що знають мене як чеснотну, благочестиву, богобійну і відповідальну людину?

7. Чи маю я шкідливі звички (вживання алкоголю, тютюнопаління) або невиправлені гріхи (непрощення, марнослів'я, бруднослів'я, спалахи гніву, нечесність)?

8. Чи вмію я поважати і терпляче ставитися до несхожих на мене людей, поєднувати вимогливість і доброзичливість?

9. Чи дотримуюсь я біблійних заповідей в контексті того, як я ставлюся до членів моєї сім'ї, як витрачаю гроші, як проводжу вільний час, як виконую свої обов'язки на роботі?

10. Чи виховую я своїх власних дітей на прикладах біблійних чеснот? Чи навчаю їх шанувати Бога і любити ближнього?

11. Чи впливає моя віра на мою мову? Чи притаманні мені облесливі слова, запобігання перед людьми, зухвалість, брутальність, образливі жарти, непристойні вирази?

12. Чи уникаю я духовного забруднення через перегляд фільмів, що пропагують насильство або непристойність? Через читання книг, журналів, через слухання радіопередач, де нехтуються біблійні цінності та чесноти?

13. Чи пройшов я через покаяння, сповідання гріха, посвячення самого себе на служіння Богові?

14. Чи переконаний я, що маю дар учителя і покликаний Богом на викладання християнської етики? Чому я так вважаю?

15. Чи вмію я молитися? Чи не є молитва лише «засобом пожежогасіння» в критичних ситуаціях?

16. Чи маю я досвід того, як Бог відповідав на мої молитви?

УЧИТЕЛЬ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ОЧИМА УЧНІВ РІВНЕНЩИНИ (5-8 кл.)

ЯКИМ МАЄ БУТИ ВЧИТЕЛЬ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ?

- Учитель християнської етики повинен бути добрим, щедрим, чесним, справедливим, лагідним, не сваритися, адже сваритися – це гріх, привітним, має добре пояснювати теми про Бога, знаходити спільну мову з дітьми, мудрим, не стільки красивим як розумним, відвертим, щоб поважав дітей, веселим, співчутливим, має розуміти дітей та допомагати їм, бути мирним та дружнім.
- Він повинен знати християнську віру, вміти вселяти її в серця дітей, яких навчає.
- Християнська етика – унікальний предмет, тож і вчитель повинен бути унікальним.
- Повинен бути віруючою людиною, адже без віри він не зможе відкрити нам, учням, усіх таємниць християнської віри.
- Ідеалом для наслідування для кожної дитини.
- Учити дітей молитися та ходити з дітьми до церкви.
- Виконувати Заповіді Божі.
- Повинен навчати від щирого серця.

ЧИМ УЧИТЕЛЬ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ПОВИНЕН ВІДРІЗНЯТИСЯ ВІД ІНШИХ УЧИТЕЛІВ?

- Не повинен кричати на дітей, говорити спокійно.
- Головне, щоб був відвертим.
- Має бути справедливішим від інших учителів.
- Одягатися нормально, а не носити міні-спідницю.
- Відрізнятися вірою та теплотою душі.
- Навчити дітей так, щоб вони жили задля Бога.
- Повинен навчати дітей творити добро, адже діти в більшості творять зло.
- Відрізнятися характером та поведінкою.
- Відрізнятися розумінням, вмінням підтримати дитину в тяжку для неї хвилину.
- Відрізнятися тим, що духовно та морально підкріплює дитину.
- Учитель християнської етики розповідає те, що точно потрібно в житті, воно знадобиться як в дитинстві, так і в дорослому віці.
- Я хочу, щоб у нашій школі було більше таких учителів, як наша учителька християнської етики.
- Інші вчителі дуже строгі, можуть дати щигля, а вчитель християнської етики такого не повинен робити.
- Учитель християнської етики направляє на правильний шлях, до Бога.
- Має бути духовно вищим від інших учителів.
- Кожен учитель повинен рівнятися на вчителів християнської етики.
- Відрізнятися своїм духовним світом.
- Уміти тримати владу над школярами, щоб ми більше слухалися на уроках.
- Учителю не потрібно бути надто строгим, але щоб слухались, має бути дисципліна.
- Учитель християнської етики відрізняється розумом і знаннями.
- Моя вчителька найкраща в світі, бо вона читає Біблію, а інші вчителі не читають її.

ЯКИМ Я БАЧУ СПРАВЖНЬОГО УЧИТЕЛЯ

Упродовж 25-ти років мені довелося навчати дітей будівельних професій та їх практичного застосування. В останні п'ять років моєї педагогічної діяльності Бог змінив мої пріоритети. Саме тоді я пізнав Його і почав не просто навчати, а служити тими знаннями, які Він мені відкрив різними шляхами. Я бачив, що знання учнів значно покращувалися, а мої стосунки з колегами й учнями ще більше зміцнювалися. Це сталося завдяки тому, що найважливіша Божа заповідь – «люби Господа, Бога твого, усім серцем своїм, і всією душею своєю...» виконувалася у моїй педагогічній праці.

Щоб наставляти дітей, ми самі потребуємо Божого керівництва. Наша особиста відданість Ісусові Христу не лише як Учителю, а Богові, лежить в основі нашого бажання навчити дітей іти Божими шляхами.

Моя педагогічна діяльність у державному освітньому закладі завершилася в 2001 році, але по сьогоднішній день триває в Міжнародній громадській організації «Надія – людям» в ролі завідувача відділу освіти. Нашим головним завданням є сприяння впровадженню предмета християнської етики в навчальних закладах України. Християнська етика – це той шанс, який мають сьогодні діти, вчителі, батьки, українське суспільство. Адже майбутнє будь-якого суспільства повністю залежить від морального стану молоді – тих, кому належить стати робітником чи керівником, створювати сім'ю і ростити дітей.

Учителі християнської етики покликані підготувати дітей до життя таким чином, щоб одержані ними орієнтири привели їх до служіння Господу і ближнім. А щоб направляти їх до істини, вчителі, перш за все, повинні особисто бути відданими Ісусові Христу і просити мудрості у Бога, як чинити в тій чи іншій ситуації, яке приймати рішення.

Яким я бачу справжнього учителя?

1. Це людина, яка вміє ставити запитання.
2. Він може не говорити відповіді, але підводить учня до того, щоб знаходити її.
3. Справжній учитель сам є учнем і він намагається поділитися зі своїми вихованцями радістю навчання, а не своїм викладанням.
4. Єдиний авторитет справжнього вчителя – його життя. Сказані ним слова не повинні розходитися з його діями.
5. Справжній учитель ставить турботу про учня вище, ніж турботу про себе.
6. Справжнім Учителем і Богом є Ісус Христос, і ті з нас, хто намагається бути хорошим учителем, повинні бути Його учнями.

Олександр Бондарчук,
завідувач відділу освіти МГО «Надія – людям», м. Рівне.

РОЛЬ ОСОБИСТОСТІ ВЧИТЕЛЯ У ФОРМУВАННІ ХРИСТИЯНСЬКИХ ЦІННОСТЕЙ В УЧНІВ

Викладаючи християнську етику в початкових класах, я все більше розумію, що найдорожчий і найцінніший скарб, який Господь дарує і довіряє нам, – це діти. Тому перед нами постає важливе і складне завдання, святий обов'язок перед Богом – вберегти цих дітей від розтління. Ми повинні виховати їх чуйними, добрими, милосердними, чесними, працьовитими. Потрібно виховати духовно багату особистість, яка б усвідомлювала свою відповідальність перед Богом.

Біблія, а потім і сучасна педагогіка ставлять перед вчителем творчу ціль – не просто вчити, а навчити. Сьогодні домінує думка, що відбувся розрив одвічного зв'язку – вчителі відокремили себе від своїх учнів і визначили слово «викладання» як те, що говорить вчитель, а не те, що засвоює учень. Вчителі прийшли до хибного висновку, що викладання – це послідовний внутрішній узгоджений монолог дорослого, який спрямований на пасивну групу учнів. Більшість з них переконана, що їх основне завдання полягає в добре спланованому викладанні матеріалу. Але вони глибоко помиляються. Вчителі несуть велику відповідальність за те, як учні засвоюють матеріал. Зрештою, вони прозвітують перед Богом за той вплив, який вони здійснювали на учнів. І тому недаремно Господь нас застерігає: «Не багато хто ставайте, брати мої, учителями, знавши, що більший осуд приймемо» (Як. 3:1).

«Ідіть і навчіть!» – казав Христос. На жаль, ми сьогодні не відчуваємо всієї сили цього «навчіть», тому що ми маємо іншу шкільну систему, ніж це було в часи Христа. Для нас навчання означає іти до школи як учень або як вчитель. У часи Христа це виглядало інакше: хто хотів вчитися, приходив до вчителя і жив з ним. І вчитель учив словами, але більше ніж словами вчив своїм прикладом. Учитель християнської етики є не лише фахівцем, професіоналом у певній сфері знань, це в першу чергу християнин. Той учень Христа, який не лише вивчив науку, але й наслідує Його життя. Це робить учителів не тільки дуже важливими, але й дуже відповідальними особами, оскільки вони повинні вчити дітей більше своїм прикладом, своїм власним життям, ніж словами.

Вчитель не завжди може сказати, де починається і закінчується його вплив на учня, він працює на вічність... Але очевидно одне: вчитель не впливає на духовне відродження учнів, якщо він сам не народився згори! «Коли хто не народиться згори, то не може побачити Божого Царства» (Ів. 3:3). Адже якщо в нашому серці не житиме Господь, якщо ми не матимемо керівника Духа Святого, то хіба зможемо ми відкрити дітям істину? «Не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого» (1 Кор. 2:11).

Людмила Рудюк,
вчитель християнської етики НВК «Престиж», м. Рівне.

Ну що б, здавалося, СЛОВА...

Юрій Ліщинський,
народився 1974 року в м. Рівне. Магістр мистецтв за спеціалізацією «Міжкультурні дослідження». Викладач біблійних дисциплін. Одружений. Батько трьох дітей.

Вітаю! Маємо нагоду знову зустрітися на сторінках рубрики, присвяченій Слову Бога.

Весною 2007 року, маючи змогу відвідати Ізраїль, я ближче познайомився з культурою, яка представлена в Біблії. Подорож тривала тиждень, упродовж цього часу ми відвідали більше десяти різних місць, що пов'язані з біблійною історією. Звісно, я отримав масу вражень. Ключовим стало чітке усвідомлення того, наскільки важливо вивчати культуру Середземномор'я. Думка про те, що Бог обрав конкретне місце на нашій землі, прийшов до конкретного народу, Сам став людиною і говорив простою, зрозумілою мовою, по-новому утвердилася в моєму серці. Не те, щоб я не вірив у можливість духовного спілкування з Христом без відвідування Святої землі, просто зв'язок духовності Біблії з конкретним географічно окресленим місцем і народом виявився набагато тіснішим, ніж я собі це уявляв. Мова Біблії – це справді людська мова, хоча наповнена вона скарбами неба.

Однією з суттєвих причин того, що Біблія ніби оживає в сприйнятті тих, хто її досліджує, є її **образна мова**. Саме мова є носієм культури. Глибокі духовні істини часто передаються в Біблії простими словами, які викликали багаті асоціації у перших читачів. Великі вчителі і проповідники минулого послуговувалися простими життєвими прикладами, брали з довколишнього життя те, що зачіпало за живе, що хвилювало слухачів. Ісус Христос тут не був винятком. Більша частина Біблії містить саме такого типу інформацію[1].

Щоб відчути актуальність того, про що ми говоримо, звернімося до одного з найбільш насичених образними висловами уривка зі Святого Письма і розгляньмо ефект, який вони справляють.

Відкриємо Послання Якова, 3 розділ. Перед тим, як ми намагатимемося тлумачити образні вислови, давайте заглибимось у зміст послання в цілому. Прочитавши послання від початку до кінця, ви ознайомитеся з однією з надзвичайно цікавих частин Біблії. Унікальність послання пов'язана з тим, що це один з небагатьох творів новозавітних авторів, написаних у стилі єврейської духовності того часу. Більше познайомитися з цим явищем можна завдяки знахідкам в районі Мертвого моря, де була розташована кумранська спільнота[2].

Яків – один з братів Ісуса, що спочатку не вірив в Нього (Ів. 7:5); згодом зустрічаємося з ним серед апостолів (Дії 1:14). На основі цього робимо висновок, що в 1 Кор; 15:7 йдеться саме про цього брата Господа. Яків відігравав важливу роль у керуванні Єрусалимською церквою (Гал. 2:9, 12). Згідно з Євсевієм Кесарійським, Якова називали «праведним»; приблизно в 62 р. після Р.Х. він помер мученицькою смертю: його побили камінням юдеї. Про це повідомляє Йосип Флавій.

Згадаємо лише одну з особливостей, про які ми детально говорили в минулій бесіді (див. «Слово вчителю», № 1/2008, с. 14). Маю на увазі **конкретність мислення** древніх євреїв. Це відобразилося на формі передачі одкровення на сторінках Старого Завіту і в Посланні Якова теж грає неабияку роль. Тому на відміну від тих частин Біблії, які писалися під більш абстрактний світогляд еллінізованого світу, Послання Якова може видатися аж надто практичним. Ознайомтеся з його змістом, прочитавши п'ять розділів цієї книги.

Прочитавши Послання Якова, ви помітите, що теми, які піднімаються в листі, розкриваються дещо незвичним для нас способом. Автор ніби повертається до того, про що вже говорив, і подає більш глибоке пояснення. Однією з таких ключових тем є тема 3-го розділу: це питання нашої відповідальності за слова. Автор попереджує про відповідальність, яка лежить на вчителях: «Небагато хто ставайте, брати мої, вчителями, знавши, що більший осуд приймемо» (Як. 3:1). Починаючи з застереження, яке пояснюється більшою вимогою до вчителя, Яків переходить до ширшого пояснення: «Бо багато ми всі помиляємось. Коли хто не помиляється в слові, то це муж досконалий, спроможний приборкувати й усе тіло» (Як. 3:2). Зважаючи на загальний контекст послання, ми розуміємо, що тут ідеться про Божий суд і досконалість з точки зору Бога, а не людей. Помилятися в слові або грішити словом притаманно всім, і ця тема далі різнобічно пояснюється автором за допомогою образних висловів. Розгляньмо їх один за одним.

«От і коням вкладаєм уздечки до рота, щоб корилися нам, і ми всім їхнім тілом керуємо» (Як. 3:3). Навіть у сучасній мові використовується вислів «загнуздати язик». Богонатхненний автор ужив тут вислів, що близький до життя – з кіньми люди мали тоді справу на побутовому рівні. Язик тут порівнюється з вуздечкою, яка служить для керування твариною. Значення образу можна підсумувати наступним чином: здатність людини управляти власним життям великою мірою залежить від її здатності контролювати язик.

«От і кораблі, хоч які величезні та гнані вітрами жорстокими, проте найменшим стерном скеровуються, куди хоче стерничий. Так само й язик, малий член, але хвалиться вельми» (Як. 3:4, 5а). Наступний образ – корабель. Він допомагає нам усвідомити, що контроль залежить не від сили вітру чи розміру корабля, а від стерна (керма). Язик тут порівнюється з маленьким кермом, бо грає вирішальну роль.

Пекло – в Біблії вжито слово «Gehenna» (γέεννα, geenna), що є грецькою транслітерацією єврейського слова ge hinnom («Долина Єнома»). Це була долина на південному боці Єрусалима. В старозавітні часи тут приносили людські жертви для поганського бога Молоха (пор. Єр. 7:31; 19:5-6; 32:35), згодом це місце використовувалось як смітник. Дим від вогню, що горів тут, підіймався вгору, і з неканонічної літератури ми дізнаємося, що в міжзавітні часи Долина Єнома набула символічного значення місця божественного покарання.

«Ось маленький огонь, а запалює величезного ліса! І язик то вогонь. Як світ неправоти, поставлений так поміж нашими членами, язик сквернить усе тіло, запалює круг життя, і сам запалюється від геєни» (Як. 3:5б-6). Образ маленького вогню, що здатен розгорітись і наробити багато шкоди, є універсальним, тому що зрозумілий усім. Язик порівнюється з вогнем, який розгорається від вогню пекельного. Зауважимо, що один образ накладається тут на інший, бо геєна – це палаючий смітник за стінами Єрусалима, який стає в Біблії образом Божого покарання (див. довідку). Асоціація з пеклом, яке приходить у наше життя через нерозсудливе використання дару мови, – вказівка на походження сварок і ворожнечі, які мають здатність очорнити стосунки між людьми неправдами самого пекла.

«Бо всяка природа звірів і пташок, гадів і морських потвор приборкується, і приборкана буде природою людською, та не може ніхто із людей язика вгамувати, він зло безупинне, він повний отрути смертельної!» (Як. 3:7, 8). Ще один образ – приборкування диких тварин. Автор твердить, що приборкування язика – марна справа, тоді коли приборкування тварин, яким би важким не був цей процес, можливе. Люди кажуть: «Тебе хтось за язика тягнув?», і в цих словах ще одне пояснення слів «зло безупинне». Лицемірство, виражене в словах, викликає асоціацію зі зміїною отрутою, яка відразу повертає нас до книги Буття, 3 розділ. Там змій спокушує Єву і несподівано для перших людей отруює все їхнє існування. Через слово отрута гріха приносить смерть. Хочеться відзначити, наскільки критичним було ставлення Христа до слів людей, які мали підступну мету[3].

«Ним ми благословляємо Бога й Отця, і ним проклинаємо людей, що створені на Божу подобу. Із тих самих уст виходить благословення й прокляття. Не повинно, брати мої, щоб так це було! Хіба з одного отвору виходить вода солодка й гірка? Хіба може, брати мої, фігове дерево родити оливки, або виноград фіги? Солодка вода не тече з солонця» (Як. 3:9-12). Останні образи в цьому уривку допомагають нам відчути логічне протиріччя, нонсенс, який пов'язаний з нібито правильним ставленням до Бога і неправильним до людей. Автор підсумовує: «Не повинно, брати мої, щоб так це було!».

Наостанок: люди, чиєю відповідальністю є слова, розуміють, що секрет учительського впливу – слово. Гострота усвідомлення того, яке значення мають слова, затирається в буденності життя, але Святе Письмо нагадує нам про цю відповідальність. Часто вчитель не відчуває розуміння і підтримки від інших людей, здається, що більшість вважає, що вчительська праця – нічого не робити, тільки «молоти язиком». Але перший Учитель намагається застерегти нас від неправильного використання дару мови, щоб ми ще краще змогли нести ту відповідальність, яка лежить на нас.

У життєвих ситуаціях, де від нас вимагається стриманість, розсудливість у словах, Божий Дух нагадує нам про урок загнузданого коня, корабельного стерна, вогню, що розгорається, приборканих тварин і дерева, що приносить тільки властиві йому плоди. Образний вислів глибоко засідає в серці і легко воскресає в пам'яті, коли це необхідно. Давайте будемо більш вдумливо зосереджуватися на образній мові, якою майорить Біблія, хоча, зрештою, суть використання образних висловів у тому і полягає, що вони допомагають нам краще запам'ятати те, що в них передається.

Учителі несуть професійну відповідальність за сферу слова. Відповідальність у правильному, тобто чесному й найбільш точному використанні слова. Тут скоріше йдеться не стільки про саму істину, скільки про дух істини, тому що ніхто не може обіцяти, що ніколи й ні в чому не помилиться; однак цілком можливо зберегти дух істини, а це означає пильну недовіру до власних слів і тверджень, уміння визнавати свої помилки й здатність їх виправляти.

Лешек Колаковський

[1] Вітбін Б. Історія і богослов`я Старого Заповіту. Лекції, прочитані в СЄСНК, Київ, осінь 2003 р.

[2] Кумранська спільнота – єврейська релігійна секта, що проживала в районі Кумрану з I ст. до н. е. аж до зруйнування поселення римлянами під час Юдейської війни. За оцінками експертів чисельність кумранської громади не перевищувала 400 чоловік. Більшість дослідників ототожнює кумранську громаду з ессеями, про яких пише Йосип Флавій. Див. http://www.eleven.co.il/article/12260

[3] Наприклад: «І підійшли фарисеї та саддукеї, і, випробовуючи, просили Його показати ознаку їм із неба» (Мт. 16:1).

Олена Ніньовська народилася 1974 р. в Києві. В 1999 р. закінчила теологічний факультет Донецького християнського університету, бакалавр теології. В 2002 р. у Національному університеті «Острозька академія» здобула ступінь магістра релігієзнавства. З 1999 по 2008 рр. працювала в МГО «Надія – людям» у рамках проекту «Християнська етика». Автор підручників, методичних розробок та дидактичних матеріалів з християнської етики.

Переконана:

вчитель має великий вплив на учнів

– Олено, я знаю, що твоє життєве кредо звучить: «Я готова робити все, що допоможе вчителю нести біблійні істини дітям». На твою думку, це так важливо – нести біблійні істини дітям?

– Так, це дуже важливо. Ці істини допоможуть дитині будувати своє життя, коли вона закінчить школу. Поки дитина в школі, її життя «будують» батьки, вчителі, і вони ведуть її за собою, а коли дитина вийде зі школи – їй доведеться самій закладати цеглинки в будову свого життя, і з часом уже вона поведе за собою інших. Без надійного фундаменту, а я вбачаю його у біблійних цінностях, складно вибудувати щось довговічне. Під впливом біблійних істин сформується характер дитини і спосіб її життя. Біблійні цінності – це мірило для вибору, це альтернатива цінностям, які щодня пропагує нам аудіо- і відеопродукція. Тому я і намагалася зробити все можливе, щоб хоч якось допомогти вчителю у його роботі з дітьми, яку він веде з біблійної перспективи. Я бачила, що в мене немає можливості нести Слово багатьом учням, а таким чином, допомагаючи іншим учителям, я могла бути причетною до цієї важливої справи.

– Чи вдалося тобі реалізувати своє бажання?

– Певною мірою, так. Хоча не можу сказати, що використала всі можливості.

– Хто з твоїх учителів мав особливий вплив на тебе?

– Найперше хочу сказати, що саме через учителя я прийшла до Господа. Наша вчителька, умовно кажучи, взяла учнів нашого класу за руку (сама будучи атеїсткою) і привела до Бога. Зараз поясню як це відбулося. Одного дня наш класний керівник відмінила свої уроки і повела нас у кінотеатр подивитися історичний художній фільм «Ісус». Мене глибоко вразила особистість Ісуса Христа, Його Божественність і милосердя до людей. Я ніколи раніше про це не думала. А тоді мене душили сльози. По закінченні фільму пропонувалася молитва покаяння, якою я помолилася, і вже з темряви кінотеатру (і зі своєї внутрішньої «темряви») на світло я вийшла іншою людиною. Я відчула, що щось відбулося в моїй душі. Це був лише початок мого християнського життя і справжніх змін, внутрішніх і «зовнішніх». До цього дня ні в сім'ї, ні в моєму оточенні я не чула навіть слова «Бог», не кажучи вже про ім'я Ісус або про Біблію чи Євангеліє. Отже, саме вчителька, хоча вона і не мала цього на меті, привела мене до Ісуса Христа.

По-друге, були вчителі, які вплинули на мене своїм характером, своєю особистістю, своїми інтересами. Я дуже любила деяких учителів. Одна вчителька мала живий, веселий характер, вона була життєрадісною та емоційною, і це дуже приваблювало мене. Інша дала нам чудові знання з предмета, і я любила її за це, хоча їй і не дуже вдавалося «приятелювати» з нами, учнями. Але особливо вплинула на мене вчителька, яка виявляла до мене прихильність, і яка, мені здавалось, була впевненою в деяких моїх здібностях. І було таке враження, що вона не сумнівалася в цьому, чого не скажеш про мене. Ця вчителька вплинула на моє майбутнє життя своєю вірою в мене. Я переконана, що люди освіти – викладачі вузів та шкіл мають великий вплив на своїх студентів, учнів. І це відповідально, оскільки вплив може бути різним, учитель може «надломити» учня, а може допомогти йому «розквітнути». Для цього Бог наділив їх певними здібностями, знаннями і, найголовніше, покликав до цієї авторитетної та впливової професії.

Перші магістри релігієзнавства, НУ «Острозька академія».

– Розкажи, будь ласка, про свою роботу у проекті «Християнська етика»? Як усе починалося?

– Долучитися до цієї справи мене запросили керівники Міжнародної громадської організації «Надія – людям» у 1999 році. Вони запропонували мені взяти участь в освітньому проекті, зокрема зайнятися розробкою біблійних уроків для школярів. На той час я закінчувала трирічне навчання у Донецькому християнському університеті за спеціальністю «богослов'я». Як я зраділа, що зможу зайнятися такою цікавою справою! Я завжди мріяла, щоб якимось чином допомагати підліткам на переломному етапі їхнього життя. Раділа і з того, що буду не одна, а в «команді» зі ще однією студенткою Ольгою Новіковою. Коли ми приїхали до Рівного влітку 1999 р., перед нами було завдання – скласти програму та уроки для школярів, які б знайомили з Біблією та основами християнства, і назвали ми цю програму «Християнська етика». Нам підказали, з якими педагогами ми можемо познайомитися та порадитися. Ми з Олею почали складати уроки і в декількох школах на класних годинах викладали їх. На той час уроки християнської етики вже декілька років викладалися у Львівській, Тернопільській та Івано-Франківській областях, і де-не-де, майже «таємно» або за ініціативи вчителів-ентузіастів, у Рівненській області. Через рік, у 2000 році, в школах Рівненської області офіційно було введено предмет християнська етика, і це можна вважати початком більш «широкого» викладання.

Дуже великий внесок у поширенні християнської етики зробив НУ «Острозька академія», в тому числі через підготовку вчителів християнської етики.

У 2003 р. я навіть мала честь працювати в робочій групі, яка складалася з педагогів і представників декількох церков, що свої засідання проводила у Києві. Ця група займалася розробкою програми з християнської етики для подачі у Міністерство освіти та науки.

– Саме тоді ти почала навчатися в Острозькій академії?

– Так.

– І знову як першопрохідник. Адже це був перший, можна сказати, експериментальний набір студентів на факультет релігієзнавства, який тоді ще навіть так не називався (акредитація нової спеціальності відбулася згодом). Що тобі дало це навчання?

– Насамперед, я познайомилася і здружилася з багатьма педагогами. Крім знань університетських, я змогла перейняти досвід інших педагогів, моїх однокурсників, які викладали християнську етику, і відчути, що ми – разом, що є ті, хто «живе», хто горить цією справою і робить все, щоб християнську етику підняти на належний їй щабель. Навіть після закінчення навчання ми ще збиралися за ініціативи В. М. Жуковського, на той час проректора Острозької академії, та займалися доопрацюванням програми з християнської етики для 1-11 класів, а потім розробкою посібника для вчителя та підручника для учнів 5 класу.

Учителі і діти одного з класів недільної школи.

– Розкажи, будь ласка, про роботу над підручником «Уроки християнської етики для підлітків». Якими ти бачила дітей, для яких його писала? Як би ти хотіла, щоб він на них вплинув?

– Перед моїми очима були молоді люди 15-17 років. Це той вік, у якому щиро шукають та прагнуть правди: «Хто я і куди маю йти, де моє місце в соціумі?» Це люди з гострим почуттям справедливості, в душах цих молодих людей може приховуватися сум'яття від того вибору, що на них вже чекає. Це люди, які готові «грати по-чесному», тобто правдиві докази і думки вони не назвуть неправдивими, хоча, можливо, й не приймуть їх для себе, тобто таких людей можна переконати, якщо твої аргументи «переможуть». Це люди, що стоять на роздоріжжі, і тому вони є досить відкритими для дискусії та готові до змін у своєму світогляді, до перегляду своїх цінностей. Хоча часом душа молодої людини може наче «спати», бути закритою, і тоді її треба просто «розбурхати». Ось цю мету я і ставила перед собою, коли писала уроки. Пробудити мислення підлітків, спонукати їх до пошуку правди, пошуку відповідей на складні, але важливі життєві питання. І мені також хотілося, щоб робили вони це разом, у групі, і таким чином училися доброму, творчому та плідному спілкуванню.

На методичній зустрічі вчителів.

– Ти спілкувалася з багатьма вчителями. З якими найбільшими проблемами стикаються вчителі і що приносить їм найбільшу радість?

– Якщо говорити про вчителів християнської етики, то проблем у них немало. По-перше, вчитель християнської етики може бути єдиним учителем з цього предмета на всю школу. В ролі «білої ворони» незавжди приємно, а то і досить складно бути. По-друге, урок християнської етики не вважається важливим і на нього виділяють «непрестижний», незручний час – в кінці дня, нульові уроки. Також у більшості шкіл цей предмет є факультативним, тобто учні можуть не приходити на урок. А ще вчитель має зібрати заяви батьків, і це займає час і «нерви». Ще великою проблемою є мала кількість програм та підручників з християнської етики. Немає зошитів для учнів. Велика проблема з наочністю. Але всі проблеми здаються незначними, коли вчитель бачить радісні і зацікавлені очі дітей. Діти люблять урок християнської етики та чекають на нього. Діти змінюються. І це приносить учителям найбільшу радість.

Розмовляла ***Надія Доля***

Слово вчителю

ЩО ТАКЕ МУДРІСТЬ УСМІШКИ?

Можемо пізнати цю мудрість на живому прикладі Мудрості Усмішки Матері Терези.

Як нам усміхатися людям, які потребують нашої усмішки?

Так само, як Мати Тереза.

Як усміхнулася б вона голодному, якого слід нагодувати?

Як Ісусові Христу.

Як усміхнулася б вона прагнучому, якого слід напоїти?

Як Ісусові Христу.

Як усміхнулася б вона бездомному, якого слід прихистити?

Як Ісусові Христу.

Як вона усміхнулася б самотньому і забутому?

Як Ісусові Христу.

А небажаному? Лепровраженому? Душевнохворому? Зустрічному? Заґратованому? Сліпому? Невіруючому? Як би вона усміхнулася повії, яку треба врятувати і прилаштувати в житті? А людині із зачерствілим серцем? Жадібному на золото? А тому, хто насолоджується владою? Як би вона усміхнулася Самому Ісусові Христу?

Мати Тереза усміхнулася б кожному так само, як Ісусові Христу. У цьому особлива Мудрість Усмішки.

Кожну людину, кожне явище життя Мати Тереза сприймала як Самого Ісуса Христа. Вона рятувала людей від чуми, від бід, простягала руку допомоги потопаючим у пороках людських, усміхаючись їм Усмішкою Подвигу, Усмішкою Відданості, Усмішкою Співчуття, Усмішкою Самопожертви, Усмішкою Віри, Надії, Любові, Світла і взагалі Усмішкою Самого Ісуса Христа.

А як усміхнулася б вона мені, простому вчителю школи? Як вона могла б усміхнутися, якщо не було у неї іншої усмішки, крім усмішки Ісуса Христа!

Я приймаю цю Усмішку з побожністю, і моє серце наповнюється енергією Творця. Я пишаюся тим, що я – учитель; приймаю цю Усмішку і поспішаю до дітей. Вони сьогодні понад усе потребують усмішки свого учителя.

І усміхнусь я їм Усмішкою Ісуса Христа.

Шалва Амонашвілі

Слово вчителю

БЛЕЗ ПАСКАЛЬ

Блез Паскаль народився 19 липня 1623 року у французькому містечку Клермон-Ферран у сім'ї Етьєна Паскаля. 1626 року мати Паскаля померла і батько залишився один із трьома дітьми: сином та доньками – Жильбертою та Жаклін. Народжений у шляхетному заможному середовищі (батько був високопоставленим королівським урядовцем), Паскаль мав щастя виховуватися в інтелектуальній атмосфері завдяки друзям родини – видатним ученим-фізикам та математикам.

Геній юного Блеза виявився вже в 11 років. Сталось це так: хтось за обідом торкнувся порцелянової тарелі ножем і від цього пішов чіткий звук. Але варто було торкнутись її пальцем, як звук зникав. Щоби пояснити це явище, юний Паскаль проводив власні досліди, які потім лягли в основу «Трактату про звуки».

Якось на запитання сина, що таке геометрія, батько відповів, що це наука про те, як правильно креслити фігури, знаходячи між ними співвідношення. Проте зразу ж заборонив цим займатися, вважаючи, що подібні науки потрібно вивчати не раніше 15-16 років через їхню складність. Батько старався навчити хлопця стародавніх мов, що більше стало би в пригоді. Але, як відомо, заборонене найбільше приваблює нас. Якось, зайшовши у кімнату до сина, він побачив накреслені вугіллям різні геометричні фігури. У 12 років, використовуючи власний словник і схеми, не будучи знайомим із «Началами[1]», Паскаль довів 32 теорему першої книги Евкліда про те, що сума кутів трикутника дорівнює сумі двох прямих кутів. Уражений цим, батько дозволив синові читати праці Евкліда і відвідувати науковий гурток, який збирався в домі Мерсена. А в 16 років Блез написав «Трактат про конічні перерізи», довівши одну з основних теорем проективної геометрії (теорему Паскаля).

Ці успіхи підштовхнули юнака до наукової діяльності. 1636 року сім'я переїздить до Руану, де батько отримав посаду королівського податківця. Щоби полегшити роботу батька, 18-літній Блез винаходить лічильну машину, що стала прототипом сучасного калькулятора. За цей винахід у 1649 році він отримав патент від самого короля на виготовлення і використання «Паскалевого колеса».

XVI – XVII століття були буремними у релігійному житті світу. Саме тоді стався вибух Реформації, що привів до перегляду багатьох тверджень і поглядів у церкві, а також до виникнення нових релігійних рухів. Одним з таких був янсенізм. Корнелій Янсен був католицьким єпископом з Іпру і виступав за реформацію теологічної думки і повернення до поглядів Августина Блаженного. Усіх послідовників цього вчення називали янсеністами, а їхнім центром став Порт-Роял. Одним з найвизначніших представників цього руху був Блез Паскаль – математик, філософ, мислитель, теолог.

Святі отці із ордена Ісуса (єзуїти) поклялися, що, знайшовши могилу цього вченого, вони викопають і викинуть тіло «цього великого єретика Паскаля». За що така немилість до людини, яка зробила стільки відкриттів у науці і була улюбленцем самого Рішелье?...

Якось батько вченого вивихнув ногу і його доглядали два братилікарі, послідовники вчення Янсенія. Їхнє щире бажання пізнати Божу істину кардинально вплинуло на сім'ю Паскаля – Блез вперше серйозно задумався над основами віри, а його молодша сестра вирішила стати монашкою.

Паралельно із цим учений займається дослідженнями, які розпочав Торрічеллі. Досі побутувала думка, що природа «боїться порожнечі», і тому рідини не опускаються нижче певної відмітки в різних ємностях. Проводячи барометричні досліди як на відкритому повітрі так і вдома з різноманітними трубками, Паскаль доводить, що рідина не опускається внаслідок тиску повітря. Проводячи ці дослідження, Блез винаходить шприц і гідравлічний прес, який діяв на основі закону, названого на честь Паскаля.

Але внаслідок бурхливої наукової діяльності здоров'я вченого похитнулося. За порадою друзів він їде в Париж. Там зустрічається із Рене Декартом, публікує «Нові досліди», що торкаються проблеми порожнечі. (Фундаментальна праця «Трактат про порожнечу» не була надрукована. Її знайшли після смерті вченого лише в чернетках). А далі стається неймовірне – Блез покидає науку і поринає у насолоди цього світу. Це триває декілька років, упродовж яких молодша сестра генія – Жаклін, що після смерті батька стала монашкою у Порт-Роялі, молиться за брата. І стається диво – Блез повертається додому і кається у розпутному житті. Ще з більшим запалом він береться за математику. Саме тоді він пише низку невеликих наукових робіт: «Трактат про рівновагу рідин», «Трактат про вагу маси повітря», «Трактат про арифметичний трикутник», листується з відомим математиком П'єром Ферма, проте щось не дає йому відчути повної насолоди в науці.

24 листопада 1654 року о пів на одинадцяту ночі Паскаль переживає духовне прозріння. Вченого відвідав Сам Господь. Живі слова мудрості назавжди закарбувались у його розумі. Отямившись від заціпеніння, Блез на клаптику паперу записав ці слова, які надалі стали маніфестом його життя. Потім цей текст він переписав на пергамент, назвавши його «Меморіалом» і зашив його у свою одежу, щоби постійно мати при собі.

[1] Головна праця давньогрецького математика Евкліда (III ст. до н. е.), у якій міститься систематизований виклад геометрії, а також деяких питань теорії чисел. Складається з 13-ти (за деякими даними 15-ти) книг.

Бо саме тоді до нього з'явився не Бог філософів та вчених, а «Бог Авраама, Ісака і Якова». Ця зустріч стала початком нового життя і присвяти його Господу.

Від сьогодні Блез Паскаль стає апологетом – тобто захисником істинної віри в Бога. Вся його діяльність направлена на висвітлення істин Божих у правильному світлі. Після арешту Антуана Арно, лідера янсеністів, він анонімно публікує «Листи до провінціала», де висміює політику єзуїтів. Твір був написаний і опублікований у формі листів, які парижанин писав своєму другові у провінцію. Перший лист було видано 23 січня 1656 року, а останній, вісімнадцятий, – 24 березня 1657 року. За короткий час, незважаючи на сувору заборону, цей твір набуває нечуваної популярності. Паскаль різко виступає проти політики єзуїтів, звинувачуючи їх у спотворенні біблійних істин на свою користь. Ще й до сьогодні «Листи» є зразком сатиричної французької прози. Проте найголовнішим у творі є бажання автора навернути людей до щирої віри в Бога. Служити Спасителю – ось найвище добро в цьому світі. І Блез не лише писав про це, а й активно займався благочинністю.

Паскалем була задумана велика «Апологія християнської релігії». Це мала бути книга на захист основних доктрин християнства. Проте ці плани не втілились у життя. Після довгої та виснажливої хвороби 19 серпня 1662 року серце Паскаля зупинилось. Останніми словами його були: «Нехай не покине мене Бог ніколи!»

Пізніше були знайдені сотні клаптиків паперу, на яких Паскаль записував свої думки щодо Бога, чистоти, віри, святості, розуму, інтелекту. Усі ці записи були видані книгою, що мала назву «Думки», – найвеличніша праця його життя. Цей твір став першою ластівкою сучасної апологетики. Правда, авторський порядок спочатку було порушено, і лише після десятка перевидань учені вибудували книгу так, як хотів Паскаль. На сьогодні ця праця зберігається в Національній бібліотеці в Парижі.

Ідея книги – розмова із невіруючою людиною щодо її життя. Переходячи від однієї теми до іншої, Паскаль змушує людину задуматися над своїм становищем. Автор показує, що ні інтелект, ні філософія, ні наука чи мистецтво не заповнять порожнечі в душі людини. Лише Бог може задовольнити бажання досконалого й абсолютного. Одним із найвідоміших його аргументів є аргумент парі. Є Бог, чи немає? Є вічне життя, чи немає? Розум не дасть відповіді на ці запитання, тому нам слід зробити вибір. І що ми маємо? На кону – коротке земне життя. Якщо ми виграємо, то отримуємо вічне життя. А якщо програємо (бо Бога немає), то все що втрачаємо – це життя у брудній розпусті, а набуваємо – добропорядності. В такій ситуації для здорового глузду є лише один вибір.

«Людина не знає, яке місце повинна зайняти: без сумніву, є заблуканою і скинутою зі свого справжнього місця, без можливості його відшукати. Шукає його скрізь із неспокоєм, без результатів, у непроникній темряві».

Інтелектуальній еліті Франції XVII століття, яка вірила в силу розуму та самодостатність науки, Паскаль адресував таку сентенцію: «Серце має свою слушність... Бога відчуває серце, а не розум. Ось що є віра: Бог відчутний на дотик для серця, а не для розуму». Проте водночас та ж сама людина пише: «Хто не слухається розуму, є дурнем».

Мета Паскаля – відкрити не філософське розуміння Бога, а вказати на Бога, явленого в Ісусі Христі.

«Пізнання Бога без визнання нашої власної ницості відбувається від гордості. Визнання нашої ницості без пізнання Бога відбувається з відчаю. Пізнання Ісуса Христа вносить рівновагу, бо Він відкриває для нас і Бога, і нашу ницість».

«Думки», 192

Геній пішов з життя рано – йому було 39 років. Він встиг надрукувати низку наукових творів, зробити чимало відкриттів. Але він встиг найголовніше – через усе це почути голос Бога і відгукнутися на нього, довіривши Йому своє життя.

Бо:

Якщо людина створена для Бога, то чому вона противиться Богові?

Якщо людина створена не для Бога, то чому вона щаслива лише в Богові?

МЕМОРІАЛ ПАСКАЛЯ

Рік від Різдва Христового 1654.
Понеділок, 23 листопада, день
св. Климента, папи і мученика,
та інших по Четьї-Мінеї, напередодні дня св. Хрисогона,
мученика та ін.
Години о десятій з половиною,
до пів на першу ночі.
Вогонь.
«Бог Авраама, Ісака і Якова»,
а не філософів та вчених.
Упевненість, упевненість.
Почуття. Радість.
Мир.
Бог Ісуса Христа.
Deum meum et Deum sestrum
(Ів. 20:17).
Твій Бог буде моїм Богом.
Забути світ і все, окрім Бога.
Його можна досягти шляхами,
лише вказаними Євангелієм.
Велич душі людської.
«Праведний Отче, світ не пізнав
Тебе, але я пізнав Тебе».
Радість, радість, радість,
сльози радості.
Я віддалився від Бога.
Dereliquerunt me fonten aquae
vivae (Мене джерела води
святої залишили).
«Боже мій, чи залишиш
Ти мене?»
Хай не буду розлучений
з Ним навіки.
«Оце життя вічне, – нехай знають
Тебе, єдиного істинного Бога,
І посланого Тобою Ісуса Христа».
Ісус Христос.
Ісус Христос.
Я розлучився з Ним: я від Нього
втікав, відрікся, розпинав Його.
Хай не розлучусь з Ним навіки.
Берегти Його можна лише
шляхами, вказаними Євангелієм.
Зречення (світу) повне і солодке.
...
Повна покора Ісусові Христу і
моєму духівнику.
Вічна радість за один день
подвигу на землі.
Non obauiscar sermones tuos
(«Не забуду слів Твоїх»). Amen.

Олег Блощук *– пастор церкви «Скеля», м. Рівне. Закінчив інститут культури (диригент хору, викладач), Українську біблійну семінарію (магістр теології). Координатор відділу молодіжного служіння МГО «Надія – людям». Одружений. Дружина – Вікторія, діти – Олеся, Данило.*

Слово вчителю

ФУНДАМЕНТАЛЬНИЙ КОНФЛІКТ...

У середині позаминулого сторіччя відомий німецький фізик Р. Клаузіус сформулював так зване друге начало термодинаміки, згідно з яким теплота може сама по собі переходити тільки від більш нагрітого тіла до менш нагрітого, і цей процес триває доти, доки температура обох тіл не зрівняється. При цьому деяка частина теплоти знецінюється — втрачає здатність здійснювати роботу. Цю незворотну, «втрачену» енергію Клаузіус запропонував описувати грецьким словом «ентропія», що означає «звернена всередину».

З другого начала термодинаміки безпосередньо випливає, що в будь-якій замкненій фізичній системі всі види енергії повинні поступово перетворитися на теплоту, «збігти» в «тепловий океан», а теплота рівномірно розподілиться між усіма тілами. Як тільки це відбудеться, настане «теплова смерть» системи – всі термодинамічні процеси в ній повністю припиняться.

Ілюстрацією до дії цього закону може слугувати наступний приклад: якщо ми залишимо авто в гаражі, до якого ніхто не буде заходити, через 15 років наш автомобіль не покращає, а лише прийде в непридатний стан. Багато металічних деталей під впливом вологи пошкодить корозія, деякі деталі зіпсуються від перепадів тиску, інші – під дією інших факторів...

Створивши регульовану систему: контроль вологи, фільтрування повітря, пастки для гризунів тощо, ми зможемо призупинити дію другого начала. Але для цього потрібне зовнішнє втручання в процес, тобто дія третьої сили.

Цей фундаментальний закон, справедливий для будь-яких замкнених фізичних систем, Клаузіус поширив на весь Всесвіт. Ентропія Всесвіту, твердив він, прагне до певного максимуму, і чим більше Всесвіт наближається до цього граничного стану, тим менше залишається можливостей до подальших змін. А коли цього стану буде досягнуто, всі зміни повністю припиняться і Всесвіт застигне у мертвому спокої. Настане «теплова смерть» світу. Всесвіт продовжуватиме своє існування, він не зникне, не перетвориться на ніщо, але всі термодинамічні процеси в ньому повністю припиняться.

Є системи, що, на перший погляд, порушують цей закон. Як приклад наводять ріст зерна, де присутнє видиме збільшення порядку. Проте випускається з поля зору як мінімум два моменти: направляюча програма і засіб перетворення енергії.

Направляюча програма – це певний код чи матриця, без якої не буде ніякої зміни порядку. Для всіх живих істот цей надзвичайно складний код, прописаний у структурі молекул ДНК. У випадку із будуванням чогось неживого (чим власне є Всесвіт) цю функцію виконує архітектор чи інженер.

Необхідність перетворення енергії – це специфічна здатність перетворювати один вид енергії в інший. У випадку із зерниною таким процесом є фотосинтез – перетворення сонячного світла в будівельний матеріал для росту рослини. У випадку із побудовою різного роду будівель необхідна праця людей, енергія пального для устаткування. А для побудови Всесвіту потрібна енергія, що прийде ззовні для впорядкування хаотичних процесів.

Чи може другий закон термодинаміки мати виняток?

І ЩЕ

Хімік Гарі Бент підрахував вірогідність такого винятку на прикладі 1 калорії, яка самовільно повністю перетворена в роботу. Свої висновки він проілюстрував наступним прикладом: якщо посадити групу мавп і дати їм друкарські машинки, то від хаотичного натискування на клавіатуру повинна вийти трагедія Шекспіра. Виявилось, що вірогідність перетворення 1 калорії така ж сама, як і вірогідність того, що мавпи надрукують трагедію Шекспіра 15 мільярдів разів без помилок.

Неважко бачити, що теорія «теплової смерті» світу вступає у відверту суперечність з матеріалістичними уявленнями про вічність руху матерії. Більше того, цей закон унеможливлює теорію еволюції і не дає ніяких підстав для пояснення виникнення Всесвіту еволюційним шляхом. Друге начало термодинаміки підтверджує креаціоністський шлях виникнення космосу: для утворення світу потрібен особливий творчий підхід, який діяв у минулому. А це приводить нас до Творця...

Слово вчителю

ДЕЯКІ ФАКТИ

Відомо, що наше Сонце стискається на 0,1% за століття, що дорівнює 1,5 м за годину. За такої швидкості 100 тисяч років тому Сонце повинно було би бути вдвічі більшим, ніж сьогодні. Розміри і випромінення Сонця мільйон років тому не дозволили б виникнути життю на Землі ніяким чином. А 20 млн. років назад розміри Сонця були б такими, що воно дотикалося б до Землі.

Ми ж говоримо про похилий вік Землі...

Напруженість магнітного поля Землі змінюється. Проводячи виміри за останні 130 років, вчені з'ясували, що поле зменшилось на 14%. Це вказує на те, що магнітне поле Землі затухає рівно на половину кожні 1400 років. Якби це затухання залишалось постійним, то 10 тисяч років тому напруженість магнітного поля Землі була б такою, як у магнітної зірки. При такому магнетизмі життя на Землі не могло б зберегтись.

Перший закон термодинаміки (закон збереження енергії) стверджує, що ніщо само по собі не «створюється» і не зникає безслідно. Таким чином, усі речі повинні мати причину і творця. Отже, Всесвіт не міг сам по собі виникнути чи сам себе створити. В структурі законів природи немає нічого такого, що відповідало б за його самовільне походження.

Сучасні дослідження твердять, що для випадкового виникнення такої складної структури як білкова молекула, необхідно близько 1500 кроків, кожен з яких має бути абсолютно вдалим. Вірогідність того, що так станеться внаслідок випадку, дорівнює одному шансу із 10450. Навіть якщо кожна спроба усіма системами Всесвіту буде проходити 1 мільярдну частинку секунди, за 30 млрд. років відбудеться всього лиш 10107 спроб. Вік Всесвіту за теорією еволюції – 4,5 млрд. років.

При організації американської експедиції на Місяць, виходячи з припущення, що Всесвіту 4,5 млрд. років, очікувалось, що шар космічного пилу буде мати товщину в декілька метрів. Були розроблені навіть певні програми і методики, як астронавтам потрібно буде пересуватись на поверхні в такій масі пилу. Проте, коли нога людини торкнулась поверхні Місяця, то виявилось, що поверхня супутника Землі вкрита шаром пилу в 5-10 сантиметрів. А це говорить про те, що час існування Місяця – до 10000 років. Якщо і Земля, і Місяць утворились одночасно (а сучасна наука це стверджує), то Земля є молодою планетою і її вік відповідає тому, що написано про неї в Біблії.

ГРОМАДСЬКІ СЛУХАННЯ НА РІВНЕНЩИНІ

24 січня 2008 р. в Рівному відбулися підсумкові громадські слухання на тему: «Проблеми моралі та духовності молодого покоління на Рівненщині. Вплив інформаційного простору на формування особистості». В них узяли участь віце-прем'єр-міністр України Іван Васюник, депутат Верховної Ради України Микола Томенко, представники місцевої влади, експерти з різних галузей, представники громадських організацій та церкви.

Ініціювала проведення слухань постійна комісія Рівненської обласної ради з питань духовності, культури та соціальної політики. Впродовж майже двох місяців слухання проводилися за територіальним принципом: проблеми обговорювалися у навчальних закладах, громадських молодіжних організаціях та інших зацікавлених аудиторіях. Масові відгуки, які обласна рада отримала від жителів області, дозволяють стверджувати, що проблеми духовного здоров'я є вкрай актуальними не лише для молоді, але й для українського суспільства в цілому.

За підсумками обговорення прийнято звернення до Уряду та Верховної Ради України, в яких запропоновано шляхи розв'язання найболючіших проблем моралі та духовності. Один з десяти пунктів цього звернення містить тезу: «На загальнодержавному рівні запровадити уроки християнської етики в школах, ввести їх до освітніх програм». Позиція більшості громадян, які взяли участь у слуханнях, є однозначною. Авторитет церкви та християнських цінностей залишається незмінно високим. Люди вірять, що уроки християнської етики в школах можуть привити підростаючому поколінню правильні духовні та життєві цінності. Досвід Рівненщини та інших західних областей України із запровадження уроків християнської етики варто розвивати і поширювати у всіх регіонах України.

Слово вчителю

МЕТОДИКА І ДОСВІД

ДО ШКОЛИ З НАДІЄЮ

Олександр Бондарчук проводить заняття з вивчення Біблії для освітян м. Здолбунів.

Урок християнської етики в Клеванській школі-інтернаті для дітей з вадами зору проводить Руслана Ковальчук.

Оксана Баклаєва – вчитель християнської етики, трудового навчання і малювання ЗОШ № 5 м. Здолбунів.

Клуб учителів християнської етики в м. Рівне.

Нерідко ми, звичайні люди, сумніваємося, чи здатні ми щось змінити в житті свого міста, своєї країни, свого народу. Десятирічний досвід роботи відділу освіти Міжнародної громадської організації «Надія – людям» доводить, що не титули й гроші, а, в першу чергу, серця, що люблять Бога та небайдужі до долі наших дітей, а також підтримка друзів-однодумців здатні змінювати життя окремої особистості, шкільного класу, вчительського колективу.

Відділ освіти МГО «Надія – людям» було започатковано 1999 року. Його головним завданням стало сприяння впровадженню предмета християнської етики в навчальних закладах України, надання методичної допомоги вчителям християнської етики, налагодження контактів з батьками, безпосередня робота з дітьми з метою формування християнського світогляду у підростаючого покоління. Співробітники відділу – це 5 християн, працівників освіти за фахом і педагогів за покликанням: подружжя Олександр і Валентина Бондарчуки, Руслана Ковальчук, Ольга Новікова та Наталія Дубовик. Співпрацює, допомагає, підтримує роботу команди набагато більше людей, і не лише з Рівного та області, а й з інших міст України і з-за кордону.

За сприяння МГО «Надія – людям» видано шість навчально-методичних посібників для вчителів християнської етики. Понад 28 тис. примірників цієї літератури розповсюджено в різних областях України.

Налагоджено співпрацю з управліннями освіти міст Рівне, Харків, Київ, Черкаси, Новоград-Волинський, Луцьк; відділами освіти Здолбунова і Сарн; Рівненським обласним інститутом післядипломної педагогічної освіти, Національним університетом «Острозька академія» тощо.

При управлінні освіти Жовтневого району м. Харкова відкрито педагогічний клуб «Християнська етика». Освітяни, які виявили бажання вивчати Святе Письмо, збираються на біблійні групи. Такі групи створено в Рівному, Здолбунові (Рівненська обл.), Конотопі (Сумська обл.).

У Рівненській області працює 35 християнських відеоклубів для вчителів, дітей і батьків. Постійно поповнюються християнською літературою бібліотеки в 45-ти школах, вчителі християнської етики шкіл Рівного та області щотижня збираються в офісі МГО «Надія – людям», щоб обмінятися досвідом роботи, обговорити актуальні проблеми, разом помолитися, раз на місяць проходить клуб бібліотекарів шкіл м. Рівного «Світанок». Впродовж року проводяться зустрічі, семінари, конференції.

З метою духовного росту педагогічних працівників щорічно організовуються табори відпочинку, де проводяться навчальні відеосемінари, презентуються підручники, педагогічні працівники мають змогу не лише отримати нову інформацію, але й поділитися з колегами своїм досвідом. За час роботи відділу в таборах побувало понад 400 освітян.

Більше інформації про роботу відділу освіти МГО «Надія – людям» ви можете отримати, написавши листа до редакції нашого часопису.

Матеріал підготувала ***Тетяна Артерчук***

Зустріч з обміну досвідом учителів християнської етики Рівненщини і Львівщини.

У НВК «Престиж» м. Рівне християнську етику викладає Людмила Рудюк.

Табір-семінар для вчителів християнської етики в 2007 р. проводився в Карпатах.

Під час весняних канікул 2008 р. для підлітків з трьох інтернатних закладів Рівненщини було організовано табір в Карпатах. Біблійне заняття проводить Валентина Бондарчук.

Лариса Тивончук (НВК «Колегіум», м. Рівне) і Людмила Савчук (НВО № 18, м. Рівне) практикують проведення комбінованих уроків, під час яких успішно поєднують музику і християнську етику.

Клуб учителів християнської етики в м. Харкові.

КВАЛІФІКАЦІЙНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ВЧИТЕЛЯ ХРИСТИЯНСЬКОІ ЕТИКИ

ПОСАДОВІ ОБОВ'ЯЗКИ

Учитель християнської етики планує, здійснює навчання, християнське моральне виховання (як складову частину національного виховання) учнів, сприяє формуванню в них високодуховних християнських вартостей, допомагає становленню їх як особистостей. Учитель сприяє вихованню здорової, культурної спільноти людей завдяки впровадженню ним у життя принципів християнської моралі з метою повернення нашому народові справжніх ідеалів. Забезпечує необхідні умови для засвоєння учнями навчальної програми з предмета «Християнська етика». Використовує ефективні форми, методи і засоби навчально-виховного процесу (читання Святого Письма, слухання духовної музики, ознайомлення з основами іконографії, спів, малювання, поезія, конкурси, кросворди, дискусії, зустрічі, інсценізації та інше), які сприяють якнайповнішому висвітленню даного предмета і впровадженню основних його принципів у життя. Вивчає індивідуальні особливості школярів, дбає про розвиток їхніх здібностей, талантів та про формування особи учня на засадах християнської моралі, доброти, милосердя, людяності, працьовитості, чесності. Створює умови для розвитку духовно багатої особистості, яка б усвідомлювала свою відповідальність перед Богом, Батьківщиною, народом. Проводить індивідуальну, позакласну роботу з учнями. Настановленням і особистим прикладом утверджує повагу до принципів християнської моралі та розвиває в учнів прагнення жити згідно з цими принципами, наслідуючи найкращих синів і дочок нашого народу. Виховує в учнів повагу до кожної людини незалежно від національної чи релігійної приналежності, а також повагу до духовних, культурно-національних історичних цінностей українського народу, дбайливе ставлення до навколишнього середовища. Готує вихованців до свідомого життя в дусі взаємної любові, миру, злагоди між усіма народами, між людьми різних націй, конфесій, переконань, поглядів. Дотримується педагогічної етики, є носієм високих етичних і моральних вартостей, поважає гідність учнів, захищає їх від будь-яких форм фізичного або психічного насильства, намагається запобігти порушенню ними Божих Заповідей і державних законів, пропагує духовно і фізично здоровий спосіб життя. Вимагає від учнів дотримання навчальної дисципліни, статуту освітньої установи. Контролює забезпечення здорових, безпечних умов навчання та праці. Діє у тісному контакті з родинами та наставниками учнів, надає їм консультативну допомогу з питань навчання, духовного розвитку їхніх дітей. Постійно підвищує свій професійний рівень, педагогічну майстерність, загальну культуру, духовно збагачує і вдосконалює себе як особистість через участь у семінарах районних та міських методоб'єднань і є практикуючим християнином.

ПОВИНЕН ЗНАТИ

Для вирішення педагогічних, навчально-виховних завдань повинен мати знання в обсязі педагогічної освіти і пройти спеціальне навчання з християнської етики. Мусить знати предмет викладання, а саме: володіти знаннями з історії християнства, морального богослов'я, літургіки, катехизму, іконографії, біблійної історії Старого і Нового Завіту, духовної музики, християнської філософії та психології, української та світової культури, християнської педагогіки. Повинен добре знати зміст Святого Письма й уміти коментувати його тексти, знати духовну спадщину нашого народу, твори Отців та вчителів Церкви, бути ознайомленим з життєписами святих, знати вікову психологію та методику викладання християнської етики та виховної роботи, цілі, принципи, організацію, нормативне забезпечення шкільної освіти, зокрема щодо християнської етики; навчальні плани, програми, підручники, форми, методи, засоби навчально-виховного процесу, вимоги до його матеріально-технічного оснащення, індивідуальні характеристики учнів, питання формування різних учнівських колективів і керівництва ними, соціальні, культурні, етичні та інші умови навчання і виховання, принципи, якими керуються провідні вчителі християнської етики, основні напрями розвитку християнської освіти та культури, Закон України «Про освіту», інші законодавчі і нормативно-правові акти та документи з питань навчання і виховання, державну мову відповідно до чинного законодавства про мови в Україні.

ПОВИНЕН ВМІТИ

ефективно застосовувати професійні знання, особистий досвід та досвід провідних педагогів у практичній педагогічній діяльності.

ПОВИНЕН МАТИ ЦІННІСНІ ОРІЄНТАЦІЇ,

спрямовані на високодуховний, етичний, культурний, гармонійний розвиток людини як особистості, вінця Божого творіння та найвищої цінності суспільства, творчу, багатогранну і результативну педагогічну діяльність.

Із програми предмета «Християнська етика» (Острог, 2000 р.)

Слово вчителю

НАСТАВНИКИ В ЖИТТІ ДИТИНИ. СПІВПРАЦЯ ВЧИТЕЛЯ Й УЧНЯ

2-й клас, автор Ганна Опанасюк, учитель біології та християнської етики ЗОШ №1 м. Рівне

Мета

Освітня: поглибити знання учнів про біблійне розуміння наставництва. Розкрити поняття «наставник», «учитель». Переконати дітей у необхідності навчання, підказати їм джерела, де вони могли б почерпнути мудрість і розум.

Виховна: обґрунтувати необхідність навчатися у своїх наставників, вміти вислухати їхню пораду і настанови. Навчити дітей слухати і шанувати наставників. Спонукати учнів до праведного життя.

Розвиваюча: розвивати в учнів почуття поваги до своїх наставників та вміння орієнтуватися в книгах Слова Божого.

Біблійна історія: Ісус і хананеянка (Мк. 7:24-30).

Ключовий вірш: «Навчання послухайте й мудрими станьте, і не відступайте від нього!» (Пр. 8:33).

Наочність: тлумачний і біблійний словники, дві склянки (велика – з водою, маленька – порожня), кольоровий папір, ножиці, клей, фломастери, смужки з написами біблійного вірша, список тверджень.

Міжпредметні зв'язки: українська мова, зарубіжна література, образотворче мистецтво, історія.

Література до уроку:

Біблійний путівник для дітей. – К.: УБТ, 2004. – 122 с.

Біблія або книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту. – К.: УБТ, 2002. – 1375 с.

Ганжелюк Л. Зернятко добра. – Дубно, 2005. – 106 с.

Зустрічі в Клубі «Суперкниги». – К.: Еммануїл, 1998.

Кузьмінський А. І. Народна педагогіка: світовий досвід. – К., 2003. – 134 с.

Рачинець С. П. Будую храм. – Луцьк, 1998. – 369 с.

Святі і свята України: словник-довідник. – К., 1995. – 239 с.

Словник української мови. – Т.5 – /За ред. І.К.Білодіда. – К.: Наукова думка, 1974. – С.198.

Християнська етика. Добро і зло. – Снятин, 1999. – 110 с.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання.

Налагодження контакту з класом.

Повідомлення теми та мети уроку.

ІІ. ОСНОВНА ЧАСТИНА

1. Актуалізація знань учнів

Форма роботи: Фронтальна бесіда учителя з учнями або робота в групах (учитель-клас або учень-учень):

А вам подобається бути... дітьми? *(Відповіді дітей).*

Чому подобається? *(Відповіді дітей).*

Хто з вас мріє стати дорослим? *(Відповіді дітей).*

Я теж, коли була дитиною, дуже хотіла стати дорослою, намагалася виконувати роботу дорослих, поводитися, як доросла людина, одягала мамині речі... Що б ви робили, якби стали дорослими? *(Відповіді дітей).*

2. Мотивація знань

Дослід

Візьмемо дві склянки: велику, наповнену водою, і маленьку – порожню. Чи можна перелити всю воду з більшої склянки в меншу?

Висновок дітей: перелити всю воду неможливо.

Так неможливо відразу «вмістити» в дитину все те, що знає і вміє доросла людина.

Наведіть приклади з життя, які переконують вас у тому, що важко виконати те, що доросла людина робить з легкістю. Наприклад, дістати книгу з верхньої полиці, приготувати обід, розв'язати будь-яку задачу. На все свій час: час бути дитиною і час бути дорослим. Дитині потрібно багато часу, щоб усього навчитися, перш ніж вона виросте.

2. Виклад нового матеріалу

Як орлята вчилися літати

Уважно послухайте і дайте відповідь на таке запитання: що було б, якби орлятко саме намагалося вчитися літати?

Ось як орел учить літати своїх пташенят. Він на своїх крилах виносить орлятко з гнізда. Потім скидає пташеня з крил, і воно падає вниз. Майже біля самої землі орел підхоплює його і підносить на крилах вгору. Там знову скидає пташеня і знову внизу підхоплює. Робить так доти, доки пташеня не почне махати крильцями і триматися в повітрі самостійно.

Бесіда

Батьки є наставниками дітей: вони їх вчать, виховують. Чому Господь не зробив навпаки? *(Бо у дорослих більше знань і уміння, досвіду, вони мудріші. Багато чого вони вам не дозволяють робити, наказують робити те, що вам не дуже подобається робити, а то й насварять чи покарають за якусь провину).* Мабуть, вони вас не дуже люблять?

Ситуація: вам доручили доглянути маленького братика, а він не слухає ваших застережень, лізе до вогню. Ви вже знаєте, що він може обпектися. Якщо ви його насварили чи силою забрали від вогню, то хіба ви не любите його, не бажаєте йому добра?

Так, ви його навчаєте, оберігаєте від опіку. Так і ваші батьки, їхні прохання, повчання і вимоги, навіть якщо вони здаються вам неправильними чи «жахливими», продиктовані любов'ю і турботою про вас, бажанням передати свої знання й уміння.

Частенько буває, що діти не слухають дорослих і роблять по-своєму або, що ще гірше, намагаються повчати їх. Як ви розумієте значення слова «наставник»? Доберіть до нього синоніми.

Учитель зачитує визначення цього слова із словника І .К. Білодіда.

Наставник – той, хто дає поради, порадник, учитель.

Слово вчителю

Групова робота: записати на дошці вірші з Біблії для кожної групи учнів. Хто перший з дітей відшукав – зачитує.

Лк. 17:13: «...Ісусе, Наставнику, змилуйся над нами!»

2 Хр. 35:2-3: «І поставив священиків... і сказав левитам, наставникам усього Ізраїлю, посвяченим для Господа...»

Лк. 8:24: «І вони підійшли й розбудили Його та й сказали: „Учителю, Учителю, гинемо!“»

Пр. 6:20: «Стережи, сину мій, заповідь батька свого і не відкидай науки матері своєї!»

– Де вони черпають цю мудрість? *(У Слові Божому).*

– Хто є Наставником для всіх: і великих, і малих? *(Ісус Христос).*

У Новому Завіті Учителем в абсолютному розумінні слова є лише Ісус Христос: «Ви звете мене: Учитель, Господь, і правильно мовите, бо Я є» (Ів. 13:13). Він довірив Слово Своє апостолам, щоб вони продовжили Його вчительську місію. «Ідіть, отже, і зробіть учнями всі народи.., навчаючи їх берегти все, що Я вам заповідав...» (Мт. 28:19-20).

ХРИСТЕ, КНЯЗЮ НАД КНЯЗЯМИ...

Христе, князю над князями,
Всемогутній Божий Сину,
Обдари з небес дарами
Українську дитину.
Будь від зла нам оборона,
Будь нам Батько та й Учитель,
Будь від напасті заслона,
Будь Опікун, Покровитель.
Дай нам силу в наші груди,
Дай нам серце сміле й чисте,
Хай з нас вийдуть чесні люди
І Твої любимці, Христе.
Настави нас, Христе-Боже,
З неба силою кріпкою,
Хай нас зло не переможе,
Хай побідні вийдем з бою.
Завітай над нашим краєм,
Понад селами й містами,
Хай Тебе ми звеличаєм,
Христе, вольними устами.

Ю. Шкрумеляк

• З яким проханням діти звертаються до Сина Божого?
• Якої настанови просять вони в Ісуса?
• Для чого людині потрібні Божі настанови?
• Чи звертаєтеся ви до Бога з проханням настанови у ваших вчинках?
• Як можна звернутися до Учителя всіх християн?

Вивчення біблійного вірша

Діти називають наставників у їхньому житті, а вчитель поступово повертає смужки паперу, на яких написано вірш з Біблії: «Шануй свого батька та матір, як наказував тобі Господь Бог твій, щоб довші були твої дні і щоб було тобі добре» (Повт. Зак. 5:16).

Колективно читають вірш.

Виготовлення виробу

Дітям роздано кольоровий папір, на якому нанесено контури серця, ножиці, фломастери. Вирізати з паперу серце і фломастерами написати вірш. З одного боку написати: «Шануй батька та матір, як наказував тобі Господь Бог твій»; на зворотному – «щоб довші були твої дні і щоб було тобі добре».

Розучування вірша в парах за зразком учителя.

Учитель: Знаєш, що каже нам Слово Боже?

Учень: Що?

Учитель: Ось дивися *(показує на напис на паперовому серці).*

Учень *(читає)*: А навіщо?

Учитель читає напис на зворотному боці серця.

Учень: І я прочитаю.

Учитель і учень міняються ролями.

3. Закріплення знань, виховання характеру.

– Наведіть приклади з літератури чи творів мистецтва, де відображено роль наставника в житті дитини.

– Пригадайте з Біблії такі приклади: Ісус та учні, Марія і Йосип з Немовлям, жінка турбується про дочку (Мк. 7:24-30), блудний син.

Біблійна історія: Ісус і хананеянка (Мк. 7:24-30)

Зачитати з Дитячої Біблії чи переглянути відеосюжет або мультфільм.

Ця історія відбулася у Сирофінікії – маленькій країні, яка межує з Галілеєю, батьківщиною Ісуса Христа. Сирофінікію населяли язичники – люди, які поклонялися багатьом богам і ідолам. Ісус з учнями проходив цю місцевість. День за днем йшли вони, ніким невпізнані. Як раптом їх гукнула жінка – жителька тих місць. Вона стала просити Ісуса зцілити її дочку. Ісус пройшов мимо жінки і нічого їй не відповів. Жінка бігла за ним і продовжувала прохати. Учні стали говорити: «Ісусе! Хіба тобі не набридло, як вона кричить?» Ісус відповів учням: «Я посланий тільки до народу Ізраїлевого (тобто до єврейського народу)». Жінка, коли почула слова Ісуса, не образилася, ні. Вона підійшла до Ісуса, впала перед ним на коліна і далі молила: «Господи! Допоможи мені!» – «Недобре взяти хліб у дітей і кинути його собакам (собаками називали язичників, бо собаки в Ізраїлі вважалися нечистими тваринами)», – відповів їй Ісус. Жінка сказала: «Так, Господи! Але ж і собаки їдять крихти, які впали зі столу господаря…» Тоді Ісус сказав жінці: «Велика твоя віра! Буде так, як ти просиш. Злий дух вийшов із твоєї доньки». Щаслива мати подякувала Ісусові і побігла до своєї доньки. Вона вимолила зцілення для своєї дитини. Ніщо не зупинило її і не змогло перешкодити їй – адже серце матері було повне бажання допомогти своїй рідній дитині.

Діти, ви завжди повинні пам’ятати, як люблять вас ваші батьки, як вони щиро бажають вам добра.

Гра «Чи довіряю я батькам?»

Хід гри: 5-6 дітей стають у шеренгу обличчям до вчителя. Учитель стоїть навпроти них за 10-15 кроків. Він зачитує твердження, а діти реагують: «так» – крок уперед, «ні» – стоять на місці. Отже, ті з них, що підійшли до вчителя найближче, намагаються слухати своїх батьків, шанують їх.

Список тверджень

1. Я не перечу батькам.
2. Я п'ю ліки, які виписав лікар, хоча б тому, що батьки на цьому наполягають.
3. Я не гуляю далеко від дому, бо батьки забороняють.
4. Я не ховаю свого шкільного щоденника від батьків.
5. Для мене важливіша думка моїх батьків, ніж думка моїх друзів.
6. Я з вдячністю їм усе, що приготують батьки.
7. Я погоджуюсь одягати шапку на прохання батьків.
8. Я дивлюся телевізор стільки, скільки мені дозволяють батьки.
9. Я повертаюся з прогулянки, як тільки мене кличуть.
10. Батьки мають рацію, коли кажуть, що я повинен їх слухати і поважати.

Що нового ви дізналися чи навчилися за останній час і від кого?

Як ви повинні ставитися до людей, які вас наставляють? *(Шанувати, слухатись, бути вдячними).*

У мене в руках необроблений і оброблений камені бурштину. Ви знаєте, що таке бурштин? Це смола давніх хвойних дерев. Бурштин добувають у нас на Рівненщині. Це пам'ять Землі, бо він, як камінь органічного походження, зберігає немало таємниць минулого.

Як ви думаєте, що роблять для того, щоб зробити цей згусток смоли таким прекрасним? *(Очікувані відповіді: огранюють, відсікають лишнє, обробляють спеціальними речовинами, шліфують).*

Так і дитина: поки стане прекрасною людиною у повному розумінні цього слова, огранюється, шліфується своїми вчителями і наставниками.

УЧИТЕЛЮ

Учителю, який легкий ваш труд,
Коли дитячі очі світяться завзяттям.
Все хочуть вміти, все бажають знати.
Тоді, учителю, легкий твій труд.
Який приємний, вчителю, твій труд,
Коли ти відчуваєш душ єднання.
Збулись у дітях мрії й сподівання.
Тоді твій, вчителю, приємний труд.
Буває, вчителю, святим твій труд,
Коли маленьке серденько дитяче
Відчує біль чужий, з біди чужої плаче.
Тоді, учителю, святий твій труд.
Який важкий, учителю, твій труд,
Коли в очах дітей байдужість бачиш,
Коли і сили, й розум ти даремно тратиш,
Тоді, учителю, важкий твій труд.

П.Савчин

• Чи можна вчителя вважати наставником?
• Чи легка праця педагога? Як про це говорить автор вірша?
• Що можна сказати про Ісуса Христа як Наставника й Учителя?
• Заповніть схему: «Хто є наставники?»

ЗАПИТАННЯ ТА ЗАВДАННЯ

• Кого вважаємо наставниками дитини і що входить до їхніх обов'язків?
• Чого навчають наставники дитину?
• Як ви ставитесь до своїх духовних наставників?
• Кого християни називають Учителем?
• Запишіть прислів'я та приказки про наставників.
• Підготуйте вітальну листівку для свого улюбленого вчителя.
• Складіть тематичну «павутинку» до слова «наставник».
• Вивчіть напам'ять вірш Володимира Масляка «Українській дитині».

УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ

Учися, дитино, бо вчитися треба!
Учися, голубко, хай розум не спить,
Хай серце, і воля, і дух росте в силу,
Хай книжка розкрита любові навчить.
Учися, дитино, Бог буде з тобою,
З любов'ю тебе шануватиме світ,
Учися, щоб сіять добро поміж люди, –
І житимеш вічно, не згине твій слід!
Учися, дитино, бо вчитися треба,
Шукай сонця правди, хай розум не спить:
Того, що навчишся, – воді не розмити,
Не взяти розбоєм, вогнем не спалить!

В. Масляк

ІІІ. ПІДСУМОК УРОКУ

– Про кого ви дізналися сьогодні на уроці?

– Що вони роблять для вас?

– Як ми повинні ставитися до тих, хто дає нам поради, вчить?

Якщо діти цього не роблять, то порушують настанови Бога. Які? *(Повторення вивченого вірша, Повт. Зак. 5:16).*

Оцінювання роботи на уроці

ІV. ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Запишіть у зошит вірш Пр. 8:33 і вивчіть його напам'ять.

Запишіть коротеньку розповідь про випадок наставництва у вашому житті та про ваше ставлення до своїх наставників. Поясніть, як ви розумієте наведені прислів’я і приказки:

ПРИСЛІВ'Я ТА ПРИКАЗКИ

Читання – ось найкраще навчання.
Не кажи – не вмію, а кажи – навчуся!
Наука кожному придасться.
Розум більший над силу.
Школа – дорога до знань.
Вчись не для вчителів, а для себе.
Добре того вчити, хто хоче все знати.
Кого хоч день мав за вчителя, поважай як батька рідного.

Слово вчителю
Слово вчителю

ПРАГНЕННЯ ПІЗНАТИ ІСТИНУ

7-й клас, автор Світлана Филипчук, учитель християнської етики Мізоцького ліцею Здолбунівського району Рівненської області

Тип уроку: комбінований, ток-шоу «Як ти думаєш?»

Мета

Освітня: дати учням загальні знання про зустріч Ісуса з Никодимом; показати значення духовного відродження людини («народження згори»); вчити досліджувати Писання.

Виховна: виховувати усвідомлення важливості Біблії у пізнанні істини.

Розвиваюча: розвивати в учнів прагнення дізнаватися істину зі Слова Божого.

Біблійна основа: зустріч Ісуса з Никодимом, Ів. 3:1-21; Ісус і фарисеї, Мт. 12:1-14.

Ключовий вірш: «…і пізнаєте правду, а правда вас вільними зробить!» (Ів. 8:32).

Словник понять і термінів: істина, народження згори, пізнання, фарисей.

Обладнання та наочність: картини М. Ге та І. Рєпіна «Христос і Никодим», мікрофони, Святе Письмо, одяг для Никодима, фарисея, експертів.

Міжпредметні зв'язки: історія, мистецтвознавство, етика.

Література до уроку:

Арт-каталог «Живопись и графика» // http://www.art-catalog.ru

Библейская энциклопедия. – М.: Рос. Библ. Общ., 1995. – С. 133, 150, 209.

Біблія у перекладі І. Огієнка.

Вамош Файнберг М. Побут людей за днів Ісуса Христа. – К.: УБТ, 2004.

Уілоубай Р. Біблійний путівник для дітей. – К.: УБТ, 2004. – С. 88-89.

Ферреро Б. Бачити Бога / Спів польового цвіркуна. – Л.: Свічадо, 2002. – С. 56-57.

ХІД УРОКУ

І. ВСТУПНА ЧАСТИНА

Вітання

Учитель: Дорогі друзі! Вітаю вас на ток-шоу «Як ти думаєш?». Тема нашої сьогоднішньої розмови «Прагнення пізнати істину». У нашій студії присутні *(учитель представляє, учні-герої піднімаються під аплодисменти)* історичні особи − Никодим та фарисей, експерти: історик «Такбулознай», філософ «Язнаюсенс» та мистецтвознавець «Усібарвисвіту», ведуча ток-шоу, і, звичайно ж, учасники передачі – учні нашого класу.

Налагодження контакту з класом

Учитель ставить запитання і передає мікрофон учасникам-учням, які дають короткі бліц-відповіді.

– Що таке істина?

– Чи можливо її пізнати?

– Навіщо знати істину?

ІІ. ОСНОВНА ЧАСТИНА

Учитель-ведучий: В Євангелії від Івана, восьмому розділі, тридцять другому вірші, написано: «… і пізнаєте істину, а істина вас вільними зробить!» (Ів. 8:32).

На дошці висить плакат із цим ключовим віршем.

Скажіть мені, яке слово в цьому вірші повторюється? Так, істина. Отже, розпочнемо нашу бесіду із з'ясування проблеми, що ж таке істина? Для цього просимо до слова експерта – філософа «Язнаюсенс».

Філософ «Язнаюсенс»: Що я вам скажу, проблемою істини здавна переймалися всі філософи. Так, давньогрецький філософ Арістотель вважав, що істина – це відповідність наших знань оточуючій дійсності. Він, зокрема, говорив: «Казати про суще, що його немає, або про не-суще, що воно є, – значить казати хибне; а казати що суще є і не-суще не є, – значить казати істинне». Скептики ж взагалі відкидали будь-яку можливість пізнати істину, стверджуючи, що вона відносна, тобто що ті самі речі по-різному сприймаються різними людьми, різними органами чуттів, вони викликають різні сприйняття і залежать від виховання людини, звичаїв, віри і переконань.

Т. Аквінський відділив знання від віри, царину розуму від царини одкровення, а також твердив, що деякі істини перевищують розум (зокрема пов'язані з Богом), але жодна йому не противиться. Епоха Просвітництва ствердила силу наукової істини й оголосила про надзвичайні можливості розуму.

Учитель-ведучий: А як ви поясните, що таке істина?

Філософ «Язнаюсенс»: Істина – це правда, достовірне знання, її розуміння є незалежним від конкретної людської думки. Наприклад, істина є те, що Римський Колізей існує незалежно від того, чи бачив я його на власні очі.

Учитель-ведучий: Дорогі друзі! Подивіться на наш ключовий вірш: «… і пізнаєте істину, а істина вас вільними зробить!» (Ів. 8:32). Що слід робити з істиною? *(Запитання з мікрофоном до учнів).*

– Пізнавати істину.

Учитель-ведучий: Так. Саме «пізнавати». А от що означає це слово, нам розповість один чоловік із минулого, якого теж мучило питання пізнання істини. Вітайте, Никодим! *(Йому дають мікрофон).* Шановний Никодиме, розкажіть, будь ласка, про ваші пошуки істини.

Никодим: Якось уночі я прийшов до Ісуса і сказав Йому:

– Учителю! Я знаю, що Ти посланий Богом учитель, бо такі чуда, як Ти звершуєш, ніхто не може звершити без Божої допомоги.

У відповідь Ісус промовив мені:

– І Я більше скажу тобі: той, хто не народиться вдруге за вищим велінням, той не зможе побачити Божого Царства.

Я здивувався і запитав Христа:

– Хіба стара людина може вдруге народитись? Невже вона може удруге ввійти до черева матері своєї та народитись?

А Ісус відповів:

– Хто не народиться від води й Духа, той не зможе увійти до Божого Царства. Народжене тілом є тіло, а народжене Духом є дух. Не дивуйся тому, що Я сказав тобі: треба вдруге народитись. Вітер дме, як йому заманеться: звук його чуєш, а звідки він приходить або куди йде – не знаєш, – так само з кожним, хто народжений Духом.

У відповідь я спитав:

– Як це може відбутись?

Ісус мені на те:

– Так Бог полюбив світ, що віддав єдинородного Сина, аби кожен, хто повірив у Нього, не загинув, але успадкував вічне життя. Адже Бог надіслав до світу Сина Свого не для того, щоб засудити світ, а щоб світ був порятований Ним і пізнав істину. Кожен, хто чинить зло, ненавидить Світло й істину і не йде до Світла, щоб не викрились учинки його, а хто чинить добро – йде до Світла, аби видні були вчинки його, бо вони звершуються з Божої волі.

Учитель-ведучий: Отже, підсумуйте, шановний Никодиме, що ж таке істина і як її можна пізнати.

Никодим: Істина – це Бог, це воля Божа, що міститься в Законі та заповідях. Тобто Святе Письмо – це істина. Пізнати істину можна, повіривши в неї (тобто в Ісуса Христа) та, як сказав мені Ісус, народившись згори.

Учитель-ведучий: Народившись згори? Любі учасники, як ви розумієте ці слова Христа? *(Учитель дає мікрофон дітям).*

Учень 1: Розпочати нове життя з Богом, повіривши в Його любов. Жити за Його заповідями і законами.

Учень 2: Ісус говорив про духовне народження від віри в Нього.

Учитель-ведучий: Запитаймо ще одного нашого експерта – історика «Такбулознай». Шановний експерте, що ви можете сказати про цю розмову шановного Никодима з Ісусом?

Історик «Такбулознай»: Знаєте, мені відомий цей чоловік, Никодим. Він – фарисей і член синедріону (вищої релігійної ради). Як він уже сам зазначав, і я це можу підтвердити як історичний факт, бо про це записано в Євангелії від Івана, 3:1-21, одного разу вночі Никодим таємно, підкреслюю таємно, прийшов говорити з Ісусом Христом. Ми чули, що він розповів про цю розмову. Але ви, мабуть, помітили, що більшість слів, які йому сказав Христос, Никодим не зрозумів. Пізніше, коли фарисеї хотіли схопити Христа, Никодим виступив на Його захист. А після страти Ісуса Никодим приніс пахощі для бальзамування Його тіла. Так, в Євангелії від Івана, 19:39, сказано: «Прибув також і Никодим, що давніше приходив вночі до Ісуса, і смирну приніс, із алоєм помішану, щось літрів із сто».

Учитель-ведучий: Представляю вам ще одного нашого експерта – мистецтвознавця «Усібарвисвіту»!

Мистецтвознавець «Усібарвисвіту»: Добридень! Хочу познайомити вас із двома полотнами на тему зустрічі Ісуса з Никодимом.

Показує репродукції і розповідає про них.

Перша картина Миколи Миколайовича Ге «Христос і Никодим», яку він намалював приблизно 1889 року. Картина написана на полотні маслом і зберігається в Московській Третьяковській галереї.

Зверніть увагу, в якій темноті відбувалася зустріч, як казав сам Никодим, уночі. Це і відобразив художник. Також зверніть увагу на те, що лице Никодима трішки освітлене. Як ви гадаєте, що цими кольорами намагався сказати нам Ге?

Учень 3: Він хотів сказати, що поряд із істиною, а Христос, як ми знаємо, це істина, освітлюється людське життя.

Мистецтвознавець «Усібарвисвіту»: Так, справді. Зверніть також увагу, що за головою Христа помітне сяйво.

Інше полотно – це малюнок «Христос і Никодим» (1887 р.) Іллі Юхимовича Рєпіна, зроблений на папері графітним олівцем. Малюнок зберігається в Петербурзькому Державному Російському музеї. Зауважте одну деталь, яку передав Рєпін: Ісус та Никодим сидять і Никодим дуже уважно слухає слова Ісуса.

Фарисей: Дозвольте мені сказати!

Учитель-ведучий: Звичайно, представтесь, будь ласка.

Фарисей: Я фарисей, колись ми були друзями із Никодимом. Я належу до релігійної спільноти фарисеїв, що в перекладі означає «відділені». Це – строга релігійна організація, метою якої є точне виконання Закону Божого. А щоб нам легше було його виконувати, ми розробили розширені тлумачення. Дехто із наших заздрісників, адже ми святіші за них, говорить, що ці наші тлумачення роблять Закон Божий заплутанішим. Але я готовий це заперечити. Так, існує заповідь про те, що потрібно свят-

кувати суботній день. А святкувати – це не працювати, чи не так? То ми кажемо, що «робота» – це майже всі активні людські дії. Так, у суботу не можна йти пішки на великі відстані, піднімати важке, навіть запалювати в домі вогонь.

До речі, наша організація дуже чисельна. В часи Ісуса нас налічувалося понад 6 тисяч. Ми вважаємо себе благочестивими людьми і гидуємося тих, хто не хоче і не може дотримуватися всіх наших правил. Вони – невдахи! Вони – недостойні Бога!

Учитель-ведучий: Дорогі учасники, у вас є якісь репліки стосовно нашого фарисея? *(Учитель дає мікрофон дітям).*

Учень 4: Шановний фарисею, але ви мені нагадуєте пихатого чоловіка, який вихваляється своєю бездоганністю та святістю.

Учень 5: Чому ви вважаєте себе добрими? Може, краще отримати таке визнання від Бога?

Учень 6: Недарма Ісус постійно сперечався з фарисеями і показував їхнє лицемірство.

Учитель-ведучий: Так, це правда. Ось послухайте, що оповідає Біблія.

«Того часу Ісус переходив ланами в суботу. А учні Його зголодніли були і стали зривати колосся та їсти. Побачили ж це фарисеї та й кажуть Йому: «Он учні Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу...» А Він відповів їм: «Чи ж ви не читали, що зробив був Давид, коли сам зголоднів, і ті, хто був із ним? Як він увійшов до Божого дому, і спожив хліби показні, яких їсти не можна було ні йому, ані тим, хто був із ним, а тільки самим священикам? Або ви не читали в Законі, що в суботу священики порушують суботу у храмі, і невинні вони? А Я вам кажу, що тут Більший, як храм! Коли б знали ви, що то є: милости хочу, а не жертви, то ви не судили б невинних... Бо Син Людський Господь і суботі!» І, вийшовши звідти, прибув Він до їхньої синагоги. І ото, був там чоловік, що мав суху руку. І, щоб обвинити Ісуса, запитали Його: «Чи вздоровляти годиться в суботу?» А Він їм сказав: «Чи знайдеться між вами людина, яка, одну мавши вівцю, не піде по неї і не врятує її, як вона впаде в яму в суботу? А скільки ж людина вартніша за тую овечку! Тому можна чинити добро й у суботу! І каже тоді чоловікові: «Простягни свою руку!» Той простяг, і стала здорова вона, як і друга... Фарисеї ж пішли, і зібрали нараду на Нього, як би Його погубити?...» (Мт. 12:1-14).

Скажіть мені, будь ласка, чи пізнали фарисеї істину?

Учень 7: Ні, вони тільки знали її, тобто знали заповіді, але в їхньому серці не було живої віри, вони не були народженими згори.

Розвиток умінь, використання біблійних цінностей у повсякденному житті

Учитель-ведучий: Отже, ми вислухали наших експертів, самі взяли участь у дискусії, а зараз починається друга частина нашого ток-шоу на тему «Прагнення пізнати істину». Вона називається «Як ти думаєш?»

Учитель ставить запитання на закріплення матеріалу, пропонуючи дітям мікрофон.

– Як ви розумієте, що таке істина?

– Що зрозумів із розмови з Ісусом Никодим про істину?

– Чи достатньо просто знати істину?

– Чому ми не можемо сказати про фарисеїв, що вони пізнали істину?

– Що ж означає пізнати істину?

– Що означає народження згори, народження вдруге?

– Як пізнання істини впливає на наше щоденне життя?

ІІІ. ЗАКЛЮЧНА ЧАСТИНА

Підсумки

Учитель-ведучий: Недавно мені розповіли, як один відомий професор університету, якого мали представити до Нобелівської премії, вибрався на озеро.

Він попросив перевізника, аби той повозив його на своєму човні. Добродій погодився. Коли відпливли вже доволі далеко від берега, професор узявся допитуватися.

– Чи ти знаєш історію?

– Ні!

– Що ж, вважай, чверть твого життя пропала намарне. А знаєш астрономію?

– Ні.

– Ну то дві чверті твого життя втрачено. А, може, знаєш філософію?

– Та ні.

– Тоді ти змарнував три чверті свого життя.

Зненацька піднялася шалена буря. Човник посеред озера гойдало, немов горіхову шкаралупку. Перевізник, намагаючись перекричати завивання вітру, запитав професора:

– Пане професоре, а Ви вмієте плавати?

– Ні, – відповів професор.

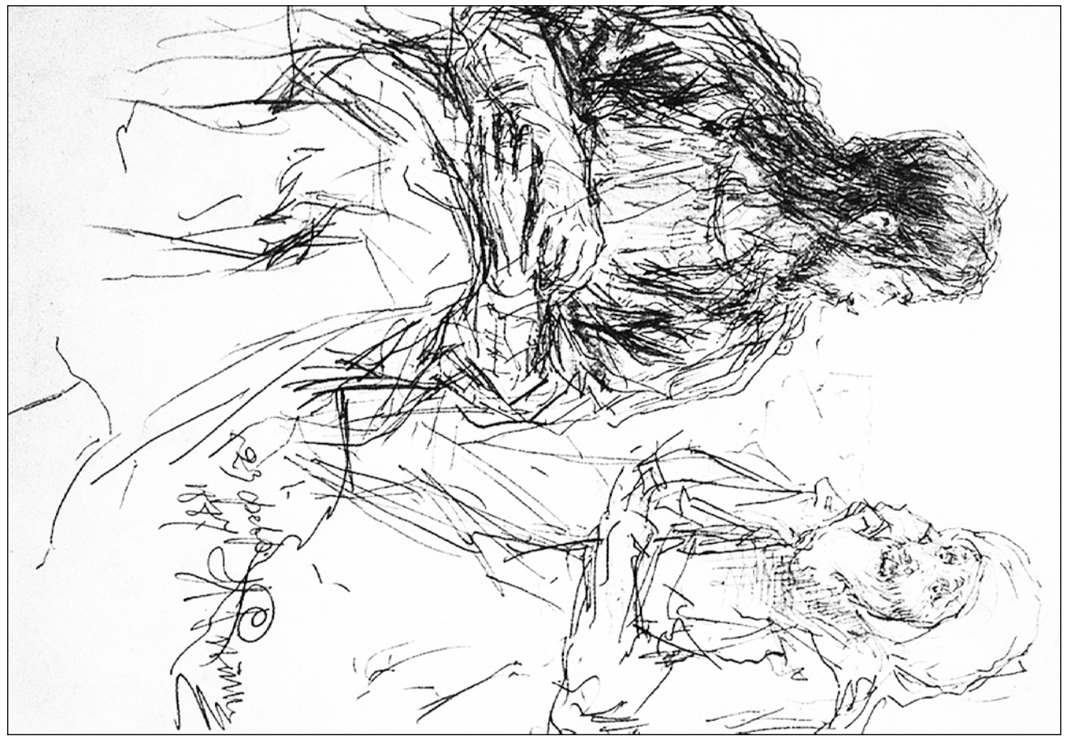
– То, вважайте, ціле ваше життя втрачене…

Є дуже багато різних шляхів у житті, часто надзвичайно гарних і привабливих, які приводять до духовної смерті. Дорога життя – одна-єдина. Це – Божа дорога, дорога стосунків із Ним. Ніколи не губіть того, що справді найцінніше.

Пам'ятаєте наш ключовий вірш? – «…і пізнаєте істину, а істина вас вільними зробить!» (Ів. 8:32). Пізнання істини робить людину вільним. Вільним від вини, адже Ісус Христос прощає наші гріхи. Вільним від страху за майбутнє, адже Христос обіцяв завжди бути з нами. Вільним від гріха, адже людина, яка пізнала істину, хоче жити так, щоб втілювати її в своєму житті. Вільним від комплексів та неправильного уявлення про себе, адже істина показує нам нас самих такими, які ми є насправді – прощеними дітьми Божими, яких Він безмежно любить.

Пізнання істини – це наше щоденне життя в послуху Богові, в стосунках із Ним. Воно можливе після народження згори. Ми маємо прагнути пізнати істину, бо тоді наше життя буде змістовним і наповненим присутністю Бога.

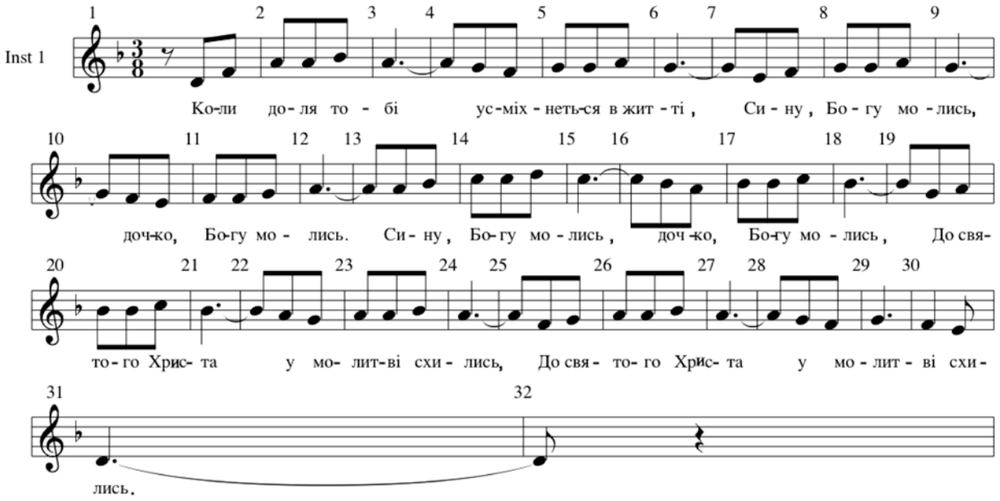
Додаток до уроку С. Филипчук «Прагнення пізнати істину».

І. Рєпін «Христос і Никодим», www.art-catalog.ru

Додаток до уроку О. Косік «Життєвий шлях. Ніколи не пізно змінити своє життя на краще».

Псалма «Коли доля тобі всміхнеться в житті»

Слово вчителю

ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ. НІКОЛИ НЕ ПІЗНО ЗМІНИТИ СВОЄ ЖИТТЯ НА КРАЩЕ

Урок для старших класів, автор Оксана Косік, вчитель християнської етики і музики. НВК № 12 «Школа-ліцей» м. Рівне.

Мета

Освітня: показати учням біблійний погляд на життєвий шлях людини, представити два різні шляхи і допомогти учням зробити правильний вибір.

Розвиваюча: розвивати у дітей відповідальність за свої вчинки, здатність до самоаналізу.

Виховна: виховувати почуття відповідальності перед Найвищим Суддею – Богом.

Наочність: фланелограф (тема «Розп'яття»), ілюстрації до уроку (див. додатки 1-5 на кольоровій вкладці).

Ключовий вірш: «Випробуй, Боже, мене, і пізнай моє серце, досліди Ти мене, і пізнай мої задуми, і побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну дорогу мене попровадь!» (Пс. 138:23-24).

Інші вислови:

1. «Бог, народ і Україна»;
2. Хай буде розум для добра,
   І доброта від Бога,
   І день для віри і тепла,
   І ще не пройдена дорога.
   С. Павелко

Міжпредметні зв'язки: музика, образотворче мистецтво, українська література.

Використана література:

Біблія у перекладі І. Огієнка.

Куземська Г. Дорога додому. Православна читанка. – К.: Фенікс, 2003. – С. 55-57.

Огірко О. Християнська етика. Навчальний посібник 8 клас. – Львів: Свічадо, 1999.

Уроки з християнської етики для школярів. Навчально-методичний посібник. – Острог, 2003. – С. 284-287, 292-296.

Християнська етика. Посібник для учнів 7 класу. – Тернопіль, 2000. – С. 38-49, 71-74.

Шевченко В. М. Словник-довідник з релігієзнавства. – К.: Наукова думка, 2004. – 343 с.

ХІД УРОКУ

І. Вступна частина

1. Християнське вітання

– Слава Богу!

– Навіки слава!

2. Господня молитва «Отче наш».

3. Повідомлення теми та мети уроку.

Учитель читає вірш О. Богачука «Життя».

ЖИТТЯ

Життя, життя. Воно щодня невпинно
Виконує свій вічний заповіт.
Спинися – і задумайся, людино,
Навіщо і чого прийшла на світ.
Боже єдиний, Творче Всесильний,
Дай же нам мудрості і доброти.
Мирної долі в злагоді спільній
І в покаянні тихо прости.
Всі ми на світі з роду до роду –
Діти прадавньої неньки-землі.
Серцем єднаймо спокій і згоду,
Щоб обминали жах і жалі.
Боже єдиний, Творче Всесильний,
Завжди Тобою освячені ми!..
Доки не тисне камінь могильний,
Чуєте, люди? – Будьте людьми!
О. Богачук

ІІ. Актуалізація знань, перевірка вивченого

Учитель: Життєвий шлях людини… У кожного він свій, бо впродовж життя перед людиною стоїть безліч питань, починаючи від того, як заробити на хліб насущний, і кінчаючи вищою політикою, та всі вони є дитячою іграшкою в порівнянні з питанням, яке рано чи пізно постає перед кожним із нас – це питання нашої вічності.

Діти, для чого Бог створив людину? *(Відповіді учнів).*

Люди часто порівнюють життя з дорогою. Чому? *(Відповіді учнів).*

Бесіда за запитаннями:

1. Хто з вас любить подорожувати?
2. Кому доводилося здійснювати тривалі подорожі?
3. Розкажіть, як ви збиралися в дорогу?

Гра «Необхідні речі»

Учні об'єднуються в декілька груп і вибирають собі капітанів, які надалі відповідатимуть за вибір своєї групи. На дошці вивішується список речей.

Пропоную всім уявити, що ви збираєтеся в подорож. Порадившись, виберіть три найнеобхідніші речі, які знадобляться вам у дорозі.

1. Свічка.
2. Географічна карта.
3. Палатка.
4. Сухарі.
5. Годинник.
6. Біблія.
7. Фотоапарат.
8. Шафа з одягом.
9. Ліки.
10. Паспорт.

Через 3 хв. кожна команда має оголосити свій вибір і пояснити його.

ІІІ. Виклад нового матеріалу

Та команда, яка взяла з собою Біблію, зробила правильний вибір. Адже саме ця Книга відкриває людям очі на те, що всі ми йдемо неправильним шляхом, але разом з тим вона вказує правильний шлях – шлях слідування за Ісусом Христом. Читаючи Біблію, кожна людина може побачити як свій гріховний стан, так і вихід з нього, запропонований Богом. Псалмоспівець Давид, коли молився до Бога, то просив Його: «Випробуй, Боже, мене, і пізнай моє серце, досліди Ти мене, і пізнай мої задуми, і побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну дорогу мене попровадь!» (Пс. 138:23-24). На сторінках Біблії ми зустрічаємося з багатьма людьми, в яких докорінно змінилося життя, коли вони почали слідувати за Ісусом Христом. Вони не думали, що про них скажуть люди, а просто віддали своє серце Ісусу і надалі все життя покладалися лише на Нього, і Він допомагав їм переживати різні негаразди та переслідування в житті.

Сьогодні на уроці ми ознайомимося з деякими історіями з життя таких людей. Після зустрічі з Ісусом Христом їхня життєва дорога не стала прямою і гладенькою, але вона кардинально змінила напрямок: від вічної загибелі до вічного життя з Господом.

Учні заздалегідь готують матеріал, а на уроці зачитують його.

Учень 1: Марія Магдалина

Марія Магдалина народилася у Сирії в містечку Магдала, що на західному березі Тиверіадського озера, тому була названа Магдалиною.

Про неї згадується в Євангелії, оскільки вона була найщирішою послідовницею Ісуса Христа після того, як Він зцілив її, вигнавши з неї сімох демонів. Уявіть собі як ця жінка страждала, коли в ній були сім бісів, як вони її мучили, якого болю і страждань завдавали, а як до неї ставилися оточуючі. Але коли Ісус звільнив її, вона стала новою людиною і разом з іншими благочестивими жінками з вдячністю служила Йому.

Марія Магдалина йшла за Господом і плакала, коли Його вели на Голгофу. Коли Господь був розп'ятий на хресті, Марія Магдалина здалеку з глибокою скорботою дивилась на Розп'ятого і бачила, де поховали Його тіло. «Була ж там Марія Магдалина та інша Марія, що сиділи насупроти гробу» (Мт. 27:61). «Марія ж Магдалина й Марія, мати Йосієва, дивилися, де ховали Його» (Мк.15:47).

У день воскресіння Ісуса Христа, до схід сонця, Марія Магдалина прийшла до гробу, щоб пахучим миром помазати тіло Господа, але не знайшовши Його в гробі, сповістила про це апостолів. Вона першою удостоїлася побачити воскреслого Господа і розмовляти з Ним. «Як воскрес Він уранці дня першого в тижні, то з'явився найперше Марії Магдалині, із якої був вигнав сім демонів» (Мк. 16:9).

Учень 2: Апостол Петро

Цей чоловік спершу мав ім'я Симон, родом був із Вифсаїди, старший брат Андрія Первозванного, був рибалкою, одруженим і мав дітей. Був людиною простою, бідною, неграмотною, але богобоязливою і палкою. До Господа його привів брат Андрій. Тоді ж Господь дав йому ім'я Кифа, по-сирійському Скеля, або Петро, по-грецькому Камінь. «...Андрій, брат Симона Петра. Він знайшов перше Симона, брата свого, та й говорить до нього: «Знайшли ми Месію, що визначає: Христос». І привів він його до Ісуса. На нього ж споглянувши, промовив Ісус: «Ти Симон – син Йонин; будеш званий ти Кифа, що визначає: камінь» (Ів. 1:40-42).

Але Петро і далі ловив рибу, доки Сам Спаситель не покликав його в ряди благословенних ловців людських душ. «Як проходив же Він поблизу Галілейського моря, то побачив двох братів: Симона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, що невода в море закидали, – бо рибалки були. І Він каже до них: «Ідіть за Мною, – Я зроблю вас ловцями людей! І вони зараз покинули сіті, та й пішли вслід за Ним» (Мт. 4:18-20).

Петро показав своє глибоке впокорення і високу слухняність. Коли Господь вибрав Петра до числа апостолів, то Він відвідав його дім і зцілив його тещу від гарячки. «І вийшли вони із синагоги небавом, і прийшли з Яковом та Іваном до дому Симонового й Андрієвого. А теща Симонова лежала в гарячці; і зараз сказали про неї Йому. І Він підійшов і підвів її, узявши за руку, – і гарячка покинула ту, і вона зачала прислуговувати їм» (Мк. 1:29-31).

Хоча Петро палко любив Господа, але через людську слабкість тричі відрікся від свого Учителя в страшні хвилини Його страждань. Гіркими сльозами каяття змив своє відречення учень Господа.

Господь, милосердний до тих, хто кається і просить прощення за скоєні гріхи, простив Петрові його трикратне відречення і після Свого воскресіння з'явився йому першому з усіх учнів. Після зішестя Святого Духа Господь Бог дав апостолу Петру силу проповідувати тисячам людей, оздоровляти хворих, виганяти нечистих духів. Він брав участь у Соборі, де йому довелося розв'язувати спірні питання.

Петро написав два соборних послання, де висвітлені правила християнської віри. Апостола було страчено приблизно на 75 році життя і поховано в Римі. За переданнями, присуджений до розп'яття, він сказав: «Наш Господь Ісус Христос був розп'ятий на хресті. Я недостойний бути розп'ятим як наш Господь Ісус Христос. Тому розіпніть мене вверх ногами».

Учень 3: Самарянка

Одна з біблійних історій розповідає нам про те, як Ісус Христос зустрівся з самарійською жінкою біля міста Сихар, біля криниці. Ця жінка не була благочестивою. Вона мала п'ятьох чоловіків, а тепер жила з чоловіком не в шлюбі. Люди осуджували її, і, можливо, саме через те вона прийшла до криниці по воду в полуденну спеку, щоб менше очей її бачило. Та Ісус Христос побачив розбите серце цієї жінки. Він її не докоряв, але вказав на гріх, в якому вона жила, і запропонував звільнення від гріха, іншими словами, Він запропонував жінці «живої води». Вона повірила в Нього і з радістю прийняла прощення і спасіння, а потім покинула свої водоноси і побігла до міста сповістити людям про прихід Месії: «Ходіть но, побачте Того Чоловіка, що сказав мені все, що я вчинила. Чи Він не Христос?» (Ів. 4:29). Після зустрічі з Ісусом Христом у неї повністю змінилося життя, вона зі сміливістю почала свідчити людям про Христа, не боячись, що її поб'ють камінням. У результаті «з того ж міста багато-хто із

Слово вчителю

Слово вчителю

самарян в Нього ввірували через слово жінки, що свідчила: «Він сказав мені все, що я вчинила була» (Ів. 4:39).

Учень 4: Розбійник на хресті *(використати фланелограф)*

На Голгофі по правий і по лівий бік від Ісуса Христа розп'яли двох розбійників. Один розкаявся в своїх гріхах і попросив: «Спогадай мене, Господи, коли прийдеш у Царство Своє». І промовив до нього Ісус: «Поправді кажу тобі: ти будеш сьогодні зі Мною в раю!» (Лк. 23:41-43). А інший розбійник посміявся над Ісусом. Де він опинився після смерті?

Учень 5: Апостол Павло

До зустрічі з Ісусом Христом усі знали цього чоловіка як Савла. Він був євреєм, родом із Тарса, що в Кілікії. Це була високоосвічена і дуже релігійна людина, фарисей із фарисеїв. Він мав права римського громадянина. Його ремеслом було виготовлення наметів. Савл вважав вчення Ісуса Христа єрессю і всіляко намагався припинити його розповсюдження. Він дуже жорстоко поводився з християнами. «А Савл нищив Церкву, – вдирався в доми, витягав чоловіків і жінок та давав до в'язниці» (Дії 8:1).

Одного разу, коли Савл йшов у Дамаск, щоб і там знищувати християн, велике світло осяяло його і Сам Господь проговорив до нього: «Савле, Савле, – чому ти Мене переслідуєш?» (Дії 9:4). Після цього життя Савла кардинально змінилося. Він навіть називатися став по-іншому – Павлом. Він став апостолом Ісуса Христа і місіонером серед язичників, звершив три великі місіонерські подорожі. Багато труднощів і страждань довелося йому пережити, але разом з тим і багато радості від того, що сотні і тисячі людей залишали свої гріховні дороги і ставали на шлях слідування за Ісусом Христом. Павло закінчив своє життя мученицькою смертю. За переданням, за правління імператора Нерона йому відрубали голову. Але ще раніше він говорив своїм друзям: «Для мене життя – то Христос, а смерть – то надбання» (Флп. 1:21).

Учень 6: «Ісусе, Ти – інший»

Ти заговорив з повією,
коли всі осудили її.
Ти подумав про митаря,
коли всі злилися на нього.
Ти покликав до Себе дітей,
коли всі проганяли їх.
Ти простив Петра,
коли він проклинав себе.
Ти оцінив жертву вдови,
коли ніхто не помітив її.
Ти вигнав диявола,
в той час як інші попадалися на його гачок.
Ти пообіцяв розбійнику рай,
коли всі бажали йому пекла.
Ти покликав Павла слідувати за Тобою,
коли всі боялися його як переслідувача.
Ти спасався втечею,
коли Тебе хотіли зробити царем.
Ти оздоровлював хворих,
коли всі відмовлялися від них.
Ти мовчав,
коли в Тебе плювали, насміхалися
і глумилися над Тобою.
Ти вмирав на хресті,
коли всі святкували Пасху.
Ти взяв на Себе вину,
коли всі умивали руки.
Ти встав із мертвих,
коли всі думали, що це – кінець.
Ісусе, я дякую, що Ти є!

Учитель: Людська душа, створена предвічним Богом, не може задовольнитися тимчасовим і дочасним, вона прагне чогось більшого, ніж примітивне існування нарівні з іншими живими істотами. Якщо людина не знає або не приймає істини про живого Бога, то не лише не знайде правильної дороги, але ще більше заплутається в сатанинських тенетах.

Скільки негативних явищ ми можемо побачити в нашому суспільстві. Це сучасне ідолопоклонство – культ тіла, алкоголю і наркоманії.

Учні читають заздалегідь підготовлені повідомлення про сучасні субкультури ЕМО і «Готи» та про скандально відому поп-зірку Брітні Спірс.

Учень 7: ЕМО

Напевно ви вже чули про нову загадкову субкультуру ЕМО, яку популяризують нині в Україні. Що ж таке ЕМО та звідки воно взялося? Молоді люди в чорно-рожевому одіянні з опущеним на півобличчя чубком, переважно в депресивному настрої і жахливо схожі один на одного. Молодь в стилі ЕМО віддає перевагу двобарвному одягу, носить різні пов'язки на руках і зап'ястях, пояси із залізними бляшками, рукавички без пальців, рюкзак з різними значками ЕМО. Зі слів представників цієї субкультури, дійсними цінностями ЕМО визнають лише емоції, справжні відчуття. Така молодь вважає, що у цьому світі все дуже складно, дуже багатьом не вистачає любові і розуміння, і ЕМО виражає біль, який відчуває кожен, дає йому вихід. Людина, яка створила собі емоподібну оболонку, шукає спілкування з іншими такими ж, хоче влитися в компанію. Іноді спілкування між представниками емо-покоління обмежується фразами: «всі злі і жорстокі», «мене ніхто не любить». Їм властива кардинальна зміна настрою. Мета життя — знайти справжню любов, чисту і всепоглинаючу, як сльози, які вони проливають.

Та ось дивлячись на все це, у звичайної людини виникає одне єдине запитання, на яке ніхто з ЕМО не може дати однозначної відповіді: «Навіщо все це потрібно?»

Учень 8: Брітні Спірс

Історія поп-зірки Брітні Спірс, на жаль, є типовою для багатьох кумирів сучасної молоді. На перший погляд, коли нічого не знаєш про долю цієї молодої співачки, то здається що в неї все гаразд, але це не так.

У дитинстві Брітні разом з батьками і молодшою сестричкою ходила до церкви, займалася в недільній школі, залюбки співала на церковних святах.

Її кар'єра співачки розпочалася з того, що батько вирішив показати молоду талановиту доньку на дитячому пісенному конкурсі. В 11 років вона стала переможницею цього конкурсу з милою дитячою пісенькою. Тоді ж батьки підписали вигідний контракт з однією з музичних фірм, яка зайнялася тиражуванням платівок з піснями їхньої дочки.

Брітні Спірс швидко стала популярною. В 13 років вона кинула школу і сім'ю. У дівчинки вже не було часу ні для Бога, ні для батьків. Зате достатньо часу для алкоголю, наркотиків, сексу… А далі – два невдалі шлюби, лікування в клініці для алкоголіків і наркоманів, позбавлення батьківських прав (у результаті чого двоє малюків ростуть без материнської ласки і турботи) і, нарешті, перебування в психо-

неврологічному відділенні клініки в Голівуді, куди «друзі» таємно від лікарів передають наркотики, без яких вона вже не може жити. Ось так у 24 роки закінчується зірковий шлях відомої американської поп-співачки Брітні Спірс.

Учень 8: Готи

Сучасні готи – це не відроджене східногерманське плем'я, а представники нової субкультури, що з'явилася в 1979 році на хвилі пост-панку. Це переважно молоді люди, чия життєва філософія складається з двох основних елементів: абсолютного індивідуалізму та незвичної романтики.

Їх можна впізнати за зовнішніми ознаками: чорний або принаймні темний одяг, чорне довге волосся, високі шнуровані черевики, чорний корсет, облягаючі чорні нарукавники і чорна максі (для дівчат), одяг під старовину, кльошовані рукави, шкіряний одяг, шипований нашийник та срібні прикраси окультної тематики. Взагалі, окультна символіка представлена досить широко – використовуються пентаграми (як звичайні так і перевернуті), перевернуті хрести, восьмипроменеві зірки (символи хаосу). Також використовується безліч різних символів смерті – прикраси з могилами, черепами тощо. Власне до готичних символів можна віднести також кажанів.

Готи культивують свої «відхилення»: сумний настрій, іронію, дивні погляди на життя, пристрасть до вампірської естетики та до темного погляду на світ, – і в цьому черпають силу. Готи живуть тим (музика, книги), що дозволяє весь час відчувати емоції. Вони постійно шукають те, що стимулює відчуття та дозволяє все глибше занурюватися у свій власний світ.

Учитель: На світі є багато страшних речей:

• страшно засудженому на вічне ув'язнення сказати: «Вже ніколи не побачу свободи, з кайданами піду до гробу»;

• страшно опинитися під час морської бурі на розбитому кораблі і сказати собі: «Ці хвилі поховають мене»;

• страшно бути похованим заживо;

• та значно страшніше, коли людина втрачає віру в Боже милосердя і живцем кидається в тінь смерті, думаючи, що немає рятунку.

Показ фрагмента відеофільму «Колокола ада».

Ісус Христос прийшов на землю, щоб людина мала змогу звільнитися від гріхів шляхом покаяння і навернення до Бога. Він нікого не засуджує і завжди готовий простити грішника, що кається. Він любить людей, але ненавидить гріх, який роблять люди. Господь стоїть і стукає біля нашого серця, Він хоче бачити нас біля Себе і дає можливість припасти до Нього сьогодні, тому що завтра може бути пізно.

Давайте ще раз звернемо увагу на наш ключовий вірш – Пс.138:23-24: «Випробуй, Боже, мене, і пізнай моє серце, досліди Ти мене, і пізнай мої задуми, і побач, чи не йду я дорогою злою, і на вічну дорогу мене попровадь!»

Бесіда за віршем:

– Про що просить псалмоспівець у Господа? *(Відповіді учнів).*

– Як Бог може нас випробувати? *(Відповіді учнів).*

– На яку дорогу просить, щоб його попровадив Господь? *(Відповіді учнів).*

– Про що ми повинні просити Господа, коли стаємо на молитву перед Ним? *(Відповіді учнів).*

Учитель: А зараз давайте спробуємо показати пантоміму за притчею про блудного сина (Лк. 15:11-32).

Учитель запрошує чотирьох бажаючих учнів на ролі батька, старшого сина, молодшого сина, автора. Автор читає притчу, а дійові особи виконують свої ролі. Музичний супровід: фрагмент із симфонічної сюїти Едварда Гріга «Пер Гюнт» («Ранок»).

Бесіда після пантоміми:

– Що Ісус хотів сказати цією притчею?

– Хто виступає в ролі батька?

– Як на вашу думку, чи схожі ми на блудного сина?

– Що нам потрібно зробити, щоб наше життя змінилося?

Діти, ви повинні пам'ятати, що тільки Бог дає нам силу чинити добро, бо самі ми неспроможні зробити нічого доброго. Таких людей, як блудний син, чекає Бог і готовий простити їм гріхи. Твоє добре ставлення до таких людей допоможе їм повірити в Боже прощення.

IV. Закріплення знань

Наше головне завдання – зрозуміти, як вибрати правильну дорогу й осягнути вічне життя.

1. Хто і чому готовий взяти на Себе наші гріхи?
2. Коли людина має право на покаяння?
3. Чи може бути мертвою жива людина?
4. Де проходить дорога до вічності?
5. Що ми повинні робити, щоб осягнути вічне життя?

V. Підсумок уроку

Вчитель: Отже,
«Хай буде розум для добра,
І доброта від Бога,
І день для віри і тепла,
І ще не пройдена дорога»
С. Павелко

Учні всі класом виконують псалму «Коли доля тобі усміхнеться в житті» (див. с. 31).

ПСАЛМА

1. Коли доля тобі усміхнеться в житті,
Сину, Богу молись, дочко, Богу молись,
До святого Христа у молитві схились.

2. Коли стріне біда у тривожнім житті,
Богу ти помолись, Бога ти запитай,
І поради у Бога, як сонця, благай.

3. Коли вийдеш у світ з рідних отчих воріт,
Сину, Богу молись, дочко, Богу молись,
Зупинись, помолись, рідній мамі вклонись.

4. Рідну ниву ори, бережи, засівай,
Щиро Богу молись, хліб насущний збирай
І чужого добра ти собі не бажай.

5. Щоби ненька твоя довгі роки жила,
Богу вірно молись, Бога вірно благай
І молитву святу не забудь, пам'ятай.

VI. Домашнє завдання

Написати міні-твір на тему: «Яким шляхом я йду?»

Молитва.

Слово вчителю
Слово вчителю

ЧОМУ ЖАБКИ ВЕСЕЛО КУМКАЮТЬ

Сценарій позакласного заходу, автор Анжела Чудовець

Клас або залу, в якій проводитиметься захід, можна декорувати зеленою і голубою тканиною, штучними квітами, поставити у великій вазі очерет.

Учитель: Ще зовсім недавно усе навкруги було скроване зимовим сном, було завмерлим у німому очікуванні якогось дива. І сталося диво: заясніло сонце у небесній блакиті, защебетали радісно птахи і, невідомо звідки, з'явилися перші, такі ніжні й тендітні квіти, стверджуючи перемогу життя над смертю.

Мине ще трохи часу, і з ласки Божої забуяє запашне різнотрав'я, замиготять барвисті метелики, засюрчать коники у траві, залунають чудові жаб'ячі концерти у тихому надвечір'ї при берегах річок та озер. Сподіваюся, усі ви мали змогу чути цих неперевершених співаків? До речі, а чи відомо вам, чому це жабки так весело виспівують?

Ви дізнаєтесь про це з нашої казки, яка так і називається: «Чому жабки весело кумкають».

Ведуча: Жила собі на світі Жабка. І була вона зеленою-зеленою і сумною-сумною. Зеленою тому, що такою народилася, а сумною через те, що не було у неї жодного друга. Щодня зі сходом сонця вона покидала свою нічну схованку, сідала на купині і дивилася на світ великими сумними очима. Здавалося, ніхто її не помічав, усі заздалегідь обминали її, але якби хтось наважився і підійшов, то почув би тихе, але таке гірке зітхання...

Пісня Жабки

Ох, моя пісенька сумна...
Але не моя у тім вина,
Бо без друзів, любі діти,
Дуже важко в світі жити,
А тому і пісенька сумна.

Жабка: Ох, як же ж набридло мені отут сидіти. Напевно, і справді, серед зеленої трави мене ніхто не помічає. Треба щось робити, бо можна отак усе життя просидіти на цій купині, очікуючи на зустріч. І якщо друг не може мене знайти, то я його обов'язково знайду!

Ведуча: І вирішила Жабка вирушити на пошуки друга. Адже не може такого бути, щоб на цілому світі не знайшовся хтось один, готовий полюбити її, зелену-зелену і сумну-сумну Жабку, щоб подарувати радість.

Жабка пострибала вздовж берега ріки, і першою, кого вона зустріла, була Рибка. І Рибка не проста, а Царівна-рибка. Вона випірнула з води і заграла на сонці всіма барвами веселки.

Пісня Царівни-рибки

Сяю золотом я дивно.
Я поміж рибками – царівна.
І серед них мене усі
Впізнають по моїй красі.

Пр. Хвиля хвилю ніжно колише,
Тихій шепіт зворушує тишу.
Вітер бризки легенькі здіймає,
Наче блискітки, краплі сіяють.

Ведуча: Маленька Жабка зачаровано дивилася на Царівну-рибку, і від того її очі здавалися ще більшими.

Жабка: Агов, красуне-рибко! Давай з тобою дружити!

Рибка: Що? Дружити з тобою? Чи не почулося це мені? Ти подивись на себе. Як можеш ти – така зелена і бридка – мріяти про дружбу зі мною? Ти мене просто насмішила.

Ведуча: Рибка майнула хвостом, і хвиля накрила її, а Жабка, зітхнувши, попрямувала далі. Невдовзі вона знову зупинилася, вражена красою і грацією великого білого птаха. Він то опускав свою голівку до води, то знову гордо підіймав її, ніби тримаючи корону. О, від цього дивовижного птаха не можна було відвести очей...

Пісня Лебедя

Птахи казкові, наче ті мрії, –
не відведеш очей,
Ніжні голівки, вигнуті шиї, –
не відведеш очей.
Схожі здалеку на білі вітрила, –
не відведеш очей,
Понад водою підняті крила, –
не відведеш очей.

Пр. Лебеді, білі лебеді –
виринають у ранковій млі.
Лебеді, білі лебеді –
піднімають сонце на крилі.
Лебеді, білі лебеді, –
ледве день над світом заяснів,
Лебеді, білі лебеді –
прилітають із далеких снів.

Жабка: Вітаю вас! Доброго дня! Пробачте, що потурбувала... Я тільки хотіла запитати... Тобто я хотіла вас попросити... Мабуть, я хотіла запропонувати...

Лебідь: Кажи вже швидше. Твоя нісенітна мова втомлює мене.

Жабка: Прошу вас: будьте моїм другом.

Лебідь: Що я чую? Така мала і – така нахабна! Як смієш ти, така зелена і бридка, пропонувати мені свою дружбу? Іди геть! Терпіти не можу жаб!

Ведуча: Маленька Жабка не сміла поворухнутися, приголомшена такими образливими словами. Та через якийсь час вона отямилася і попрямувала далі. Надія зустріти справжнього друга не покидала її сердечка. А це давало їй сили продовжувати пошуки.

Опинившись на луці, Жабка аж зойкнула. Вона ще ніколи в своєму житті не бачила такого розмаїття квітів. Білі, рожеві, жовті і голубі, одні кращі за інші, вони стелилися великим барвистим килимом, що не мав ні початку, ні кінця. Від усіх цих барв і пахощів у Жабки аж запаморочилось у голові...

Жабка (торкається Метелика): Ой, що це за дивовижна квітка? Якась незвичайна... Вона що, жива? Ба, та це ж метелик. Здається, я його розбудила.

Пісня Метелика

Я живу собі на волі,
Чи на луці, чи у полі,
У квітуючих садах,
На барвистих килимах. Ах!

Пр. Всі квіти землі
Вклонились мені:
Фіалки, троянди, тюльпани.
У пишній красі,
У ніжній росі
Шепочуть: – О, ти – наша панна!

Метелик: Це ти, Жабко! Ти мене налякала: така зелена і бридка.

Жабка: Вибач мені, я не хотіла. Який ти гарний! Ти дійсно схожий на живу квітку. О, якби ти погодився стати моїм другом.

Метелик: Оце так вигадала! Що спільного у метелика з жабою? Твоє місце – на купині, а не серед квітів. І мріяти забудь!

Ведуча: Метелик полетів далі, навіть не помітивши, як боляче його слова вразили серце маленької Жабки. І все-таки маленька іскорка надії ще жевріла в глибині її душі.

Відразу за лукою починалися чагарники. Так собі, якісь кущі, нічого цікавого. Аж раптом...

Жабка: О, яка чарівна мелодія. Ці звуки... Здається, слухала б і слухала... Цікаво, звідки вони долинають?

Ведуча: Придивившись, Жабка побачила у заростях маленьку пташку, сіреньку, непримітну. Але голос, який у неї був голос!

Пісня Соловейка

Ллється пісня моя –
Ніжний спів солов'я,
Мов ручай весняний струменить.
То журливо бринить,
То дзвіночком дзвенить,
І у далеч за обрій летить.

Пр. Пісне моя, всіх зачаруй.
Пісне моя, світ подивуй.
Хоч я непримітний, – це так.
Та кращий за всіх,
та кращий за всіх,
та кращий за всіх
я співак!

Жабка (аплодує): Браво! Браво! Ти справді найкращий співак у світі! Соловейку, любий, давай з тобою дружити. Я буду твоїм вдячним слухачем.

Соловейко: То це я для тебе так старався? Шкода... А думав: хто це мені так жваво аплодує? Виявляється, жаба... І що за думки прийшли тобі на розум? Хіба ти не знаєш, що соловей жабі не товариш? Мені доводилося чути твій голос. Я мало не вмер. Бувай собі!

Ведуча: І Соловейко випурхнув із куща. А маленька Жабка так і стояла на місці, не в силах повірити в те, що сталося. Ніхто... Ніхто не хоче з нею

Слово вчителю

дружити. Усі її не люблять і вважають бридкою. Остання крапля надії потонула в морі образ. Вона не могла більше стримувати себе. Великі, солоні, гарячі сльози потекли з її очей. Вона плакала так гірко, як не плакав ніхто і ніколи.

Аж раптом вона почула, що Хтось звертається до неї.

Голос Бога: Чому ти плачеш, маленька Жабко?

Жабка: Хто це? Хто говорить зі мною?

Голос Бога: Це Я, Бог. Той, Хто засвітив оце сонце над тобою, Хто створив ріку, де ти живеш, Хто створив і тебе, маленьку Жабку.

Чому ж ти так гірко плачеш?

Жабка: Я плачу тому... тому, що я зелена і бридка... Мене ніхто не любить... Ніхто у цілому світі.... Я справді бридка...

Голос Бога: Не вір у це. Для Мене ти – мила, хороша, маленька Жабка, бо Я тебе дуже і дуже люблю.

Жабка: Ти... любиш мене? Це – правда?

Голос Бога: Так, це правда! І це – найбільша правда.

Жабка: Бог любить мене... І це тоді, коли всі від мене відвернулися... Значить, Він – мій справжній Друг.

Я знайшла свого Друга! Хоча ні, це Він мене знайшов, і я тепер – найщасливіша у світі!

Пісня Жабки

Не вмію співати я, як соловейко,
Не вмію я так щебетать,
Але як умію,
Отак, як умію
Для Бога я хочу співать.

Пр. Ква-ква-ква-ква,
Стреке-ке, стреке-ке!
Ква-ква-ква-ква,
Скреке-ке!

Хтось може із пісні моєї сміятись,
І вуха свої затулять,
Але як умію,
Отак, як умію
Для Бога я хочу співать.

Ведуча: Отак співаючи, маленька Жабка поспішала до ріки. Вона і справді відчувала себе найщасливішою у світі. Аж раптом...

Жабка: Здається, хтось плаче... Впізнаю знайомі слова...

Жабка 2:

Ох, моя пісенька сумна...
Але не моя у тім вина,
Бо без друзів, любі діти,
Дуже важко в світі жити,
А тому і пісенька сумна.

Жабка 1: Чому ти плачеш, маленька Жабко?

Жабка 2: Як же мені не плакати? Ніхто мене не любить. Ніхто не хоче зі мною дружити. Усі кажуть, що я зелена і бридка.

Жабка 1: Це неправда. Бог любить тебе. І я... я теж тебе люблю. Ти мила, гарна Жабка, і це – найбільша правда.

Бог любить нас. А хіба можна не радіти, не співати і не славити Того, Хто став для нас справжнім Другом?!

«Слава, слава Богу», –
Співай моє серденько.
І ви разом співайте
На різні голоси.
Братики, сестрички,
Мої татусь і ненька,
І вся моя родина –
Заспівуйте усі.

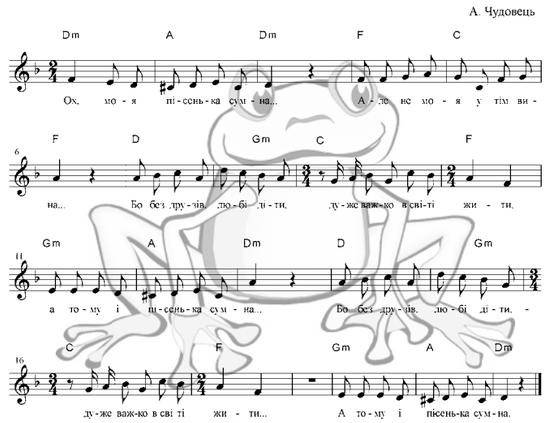
Пр. Слава, слава Богу!
Річечка хлюпоче,
Заспівати хоче.
Слава, слава Богу!
Коники сюркочуть у траві.

«Слава, слава Богу!» –
Заспівали гори,
Срібні водограї
Обізвались враз.
Пісню цю почули,
Підхопили хором
Птахи веселкові
У ранковий час.

Фото зроблено під час виступу дитячої християнської музично-драматичної студії «Джерельце», м. Здолбунів.

Сумна Пісенька Жабки

Пісня Царівни-рибки

Пісня Лебедя

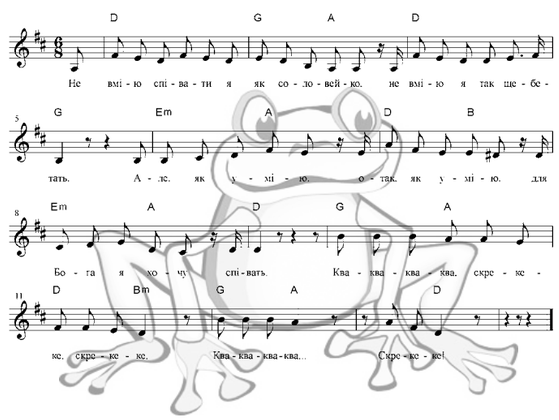
Пісня Метелика

А. Чудовець

Весела пісенька Жабки

А. Чудовець

Пісня Соловейка

Л. Романчук

Слава, слава Богу!

А. Чудовець

ДИДАКТИЧНИЙ МАТЕРІАЛ

СПРАВЕДЛИВІСТЬ

Іван любив грати у футбол і грав дуже добре. Хлопці з команди вибрали його капітаном, а це означало, що гравців для кожного матчу призначав тепер Іван. Крім того, в майбутньому це давало йому можливість грати на міських змаганнях за районну команду, а це було б великою честю. Єдиним, хто замість Івана міг би зайняти місце в районній команді, був Юрій. Усвідомлюючи який це сильний гравець, Іван робив усе, що від нього залежало, аби якомога рідше допускати Юрія до гри. І навіть коли Юрій брав участь у грі, Іван намагався створити враження, що він це робить не дуже добре. Так що до кінця сезону загальні показники у Юрія виявилися гіршими, ніж за рік до цього. Тепер Іван був упевнений: у команду від району візьмуть його.

Проте всі його зусилля врешті-решт виявилися марними: головний тренер команди вибрав іншого хлопця, який грав «не досить добре». Подейкували, що його вибрали з розрахунку на майбутнє заступництво його батька, впливового чиновника. Дізнавшись про це, Іван відчув себе глибоко ображеним. «Яка несправедливість!» – тільки й вигукнув він.

Питання для роздумів та обговорення:

1. Іван, очевидно, діяв нечесно. Чим при цьому він ризикував? Чому він пішов на цей ризик?
2. Метою Івана було потрапити в команду від району, тому він і перешкоджав Юрію. Чи виправдовує ця мета засіб, який він застосував?
3. Які почуття, по-вашому, викликало в Івана несправедливе рішення тренера команди?

Відповідь з позиції християнської етики:

БУДЬТЕ СПРАВЕДЛИВІ!

Життя здається інколи досить несправедливим. Коли ми бачимо, що люди навколо нас дуже часто роблять несправедливі вчинки, у нас виникає спокуса поводитися так само. Це тому, що від природи ми схильні в першу чергу думати про себе. Спокуса діяти «як усі» особливо посилюється, коли несправедливий учинок обіцяє нам ту чи іншу вигоду.

Але зберігати справедливість – дуже важливо. Ось чому держави дотримуються установлених законів, а спортивні змагання проходять відповідно до запроваджених правил. Але іноді важко зрозуміти, що справедливо, а що ні. Правила існують не на всі випадки життя.

У Нагірній проповіді Ісус Христос сформулював правило, яке часто називають золотим правилом, – воно говорить нам, як дізнатися, що є справедливим. «Тож усе, чого тільки бажаєте, щоб чинили вам люди, чиніть їм і ви». Дотримання цього простого правила, виконання його на практиці, в повсякденному житті, допоможе нам бути справедливим.

Одного разу двоє з учнів Ісуса попросили у Нього особливої милості для себе: вони хотіли зайняти найпочесніші місця в Його Царстві. У відповідь Ісус дав їм зрозуміти, що всі Його учні стануть вождями, але не такими, як інші вожді (Мк. 10:42-45). Замість того, щоб підноситися над усіма і примушувати людей кланятися їм, потрібно буде турбуватися про інших. Вони будуть вести людей за собою, служити їм. Хіба вони не хотіли б, щоб служили їм? Ось саме так їм і слід вести за собою інших. Це і є золоте правило в дії.

Згідно з християнським ученням, якщо ми відчуваємо, що чинимо несправедливо стосовно будь-кого, ми повинні зупинитися і запитати себе: «А як би я почував себе, якби хтось учинив зі мною так само?» Відповівши собі на це запитання, ми, можливо, утримаємося від несправедливості.

1. Чи ставилися до вас несправедливо? Що ви при цьому відчували?

2. Чи знаєте ви когось, хто зробив справедливий учинок, хоча це й було йому нелегко?

ВІРА

Дмитро не вірить у Бога. Він стверджує, що вірить тільки в науку. «Все має те чи інше наукове пояснення», – говорить він. Але, відправляючись у туристичний похід або поїздку, перед виходом із дому він обов'язково присяде і мовчки посидить перед дорогою. А перед тим, як прийняти важливе рішення, звіриться зі своїм гороскопом. Вони з матір'ю частіше звертаються за допомогою до цілителів-екстрасенсів, ніж до звичайних лікарів. До того ж, мати Дмитра ходить до медіума, намагаючись увійти в зв'язок зі своїм покійним чоловіком. Сам Дмитро деякі дні тижня вважає «нещасливими» і намагається в такі дні не братися за серйозні справи. Запитайте його, чому він так робить, він відповість: «Просто, щоб не було невдач!»

Дмитро стверджує, що він нерелігійний. Він сміється над людьми, які мають традиційну віру в Бога. «Як вони можуть бути такими старомодними? – дивується він. – Я достатньо розумний, щоб не вірити в Бога».

Слово вчителю

Питання для роздумів та обговорення:

1. Чи думаєте ви, що наука справді настільки авторитетна в очах Дмитра, як він це стверджує?

2. Чому люди звертаються до екстрасенсів, медіумів і вірять у гороскопи, в щасливі амулети і нещасливі прикмети?

3. Чи знаєте ви ще якісь випадки марновірства людей?

Відповідь з позиції християнської етики:

МАЙТЕ ВІРУ!

Багато людей доходять висновку, що за межами фізичного світу повинно щось існувати, але вони не знають, що це таке і як до цього ставитися. Тому вони вдаються до різних засобів, щоб знайти відповідь на це питання.

Християнство вчить, що Бог створив людей істотами, які належать як до матеріального, так і до духовного світу. Відповідно і фізичне, і духовне в людині має важливе значення. Але дія духовної основи залежить від духовного досвіду, який нічим іншим замінити неможливо. Іншими словами, людська душа нічим іншим задовольнитися не може, крім перебування в Бозі, Який створив її. І Бог насправді існує, хоча Він і невидимий, Він бажає спілкування з людьми. Ось чому християнство так багато говорить про справжню віру. Мати віру – значить вірити тому, що Бог відкриває в Біблії, і жити згідно з цим.

Про досвід віри, одержаний одним із людей, ми можемо прочитати в Євангелії від Марка, 9:14-29. Ісус Христос зцілював багатьох – не дією якоїсь таємничої психічної сили, яку нібито застосовують екстрасенси, а силою Божою. Одного разу якийсь чоловік привів до Ісуса свого сина і дуже просив зцілити його. Хлопчику не давав спокою диявол, і якщо в нього був напад, то він не раз падав у вогонь і в воду. Христос сказав батькові: «Все можливе віруючому». І батько чесно відповів: «Вірую, Господи! Допоможи невірству моєму». Христос зцілив сина.

Згідно з християнським вченням, віра не є сліпа довіра або якесь марновірство. Це впевненість у тому, що в Сині Божому, Ісусі Христі, Бог відкрився людям, виправдав у Ньому все, про що свідчив і що заявляв про Себе в минулі століття і тисячоліття. Це також віра в те, що Бог має силу виконати всі Свої обітниці, записані в Його Слові – Біблії. «Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове» (Рим. 10:17).

1. Коли ви відчуваєте особливу потребу у вірі?

2. На що ви зазвичай надієтеся, що є для вас звичним об'єктом віри?

ВІРНІСТЬ

Батьки Люби розлучилися. Батько залишив їх, коли вона була ще маленькою. Він довго прослужив в армії, і коли повернувся додому, між ним і матір'ю почалися сварки. Справа в тому, що в матері Люби, поки її чоловік був в армії, з'явився близький друг, а батько, звичайно, хотів, щоб жінка була йому вірною, хоча, як розповідали, і в нього були інші жінки. Згодом вони розлучилися. Відтоді мати змінила декількох приятелів: ні один із них не залишався з нею надовго.

Коли Люба підросла, вона також часто змінювала друзів. Напевно, вона кожен раз думала, що ось саме цей буде їй справжнім другом, але потім щось траплялося, і між ними виникав розлад. Тепер Люба почуває себе самотньою, як і її мати.

Запитання для обговорення та роздумів:

1. Чому Люба та її мама почувають себе самотніми?

2. Що заважає Любі та її мамі зблизитися з іншими людьми?

3. Чому інколи буває важко зберегти вірність іншим людям?

Відповідь з позиції християнської етики:

БУДЬТЕ ВІРНИМИ!

Підтримувати дружбу нелегко, тому що люди бувають інколи ненадійними. То вони викликають у нас розчарування, то завдають нам болю. В таких випадках, на перший погляд, найпростіше буде поставити крапку на цій дружбі, і близьким стосункам кінець. А між іншим, християнство надає вірності особливе значення: будьте вірні людині, учить Христос, і не залишайте її, якщо ваша дружба зазнає випробувань. Саме про це хотів сказати Ісус, закликаючи до подружньої вірності. В Євангелії від Марка, 10:5-9, записані такі слова Христа: «Тож, що Бог спарував, – людина нехай не розлучає!» Але вірність важлива не тільки між чоловіком і жінкою. Наприклад, Ісус і Його учні були близькими друзями. Учні скрізь слідували за Ним. Вони любили Його і знали, що Він любить їх. Одного разу, коли їхній човен застала буря, учні дуже злякались. Ісус у цей час спав на кормі. Учні в паніці стали будити Його. Вони кричали: «Учителю! Невже тобі байдуже, що ми гинемо?» Ісус прокинувся і зразу ж наказав хвилям заспокоїтися (Мк. 4:35-41). Так, прийшовши на допомогу учням у важку хвилину, Ісус довів Свою вірність їм.

З іншого боку, учні Христа незавжди були вірні Йому. Зі страху за своє життя, Петро тричі відрікся від Учителя в ту ніч, коли Він був схоплений. Але після воскресіння із мертвих Ісус пробачив Петру.

І не тільки Своїм земним учням зберігав вірність Ісус, але й Батькові Своєму Небесному і тій справі, яку прийшов виконати на землі.

У Гефсиманському саду, знаючи, що через кілька годин Він помре, Ісус молився: «Отче! Тобі все можливе: пронеси повз Мене цю чашу! А проте, – не чого хочу Я, а чого Ти». Ісус прийшов у цей світ, щоб врятувати його, і Він до кінця залишився вірним цій справі. Від взятого на Себе зобов'язання Він ні разу не відмовився.

1. Що трапляється, коли люди виявляють невірність іншим людям або справі, яку взяли на себе?

2. Чому важливо зберігати вірність?

© 1993 by David C. Cook Foundation
Cook Communications Ministries, 4050 Lee Vance View,
Colorado Springs, Colorado 80918 U.S.A.

Слово вчителю

БІБЛІЙНІ ФУТБОЛЬНІ УРОКИ ВІД «НАДІЇ»

Олександр Гончар - *тренер християнської футбольної команди «Надія» м. Рівне.*

Дорогі друзі! Починаємо нову підрубрику «Біблійні футбольні уроки від «Надії». Нам дуже хочеться поділитися своїм досвідом з тими, хто хоче розвивати спортивне служіння, займатися нелегкою, але дуже почесною справою – поєднувати фізичне й духовне виховання молоді. Сподіваємося, що Господня мудрість допоможе Вам у цьому. Рясних Вам Божих благословень!

Сьогодні ми пропонуємо Вам цикл уроків, які можна використати на позакласних спортивних заходах, під час виїзду з дітьми на природу, в спортивному таборі. Всі уроки апробовані на заняттях християнської футбольної команди «Надія» м. Рівне.

Перший урок

Тема біблійного уроку: ***Біблія***

Тема тренування: ***Приймання м'яча***

У футболі все починається з приймання м'яча. Тільки той футболіст успішний, який вміє швидко та вміло «приборкати» м'яч, що може летіти з різною силою та точністю. Основа основ успішної гри в футбол – це приймання м'яча. Висококласні гравці не можуть дозволити собі розкіш – витрачати на обробку м'яча зайві рухи, професійні футболісти приймають м'яч і тримають його на найзручнішій для себе відстані для того, щоб швидко почати атаку чи зробити передачу партнеру. Якщо ви не навчитеся добре приймати м'яч – ви ніколи не станете хорошим гравцем, ви завжди будете відставати від темпу гри, відпускати м'яч від себе та віддавати його супернику. І якщо в нападі це може завадити вам забити гол, то в захисті може призвести до більш сумних наслідків. Неправильне або невміле приймання м'яча біля власних воріт може стати гарним подарунком вашому супернику.

Подібно як у футболі важливо вміти правильно приймати м'яч, так і в житті дуже важливо правильно оцінювати та приймати інформацію, яка до нас надходить. Є інформація, яка корисна для нас, яка нас збудовує, а є інформація, яка може зруйнувати наше життя. Єдиним джерелом інформації, що може зробити нас щасливими в житті і спасти від вічної загибелі, є Бог. Для того, щоб люди отримали всю правду про Нього та про своє життя, Він написав до нас, людей, Свою книгу, Біблію. Біблія – це Боже послання до людства, яке може змінити наше життя, зробити його змістовним, щасливим, а найголовніше – познайомити з Божим Сином Ісусом Христом, Який помер за гріхи людства.

Слово Боже має силу: Пс. 32:6; Бут. 1:3; 6, 9, 11; Ів. 1:1-3.

Слово спасає: 1 Пет. 1:23; Євр. 4:12; Як. 1:18.

Дія Слова: 1 Тим. 3:16; Ос. 4:6; Пс. 18:8-9; Пс. 118: 130; Пр. 30:5.

Для того, щоб бути успішним футболістом, необхідно навчитися швидко та правильно приймати м'яч, а щоб стати успішною людиною, необхідно навчитися постійно читати Біблію, розмірковувати над Божим Словом та застосовувати його в повсякденному житті. Навчіться «приймати пас» від Бога – його Слово послане нам!!!

Для подальшого обговорення в групах прочитати: Іс. Нав 1:8; 1 Тим. 3:16; 1 Пет. 2:2; Пс. 118:9-12; Пс. 118: 103-105.

Домашнє завдання: вивчити один з віршів напам'ять.

Слово вчителю

Другий урок
Тема біблійного уроку: ***Молитва***
Тема тренування: ***Дриблінг***

Після того, як футболіст приймає м'яч, він, як правило, починає ведення його по полю. Іноді це роблять в повільному темпі, а частіше – на великій швидкості. Під час ведення м'яча гравець мусить не тільки вправно контролювати його, але й не дозволяти суперникам забрати його. Це дуже складно, особливо в карному майданчику, де завжди велике скупчення гравців. У футболі дуже цінують гравців, що можуть легко обвести кількох суперників. Але бути хорошим дриблером непросто. За такими гравцями особливо пильно стежать суперники, часом проти них грають дуже жорстко, а іноді навіть жорстоко. Щоб стати хорошим дриблером, потрібно дуже багато часу проводити з м'ячем, відпрацьовуючи на тренуваннях різноманітні фінти та ведення. Запорука хорошого дриблінгу – постійний тісний контакт з м'ячем та контроль над ним.

Запорука повноцінного життя з Богом – постійне перебування в близькому контакті з Ним, а близькі стосунки з Богом неможливі без постійного перебування в молитві до Бога. Молитва – це розмова з Богом. Бог дав людям привілей молитися до Нього, звертатися зі своїми проханнями та бідами, просити поради, радіти та захоплюватися Ним, як найкращим у світі Батьком. Найвідоміший приклад молитви дав Ісус – Мт. 6:5-13. Бог слухає тільки молитви Своїх дітей (Ів. 9:31), єдине, що може грішник, – молитися молитвою покаяння, після чого він народжується згори та стає дитиною Божою.

Богу приємні наші молитви, Він любить слухати Своїх дітей і закликає нас бути у молитвах постійними (Пс. 49:15; Іс. 55:6; Мт. 7:7; Лк. 18:1; Флп. 4:6; Еф. 6:18). Головне в молитві – не правильна поза чи особливе місце, головне в молитві – правильний стан нашого серця. Тільки смиренне та впокорене перед Богом серце може бути постійним у молитвах і мати впевненість в тому, що Господь чує і знає про потреби Своїх дітей і готовий вчасно надати їм Свою Батьківську допомогу. Сатана є Божим супротивником, йому дуже дошкуляють молитви Божих дітей, тому він завжди намагається перешкоджати тим, хто молиться, як часом на футбольному полі хорошим дриблерам перешкоджають грати захисники-грубіяни. Тому в нашому молитовному житті ми маємо бути стійкими та непохитними щодо спокуси не молитися, мужньо долаючи перешкоди та гідно протистоячи грубим диявольським прийомам. Тільки регулярне молитовне життя допоможе нам бути успішним у боротьбі з Божим ворогом.

Для подальшого обговорення в групах прочитати: 2 Тим. 2:1-3; Флп. 4:6-7; Пс. 4; Пс. 5; Пс. 6.

Домашнє завдання: вивчити напам'ять молитву «Отче наш» і один з уривків: Рим. 12:9-12; Кол. 4:2-4; Пс. 60:2-5; Євр. 13:17-19; Флп. 4:6-7.

Третій урок
Тема біблійного уроку: ***Церква***
Тема тренування: ***Пас***

Футбол – командна гра. Одинадцять футболістів виходять на поле з однією метою – перемогти. Перемога на футбольному полі – це результат спільних зусиль усієї команди, а не кількох гравців. Навіть найкращі, найвправніші футболісти поодинці не зможуть досягнути успіху. Зможе один обіграти десятьох? Ні! Яким би вправним дриблером ви не були – все ж ви залежні від ваших партнерів, вам обов'язково потрібно об'єднувати ваші зусилля, вам потрібно грати в пас, щоб швидше переходити від оборони до атаки, змінювати її напрям, відволікати суперника та розтягувати оборону. Висококласні футболісти завжди славляться своїм вмінням віддати точний своєчасний пас на будь-яку відстань, справжні командні гравці завжди готові у зручній для удару по воротах ситуації віддати пас партнеру, який перебуває у більш вигідній позиції, іноді жертвуючи власним успіхом заради успіху товариша по команді. Такі гравці як Роналдіньйо, Фігу, Кака завжди відзначалися саме такими діями. Справжньому командному гравцеві перемога всієї команди набагато важливіша за свій особистий успіх чи славу.

Після свого покаяння Божі діти стають членами Божої команди, яка називається Церквою. І в Христовій Церкві також діє командний принцип, де кожен християнин готовий служити ближньому своєму, жертвуючи власними інтересами. Сам Господь, коли був на землі, дав нам прекрасний приклад служіння. Кожний день, незважаючи на перепони і втому, Він присвячував людям: зцілював, оживляв, годував, навчав, страждав і, врешті, помер на хресті за нас. Його метою була перемога над гріхом та наше спасіння. Якби Він думав лише про Себе, ми зараз не мали б надії на майбутнє. Завдяки Його смерті й воскресінню ми тепер є членами Божої команди, тут на землі. Він – наш капітан і тренер, він будує Свою Церкву і навчає членів Своєї команди служити ближнім, як служив і продовжує служити нам Він.

Для подальшого обговорення в групах прочитати: 1 Кор.12:12-27; Рим. 12:1-21.

Домашнє завдання: вивчити напам'ять один із уривків: Рим. 15:1-3; Ів. 13:13-15; 1 Кор. 13:4-7; Мт. 20:25-28; Гал. 5:13-15.

Четвертий урок
Тема біблійного уроку: ***Євангелізм***
Тема тренування: ***Удар***

Мета кожної футбольної команди – забити м'яч у ворота суперника. Для цього потрібно володіти сильним і точним ударом. Без вміння майстерно бити по м'ячу розраховувати на перемогу не варто. Кожен гол – це маленьке футбольне диво й свято для вболівальників, особливо надовго запам'ятовуються голи, які були забиті красивими ударами, виконаними вправними майстрами. Деякі види ударів навіть називають іменами майстрів, що їх забивали, як, наприклад, «сухий лист» Валерія Лобановського або фірмові удари зі штрафних Роберто Карлоса.

У духовному світі, поки існує земля, триває запекла боротьба, боротьба за людські душі. Після того, як Ісус переміг гріх та сатану на Голгофському хресті, людство розділилося на дві команди: команда Бога проти команди сатани (Мт. 16:17-19). Цей матч диявол програв, він це прекрасно усвідомлює, знаючи своє страшне майбутнє. І тепер усіма своїми підступними методами він намагається затягнути в погибель якомога більше людей. Його мета зробити все, щоб відволікти людей від Ісуса Христа та правди про Голгофу. Тому Бог і доручає нам свідчити правду про Нього (Мт. 28:19-20). Кожна душа, що кається в гріхах та народжується згори, – це яскравий гол у ворота ворога душ людських (Лк. 15:7, 10). Саме тому ми, Божі діти, й маємо навчитися забивати голи в його ворота, ставати гарними бомбардирами в цьому доленосному матчі. Для цього треба навчатися бути хорошими євангелістами, а це неможливо робити без знання Біблії, без регулярного молитовного життя, це дуже важко робити поза Церквою. В футболі для того, щоб завдати удар по воротах, потрібно прийняти м'яч, вести його, передавати партнерам, обіграти суперників, вийти на ударну позицію та завдати точний удар. У духовному житті для того, щоб бути успішним євангелістом, потрібно добре розуміти та тлумачити Боже Слово, мати близькі молитовні стосунки з Отцем, вміти служити ближньому, перебуваючи в Христовому тілі – Його Церкві. Бажаю вам стати класними бомбардирами на Божій ниві!

Для подальшого обговорення в групах прочитати: Рим. 1:16-17; 8:10-15.

Домашнє завдання: вивчити напам'ять один з уривків: Мт. 28:19-20; Мр. 1:14-15; Дії 4:11-12.

П'ятий урок
Тема біблійного уроку: ***Життя з Богом***
Тема тренування: ***Будь вправним гравцем***

Для того, щоб стати хорошим футболістом, потрібні дві основні умови: перша – талант, друга – тренування. Талант людині до будь-якого роду занять дає Бог, тому, якщо Творець не наділив вас певними якостями, як би ви не старалися, гарного футболіста з вас не вийде. Але навіть наявність певного таланту від Бога не зробить з вас футболіста, якщо ви не будете розвивати та удосконалювати свою майстерність, регулярно тренуючись. Багато обдарованих хлопців так нічого й не досягнули в футболі через лінь та відсутність дисципліни. Класний футболіст повинен мати все: гарну техніку, вправний дриблінг, влучний удар, взаємодію з партнерами по команді. Якщо у вас хороший удар, а прийняти м'яча ви не в змозі, ви не досягнете великих успіхів. Якщо ви гарно ведете м'яч, можете обіграти кількох суперників поспіль, а партнерів не помічаєте і не вмієте грати в пас – вас не чекає гучна слава. Тільки різнобічно підготовлений, гарно тренований футболіст може сподіватися на успіх.

У духовному світі так само, як і в футболі: плодоносне життя, перемога над гріхом неможливі без серйозної підготовки. А серйозна духовна підготовка неможлива без любові до Біблії, без постійного молитовного життя, без спілкування з іншими віруючими та готовності ділитися Благою звісткою з грішниками. Бог, народивши нас згори, зробивши Своїми дітьми, щедро обдарував нас (2 Петр. 1:3-4). Тепер Він заохочує нас узяти участь у процесі нашого духовного росту або освячення, і в цьому процесі багато залежить від нашого ставлення до виконання Божої волі (Еф. 6:10-20; Рим. 12:2; 1 Кор. 9:23-27; 1 Тим. 4:14-16).

З Богом ми вже переможці, з Богом ми можемо багато чого досягнути в земному житті, якщо підкоримо наші життя Його волі, Він – найкращий Тренер, Він – Переможець, поки живемо, надія – є !!!

Урок 1

Урок 2

Урок 3

Урок 4

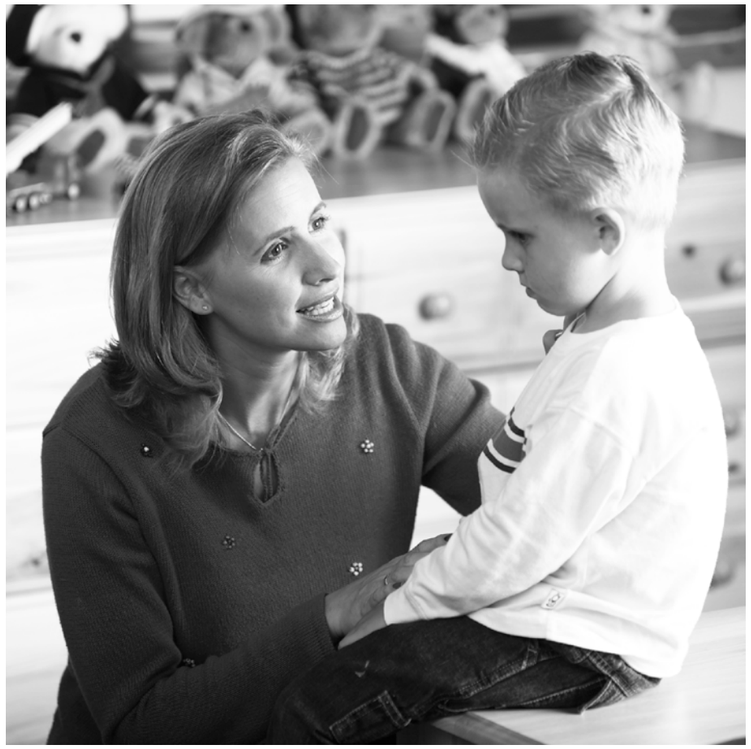
Слово вчителю
Слово вчителю

ЖИТТЯ ПРОМОВИТЬ

Крихітний добрий вчинок
значно краще,
ніж пафосні обіцянки зробити неможливе.
М.Томас Бабінгтон

Мовчати слід,
коли немає слів?
А є слова – чи варто
промовляти,
Коли вони – чи лагідні,
чи злі,
Думок твоїх не будуть
виявляти?..

Словам не йняти віри
може всяк.
Та голос вчинків гучно
красномовить!
По-іншому
не висловиш ніяк
Все те, про що життя
твоє промовить...

Учитель християнської етики – хто він?

Міркуючи над цим запитанням, я, перш за все, думала про свою власну відповідальність як учителя християнської етики. Сподіваюся, що мої переживання знайдуть відгук у вашому серці, шановний читачу, все ж таки ці слова перш за все є зверненням до мене самої.

...

Ніхто не став би сперечатися із думкою, що бути вчителем – справжнє мистецтво. А бути вчителем християнської етики? Мабуть, це мистецтво двократне. Чому?

Можна почути про якого-небудь викладача фізики чи англійської мови: «Як учитель – він чудовий, але як людина...» Як не дивно, але ми розділяємо ці два поняття «вчитель» та «людина» достатньо легко, визнаючи за певною людиною уміння та таланти, але водночас розуміючи, що її «людяність» не в кращому стані... Втім, спостерігаємо таке розділення понять у ставленні і до інших професій. «Прекрасний спеціаліст, шкода, що спився...» Та чи можете ви собі уявити, що хтось говорить про вчителя християнської етики: «Він чудово викладає біблійні істини, навчає дітей віри в Бога і праведного життя. Шкода лише, що сам він – людина жорстока та аморальна...»

У чому ж полягає мистецтво бути вчителем християнської етики?

Думаю, у нероздільності понять «вчитель» і «людина». Та не просто «людина», а та, яка усвідомлює, що її призначення на землі значно вище, ніж здобуття хліба насущного. Адже завдання вчителя християнської етики – донести вчення про Божу любов. І виконати його зможе далеко не кожен, хто закінчив необхідний навчальний заклад.

Глухий може створити музичний твір, і навіть сліпий – написати картину. Та чи може байдужий навчити любові?

Можливо, якийсь учитель математики йде в школу не з любові до дітей, а з любові до математики. Та чи може бути таке, що вчитель християнської етики любить свій предмет, захоплюється ним і знає його «як свої п'ять пальців», а ось учнів своїх, на жаль, і не знає, і не любить?

Чому одного дня хтось вирішує стати вчителем християнської етики?

Чому люди взагалі стають учителями?

Вони обирають професію чи підкоряються внутрішньому поклику?

Вони хочуть добиватися свого чи служити іншим?

«Я не хочу бути педагогом, але мої батьки наполягають, щоб я працювала у школі», – зізналася студентка педколеджу своїй однокурсниці. Та зі співчуттям відповіла: «Розумію... От і я думаю: який із мене вчитель? Мене ж діти завжди дратували!».

Цікаво, що найпоширеніша відповідь старшокласників на запитання «Яким повинен бути вчитель християнської етики?» звучить так: «Він повинен бути чесним». Чи не говорить це про те, що діти втомилися від «високоморальних» висловлювань людей, які самі ледве вірять у ці висловлювання?

Можна вийти на сцену і чудово зіграти свою роль, і ніхто, можливо, й не здогадається, хто ти насправді. Та є Той, Хто бачить нас і тоді, коли ми «за кулісами», без гриму, такі, як є.

Хочеться зробити певні висновки, хоча комусь вони здаватимуться поспішними. Та все ж таки: якщо християнська етика є для мене лише предметом, нічого, крім слів, учням своїм я запропонувати не зможу...

ЯКЩО ХОЧЕМО, ЩОБ НАМ ПОВІРИЛИ

У 1940 році польський педагог і лікар Януш Корчак опинився у варшавському гетто разом з 200 своїми вихованцями з «Будинку Сиріт». Підпільники-антифашисти пропонували йому втекти з гетто, та він відмовився. Коли прийшла черга відправляти дітей у Треблинку, де на них чекала неминуча смерть у газових камерах, Януш Корчак був єдиним, у кого була можливість врятуватися. Перед відправленням до нього підійшов німецький офіцер, який колись читав його книги, і запропонував свободу. «А діти?» – таким було питання вчителя. Дізнавшись, що діти приречені, він відмовився від пропозиції.

У день відправки до концтабору колона дітей під зеленим прапором «Будинку Сиріт» спокійно йшла у напрямку до вагонів. Ніхто з дітей не плакав. Попереду йшов Януш Корчак, ведучи за руки двох дітей. Говорять, ця картина вразила навіть коменданта, який звик до жорстоких сцен...

Що ми можемо зробити для наших учнів?

Те, що зробив Христос для нас. Щоб ми повірили в те, що Він полюбив нас, Христос віддав Своє життя. «Я Добрий Пастир. Добрий Пастир кладе Свою душу за овець» (Ів.10:11).

Певно, Він поклав Свою душу ще до того, як Його руки й ноги прибили цвяхами до дерева. Тому під час останньої вечері Він міг схилитися перед кожним із своїх недосконалих і недовірливих учнів, щоб помити їм ноги.

«Ви називаєте мене Учителем і Господом – і добре кажете, бо Я Ним є. Отже, Я, Господь і Учитель, якщо помив ваші ноги, то й ви повинні мити ноги один одному. Бо Я дав вам приклад, щоб і ви робили так, як Я зробив вам» (Ів.13:13-15).

Апостол Павло ясно розумів переваги дієвої любові над усіма висотами знань та вмінь:

«Коли я говорю мовами людськими й ангольськими, та любови не маю,
то став я як мідь та дзвінка або бубон гудячий!
І коли маю дар пророкувати, і знаю всі таємниці й усе знання,
і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любови не маю, то я ніщо!
І коли я роздам усі маєтки свої, і коли я віддам своє тіло на спалення,
та любови не маю, то пожитку не матиму жодного!»

1 Кор.13:1-3

Павло мав любов до своїх учнів, тому що він любив Бога.

«Так бувши ласкаві до вас, хотіли ми вам передати не тільки Божу Євангелію, але й душі свої, бо були ви улюблені нам».

1 Сол. 2:8

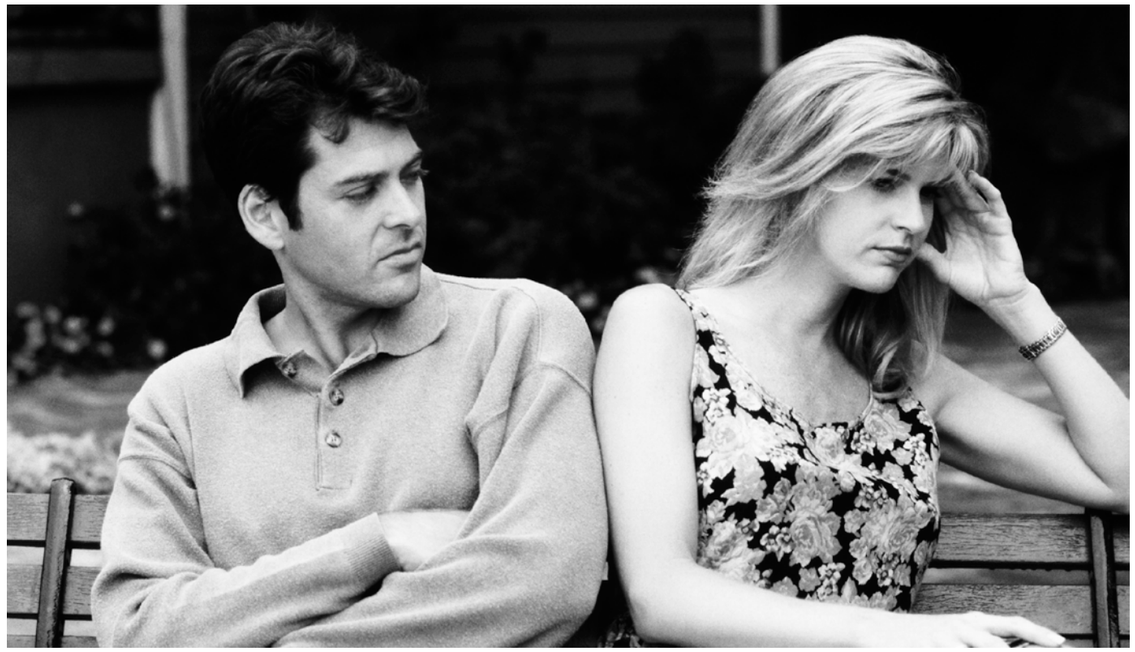
«Я ж з охотою витрачуся й себе витрачу за душі ваші, хоч що більше люблю вас, то менше я люблений».

2 Кор. 12:15

Нехай ці слова Святої Книги будуть для нас відповіддю на запитання: що означає бути вчителем християнської етики? Нехай Живе Слово змінює серце й розум, щоб життя наше звучало голосніше, ніж наші промови.

Ольга Новікова
народилася у Дніпропетровську. Закінчила Дніпропетровське педагогічне училище та Національний університет «Острозька академія». Працює в МГО «Надія - людям». Живе у м.Сарни Рівненської обл. Викладає християнську етику в школі с. Ремчиці Сарненського району Рівненської області.

КОНФЛІКТИ

У домі напівтемрява. Він сидить, втупившись у газету, намагаючись усе-таки хоч щось прочитати. Та раз за разом він прокручує в думках останні півгодини, коли вони з дружиною вилили одне на одного безліч образ і прикрих слів. Звичайно, не забули про родичів одне одного, про вчорашній футбол, який чомусь їй дуже заважав, про невинесене сміття, неприкручені гачечки. А все тому, що він, бачите, неуважний і самозакоханий!..

Вона, сидячи на кухні, думає, чи варто готувати знову борщ: у неї ж він постійно скисає, і стрілки на чоловікових штанах у неї завжди косять у різні боки, бо саме у цей момент у неї, бачите, розвивається косоокість!..

Подружжя не розмовляє одне з одним, а все розпочалося з якоїсь дрібниці. Та розгорівся вогонь, який, здається, не загасити... Вам знайома така картина?

Сьогодні світ переповнений конфліктами. Варто увімкнути телевізор, розгорнути газету, вийти на вулицю, – і ми поринаємо у внутрішні та зовнішні, міждержавні та міжособистісні конфлікти. На жаль, сучасна сім'я також підпадає під цей вплив. Часто пари розходяться, завдавши одне одному глибоких ран, про таких кажуть: «розбіглися». Ті ж, хто «присвячує» себе шлюбу «заради дітей», просто намагаються ігнорувати конфлікти, тягнучи нестерпну лямку, поки виростуть діти. Таким чином багато подружніх пар опиняються в ситуації, коли вони лише співіснують, ділять одну житлову площу, і результатом цього стає емоційне і, навіть, інтимне відчуження.

Чому ж виникають конфлікти? Навіщо нам з'ясовувати, хто сьогодні правий, а хто завтра?

Вам не приходила в голову геніальна думка, коли ви одружувалися, що у вас ніколи не буде конфліктів, сварок? Мені приходила, я думала, що у мене взагалі все буде добре. Звичайно, сварок у нас із чоловіком не було, а от конфлікти, суперечки бували. Виявляється, ми такі ж, як і інші люди, і проблеми наші такі ж, як і в інших, і на землю досить швидко після весілля довелося спуститися.

Як на мене, звідси випливає такий ось «коктейль»:

- візьміть двох егоїстичних людей з різним минулим і характерами;
- додайте поганих звичок;
- підкиньте різні очікування;
- усе це підігрійте зі щоденними життєвими труднощами.

Здогадайтесь, що вийде? КОНФЛІКТ!

Ми ніколи не очікуємо його. Він виникає на рівному місці! А що ж все-таки найперше викликає конфлікт?

Якщо проаналізувати кожну суперечку, а суперечка – це коли двоє одночасно намагаються сказати останнє слово, то стає зрозуміло, що зачепили мій егоїзм. Саме він стає причиною не лише домашніх конфліктів, а й світових. Це перепона у стосунках, яку найважче подолати.

Егоїзм – це не результат нашого виховання, а частина людської природи.

Ми всі схильні концентруватися на собі, і ніякі принципи, ідеї, тренінги нам не допоможуть у подоланні егоїзму. Адже те, що може вирішити проблему самозакоханості, повинно проникнути в глибини нашого єства...

Конфліктів не уникнути, а ось те, як ми їх вирішуємо, дуже впливає на наші стосунки. Статистика свідчить, 42% українських сімей розпадаються через взаємні образи та приниження і... невміння розв'язувати конфлікти.

Завдання подружніх пар полягає не в тому, щоб повністю уникнути конфліктів, а щоб застосовувати для їх вирішення Божі принципи.

За іронією долі найбільших образ нам завдають найближчі люди. З ними ми відкриті, як ні з ким іншим, вони знають наші сильні і слабкі сторони. Важливо те, яку позицію ми займаємо у конфлікті:

- ми хочемо вирішити конфлікт;
- ми робимо вигляд, що нічого не сталося, тобто уникаємо прийняття рішень.

Позиція, яку ми займаємо під час конфлікту, може або зблизити нас, або віддалити одне від одного.

Ось яку пораду дає нам Біблія:

*«Нехай кожна людина буде скорою на слухання, повільною на слова, повільною на гнів...» (Як. 1:19).**)

Хтось сказав: «Перші два-три роки людина вчиться говорити, проте впродовж усього свого життя вона неспроможна навчитися мовчати».

По-особливому ця вада виявляється в конфліктних ситуаціях. Навіть «мовчуни» отримують «дар красномовства». Чоловік і дружина, немов з кулемета, розстрілюють одне одного безжальними словами, забуваючи, що перед ними не клятий ворог, а найближча і найрідніша у світі людина.

На жаль, замість того, щоб вислухати одне одного, як під час побачень до весілля, звучать слова: «Можеш далі нічого не пояснювати, я і так знаю, що ти зараз скажеш!»

Головною причиною, яка не дає нам спокійно обговорювати конфліктну ситуацію, є гнів. Як правило, ми вважаємо свій гнів справедливим, «праведним».

Ви здивуєтеся, але наступні слова з Біблії після вже прочитаних нами ось які: *«Бо людський гнів не здійснює Божої справедливості» (Як. 1:20).*

Чому ж так? Тільки гнів Бога може бути праведним. Коли ж ми «палаємо гнівом», нам слід пам'ятати, що декілька днів або й годин тому ми зробили те ж саме, що й та людина, на яку ми гніваємося. Якщо й ні, то зробили інше і заслуговуємо на праведний Божий гнів.

Ми всі по-різному реагуємо на конфлікти: одні вороже й агресивно, інші – перестають спілкуватися, навмисно ігноруючи і не помічаючи того, хто їх образив, придушуючи свої почуття. Відбувається як в анекдоті:

Чоловік з дружиною посварилися і не розмовляють. Ввечері чоловік кладе записку дружині: «Розбуди о шостій!» Зранку він прокидається, і розуміє, що проспав. Розлючений, він схоплюється з ліжка і бачить записку на столі: «Вставай, уже шоста!»

Причинами конфліктів можуть стати банальні речі: коли НАМ здається, що не враховано НАШІ інтереси; коли не виправдовуються НАШІ очікування; коли НАМ завдають болю; коли МИ хочемо взяти все під свій контроль, у свої руки, або хочемо відомстити кривднику.

Цей список можна продовжувати. Та ми повинні пам'ятати, що конфлікти неминучі; вони не вирішуються самі по собі, їхнє вирішення **залежить від нас.**

*) Тут і надалі цитується Святе Письмо Старого та Нового Завіту. – К.: УБТ, 1994. – 352 с.

Інна Дубовик

народилася в Рівному. Закінчила Рівненський державний педагогічний інститут, факультет української філології. Як лектор бере участь у проекті «Незабутній час удвох» (для сімейних пар). Дружина, мама трьох дітей.

Навіть якщо нам здається, що образа з часом забудеться, ми помиляємося. У нас кажуть: «Час лікує!» Ми сподіваємося, що зможемо вирішити конфлікт пізніше, потім намагаємося робити вигляд, що нічого не трапилося. Мені такий підхід нагадує старий будинок, з так званим євроремонтом, який старанно пофарбували зовні, – всередині ж він увесь цвілий і гнилий. Тепер почнемо надбудовувати другий поверх. Що буде? Зруйнується все.

Щоб збудувати новий комфортний будинок, потрібно розгребти і викинути сміття і, починаючи з фундаменту, будувати з нових якісних матеріалів. Іншими словами можна сказати: потрібно розповісти одне одному все, що наболіло, але з особливою повагою, і за кожну образу попросити пробачення.

У кожного з нас є люди, які завдали нам болю. Ми можемо зробити все, щоб наші шляхи з ними не перетиналися. Але у сім'ї це неможливо. Щоранку ми зустрічаємося в коридорі, у ванній кімнаті, під час сніданку. Невирішений конфлікт буде постійно отруювати стосунки, доводячи подружжя до відчуження, холоду в стосунках, до розлучення... Я розумію, що зараз дуже популярно швидко все розпочинати і так само швидко закінчувати. У засобах масової інформації не популяризують міцного шлюбу на все життя. Натомість навчають: «Якщо вам некомфортно, то розійдіться. Так буде „краще“». Та й більшість популярних пісень подібного змісту. Але саме вміло і мудро вирішені конфліктні ситуації роблять сім'ю міцнішою, стосунки стають більш тісними, ми починаємо більше і більше цінувати одне одного. Наша любов стає зрілою, готовою поступатися своїми принципами, очікуваннями, бажаннями.

Конфлікти не вирішуються самі по собі, їхнє вирішення залежить від нас, їх ніхто за нас не буде вирішувати.

Але для того, щоб вирішити конфлікт, потрібне **бажання.**

Часто наші конфлікти затягуються через те, що ми не хочемо переступити через свою гордість і зробити крок першими, особливо якщо нам здається, що конфлікт відбувся не з нашої вини. Вона розпочала, нехай перша просить пробачення. Якби він цього не сказав, то і я б не наговорила дурниць. Але питання не у тому, хто правий, хто винний, а у тому, чого ми хочемо досягнути: єдності чи відчуження.

Коли ми вирішуємо конфлікт, на нас лежить відповідальність ставитися одне до одного коректно, стримано, незважаючи на те, які почуття нас переповнюють. Це те саме, що сказати: «Я хочу миру, а не війни; зцілення, а не образ».

Слово вчителю

На жаль, наші бажання продиктовані нашою ж егоїстичною природою, і в конфліктних ситуаціях ми, як правило, сконцентровані на собі. Все, чого ми бажаємо, – довести свою правоту. Що ж робити, коли всередині все кипить? Легкої відповіді на це запитання ви не отримаєте, і, можливо, вам потрібно буде чимало часу, щоб виробити у собі звичку правильно реагувати на конфлікт. Та ви все ж помітите, що власних сил для цього буде недостатньо.

Ось деякі поради, які допоможуть нам знайти спільну мову зі своїм партнером та вирішити конфлікт:

- краще концентруватися на вирішенні одного питання, а не на обговоренні багатьох;
- на проблемі, а не на людині;
- на поведінці, діях, а не на особистих якостях;
- на конкретних деталях, а не на узагальненнях;
- на вираженні почуттів, а не на осуді слабкостей;
- на фразах, що починаються зі слів «я», «мені», а не на фразах, що починаються на «ти»;
- на фактах, а не на судженнях про мотиви;
- фокусуйтесь на тому, щоб досягнути порозуміння, а не на тому, хто правий, а хто винний;
- говоріть про неправильну поведінку свого партнера, яка стала причиною конфлікту, з любов'ю до нього.

Пам'ятайте! Метою такої розмови має бути не бажання поквитатися, а бажання допомогти партнерові усвідомити свою помилку і зрозуміти ваші почуття. Подумайте над власною поведінкою, мотивами, ставленням до проблеми і над тим, наскільки вдало підібрані слова, місце і час для розмови, наскільки ввічливо, з повагою ми говоримо зі своїм подружнім партнером. Іноді доводиться витримати паузу, щоб стихли емоції, і можна було спокійно обговорити ситуацію.

Подумайте! Чи готові ви не тільки вказувати на помилки іншого, але й визнавати свої? Чи готові ви відповідати на зло добром?

«Не віддавайте злом за зло, образою за образу, а навпаки – благословляйте, знаючи, що ви на це і покликані, щоб успадкувати благословення» (1 Пет. 3:9).

Наступний крок може стати найважчим, але саме він може відновити стосунки, дати поштовх до романтичної закоханості. Потрібно попросити пробачення. Звичайно, той, хто образив, повинен першим просити пробачення.

А що ж робити, коли той, хто образив, не робить першим крок назустріч? Тоді його робить той, хто сильніший.

Коли просите пробачення, визнайте, що були неправі. Не кажіть: «трохи, де в чому». Ми дуже добре знаємо, наскільки винні. Дайте зрозуміти, що щиро шкодуєте про скоєне. Просіть пробачення за конкретний вчинок.

Існує ще один важливий нюанс. Визнання провини має бути адекватним заподіяній образі, завданому болю. Щире визнання своєї провини, виявлене відповідними словами, діями, тоном, ніжністю, є необхідною платою за заподіяну шкоду. Якщо ж ви не бажаєте цього робити, не дивуйтеся, що ваш чоловік або дружина не вірять вам.

Важливо, щоб той, «хто постраждав», **пробачив**:

- пробачати – не означає придушувати свої почуття і робити вигляд, ніби нічого не сталося, що вам не було боляче;
- пробачати – не означає виправдовувати кривдника чи казати, що він не зробив нічого поганого; пробачення потрібне саме тоді, коли щось було зроблено неправильно;
- пробачення не є швидкодіючим засобом від болю.

Для того, щоб пройшов біль, потрібен час. Ми добре розуміємо, що наші вчинки і слова мають певні наслідки.

А ось слова «я не можу тобі пробачити» насправді означають: «Я не хочу тобі пробачати, мені хочеться, щоб ти страждав (страждала), відчуй, як це приємно. Нехай це стане тобі маленькою помстою». Але ми забуваємо, що коли не пробачаємо, перш за все шкодимо собі, а не лише своєму ближньому і нашим стосункам. Вчені дослідили, що у людей, які не пробачають, глибоко в серці носять образи, формуються глибокі зморшки на обличчі. Чи не тому зараз настільки популярними стали пластичні операції? Пробачити, виявляється, важче, ніж зробити «підтяжки»!

Та прощення – це не забування. Дехто вважає: якщо не забув, значить не простив. Забування більше схоже на амнезію. Ми забуваємо буденні речі, але те, що завдало нам болю, надовго закарбовується в нашій пам'яті. Ми робимо диво, коли згадуємо і пробачаємо! Ось у чому полягає прощення! Нам потрібно пробачати, і пробачати щоразу, як наша пам'ять прокручує прикрі ситуації. Ми повинні прийняти рішення: «Я вже пробачила (пробачив), і немає потреби повертатися назад, шкодувати себе, ображатися на кривдника».

Пробачення незавжди означає швидке відновлення довіри. Це важливо пам'ятати особливо тим, кому пробачають.

Нам незавжди легко пробачати, тому що ми не до кінця розуміємо, що це таке. Бо пробачення – це:

- готовність залишити почуття образи та бажання помсти;
- це слова, що обов'язково підкріплені діями;
- це бажання звільнити вашого подружнього партнера від боргу, в якому він опинився перед вами, коли образив.

Якщо все об'єднати, то це означало б готовність переносити біль і образу, коли знову виникне подібна ситуація. Нам потрібно набратися мужності і продовжувати працювати над стосунками, перевіряючи свої мотиви.

Одна з причин, чому нам важко пробачати, – егоїзм. Коли не пробачаємо, ми намагаємося компенсувати свої сили, емоції під час пережитого, не задумуючись над тим, як буде відчувати себе наш чоловік або дружина. Головне, щоб МЕНІ стало легше. Ми не задумуємося, що таке сприйняття не полегшить наше спільне життя, не сприятиме єдності у стосунках, а віддалить нас одне від одного.

«Будьте ж добрими одне до одного, милосердними...» (Еф. 4:32).

Важливо розуміти, що пробачення не змінить минулого, але воно суттєво впливає на наші теперішні і майбутні стосунки.

Пробачивши, ви не повернетесь назад, щоб не припуститись помилки, але зможете допомогти одне одному далі розвивати стосунки.

Конфлікти у стосунках неминучі. Проте не слід зациклюватися на них та допускати, щоб вони руйнували єдність. Тільки з Божою допомогою можна жити в мирі, а не просто без великих сварок. Вибір за вами!

«Дбаймо про те, що служить для миру та взаємного будування» (Рим. 14:19).

Шлюб – це стосунки, які потрібно берегти і розвивати

Тахір Таліпов народився 1954 р. в Пермській області в Росії.

За національністю – татарин.

Освіта: Ташкентський машинобудівний технікум (кваліфікація – технік-технолог),

Курський біблійний коледж Святої Трійці (пасторське служіння та богослов'я).

Викладач-консультант з питань сім'ї та шлюбу МГО «Надія-людям».

Зараз живе в Криму, в м. Сімферополь.

Одружений. Батько п'яти дітей.

У сучасному світі питання про офіційну реєстрацію стосунків між чоловіком та жінкою, які проживають разом, дедалі частіше викликає здивування і слова у відповідь: «Для чого? Ми лише спробуємо жити разом. Можливо, не вдасться? Для чого тоді страждати?»

Молоді подобається така позиція, і її популярність поширюється досить швидко. Люди вважають, що шлюб – це інструмент для вирішення особистих проблем. Чи існує інший погляд на стосунки між чоловіком та дружиною у шлюбі? Чи варто взагалі жити все життя з одним партнером? Чи є щастя у шлюбі? З цими запитаннями ми звернулися до викладача-консультанта з питань сім'ї та шлюбу Міжнародної громадської організації «Надія – людям» Тахіра Таліпова.

– Вітаємо Вас, Тахіре Рішатовичу, на сторінках часопису «Слово вчителю». Ви одружений, чи є у Вас діти?

– Так. Я одружений з надзвичайною жінкою, матір'ю моїх п'яти дітей. Господь подарував нам одного сина та чотирьох дочок.

– Яку уяву про сім'ю, про роль чоловіка та дружини в шлюбі сформував у Вас шлюб Ваших батьків?

– На жаль, як говорять сьогодні, я виріс у «неповній» сім'ї. Відчув на собі гіркий присмак життя без батька. Тоді я думав, що ті, хто мають обох батьків, перебувають у кращому становищі, ніж я, та в душі їм тихо заздрив. Чоловіка я уявляв собі у ролі захисника, друга, а жінку – доброю, лагідною, вільною від страхів.

– Чи була у Вас на момент одруження сформована уявна модель побудови щасливого шлюбу? Чи варто взагалі про це думати до весілля?

– Так, була. Це був приклад подружнього життя моїх сусідів. Їм доводилося багато працювати, щоб прогодувати п'ятьох дітей. Та все ж жили вони матеріально досить бідно. Але духовно були багаті. Звичайно, це я зараз так можу стверджувати А тоді я багатьох речей не знав і не розумів, але спостерігаючи за їхнім життям, усвідомлював, що вони живуть по-іншому. Між чоловіком та дружиною були такі стосунки, яких я не бачив ні у своїй сім'ї, ні у сім'ях моїх родичів та інших сусідів. Вони разом чи-

Слово вчителю
Слово вчителю

тали Біблію, ходили на богослужіння, співали, грали на різних музичних інструментах – балалайці, мандоліні, гітарі та інших, і багато сміялись.

Він був на своєму місці, а вона – на своєму. Сподіваюся, що читачі мене правильно зрозуміють. Вони не жили по книжках, їх тоді й не було. Вони жили по КНИЗІ. Ось їхнє життя і стало для мене моделлю. Я мав бажання будувати своє сімейне життя за зразком цієї сім'ї. Хоча уява про саму побудову у мене не була правильно сформована. Не думав про це. Думав – або пощастить, або не пощастить. Як у лотереї. Можна не виграти нічого, можна – гривню, а можна – машину. Тому що моє оточення формувало таку уяву. Люди говорили: «Бідолашний, йому не пощастило з жінкою...» , або «Ось йому пощастило! Така дружина дісталась!» Навіть серед віруючих людей можна було зустріти таку позицію. Але чоловік чи дружина – не речі, тобто вони не гривня і не машина! І саме цей момент важливо зрозуміти та запам'ятати, що щасливий (нещасливий) шлюб – це не сліпа випадковість, а перш за все – результат роздумів, молитви та... довіри Богу.

Є два шляхи у питанні вибору для себе супутника життя. Або сама людина обирає для себе другу половину, або – Господь. У моєму випадку Господь дав мені дружину.

Чи варто взагалі про це думати до весілля? Так, звичайно. Тому що шлюб чоловіка та жінки є важливим моментом у житті кожного. Я б сказав – найважливішим після примирення з Богом. Тому що одруження – це не на один день. У той же час хочу зауважити, що наша модель щасливого шлюбу – тільки туманний образ того, що потім дає нам Господь.

– Ким для Вас сьогодні є Ваша дружина?

– Відповім, використавши текст з Біблії: «Але ви – вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власності Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого» (1 Пет. 2:9). Вона – цариця, свята, яку я не заслуговував, але маю. Вона – добра самарянка, помічниця. Вона – мати наших дітей.

– Чи вважаєте Ви Ваш шлюб щасливим?

– Мати таку ДРУЖИНУ – це щастя! Нещодавно Аннушка надіслала текстове повідомлення на мій телефон: «Тахірчику...Слава Господу, що я твоя, кохаю!» Ми щасливі і причина нашого щастя в Ісусі Христі! Тільки Він є джерелом нашого щастя.

– Чи зустрічалися Ви з труднощами у Вашому шлюбі?

– Звичайно, зустрічалися. Труднощі були, є та будуть. По-особливому важко переносити тимчасове проживання окремо (дружина з дівчатками – в Ризі, хворий син – у Сімферополі, а я – в Рівному). Повірте, це досить складно. Часом здається, що серце ось-ось розірветься на шматки: такий біль! Але наша надія на Божу милість та Його керівництво над нашим життям. З терпінням очікуємо, що прийде час і знову наша сім'я в єдності буде служити Господу.

Знову пригадую місце з Біблії: «А я та дім мій будемо служити Господеві» (Іс. Нав. 24:15б). Знаєте, я думаю, що труднощі насправді особливим чином з'єднують шлюб. Ми, люди, здатні особливо берегти те, що, втративши, набуваємо знову. Потім наші друзі запитують нас: «Як ви так дружно живете?» І я можу відповісти на це тільки одне: «Це не наше досягнення. Це – чудо, і його робить наш Господь».

– Для Вас сім'я – це ...

– Тиха гавань, де постійно присутній Господь Ісус Христос. Це команда, яка спрямовує свої кроки за Господом.

– Який вплив має Бог на Вашу сім'ю?

– Він – центр нашої сім'ї. Він – джерело нашої радості, спокою та... вчинків, часто до кінця для нас незрозумілих, але згодом здатних дивувати та вражати нас, сповнювати бажанням славити Того, Кому належить наше життя.

– Яку пораду Ви можете дати молодим людям, які хочуть одружитися?

– Перевірте правильність ваших мотивів. Дозвольте Господу керувати вашим життям. Нехай почуття страху не панує над вами.

– Яку пораду Ви можете дати вже одруженим людям?

– Не дозволяйте собі звикнути до шлюбу. Шлюб – це союз трьох: Бога, чоловіка та дружини. Тобто, шлюб – це стосунки, які потрібно берегти та розвивати. Не дозволяйте матеріальним речам їх зруйнувати.

– Чого навчив Вас Бог через сім'ю?

– Я побачив велич Того, Хто БЕЗ КІНЦЯ... Побачив, що Бог любить робити подарунки. Він подарував нам дітей, стільки друзів, стільки братів та сестер! Навчив мене цінувати та захоплюватися тим, що мене оточує. Навчив проявляти ніжність та мужність. Він є Майстром ексклюзивних витворів, у Нього немає конвеєру. Вчить мене виявляти терпіння, милосердя, розуміти іншу людину, пізнавати Його.

– Чи думаєте Ви про те, що Ваші діти спостерігають за Вашими подружніми стосунками та формують свою уяву про життя у шлюбі?

– Так, звичайно! Всім відомо, що діти здатні копіювати те, що бачать, і значно складніше впливати на них словами. Ми з Аннушкою намагаємося через наші стосунки показати їм Христа і те, що Він є причиною наших стосунків. Ми ведемо себе природно, без панібратства. Вони бачать, що тато любить маму, а мама ставиться до тата з пошаною. (Саме такі стосунки я спостерігав у дитинстві в сусідів). Ми виявляємо знаки уваги одне до одного у присутності дітей. Для них це важливо. Мама інколи говорить дітям, що вона щаслива від того, що є жінкою. Я також говорю їм, що в них мама – найкраща жінка у світі. І вони про це знають. Ми це робимо для того, щоб у майбутньому вони мали правильну уяву про чоловіка та жінку.

– Який основний урок із теми «Сім'я» Ви бажали б, щоб засвоїли Ваші діти?

– Сім'ю створює Бог. Сім'я – це не нещастя, а благословення. Сім'я – це те місце, де на тебе чекають та люблять.

– Що Ви думаєте про так званий цивільний шлюб?

– Це запитання завжди викликає в мене посмішку та зустрічне запитання: «А що, є ще «військовий» шлюб?» Одним словом, нісенітниця. Цивільний шлюб – це легковажний вчинок двох егоїстів. Його й шлюбом назвати язик не повертається. Це схоже на тимчасову короткотривалу домовленість без будь-яких зобов'язань сторін.

Вираз «цивільний шлюб» я обов'язково писав би в лапках, тому що жодне з цих слів не підходить до того способу життя, який ведуть двоє аморальних людей. Інститут шлюбу – це пропозиція Бога для людини. Шлюб освячений. А що це за «шлюб», який будується не на любові та довірі, а на почутті страху. Така основа ненадійна і нетривала. Це нещодавно з'явилась така собі назва «цивільний шлюб», а раніше таких людей називали «співмешканцями», «приживалками». В такому шлюбі жодна зі сторін не несе відповідальності за іншу. Яскраво виражена безвідповідальність. І як результат – поширення так званого «синдрому зозулі». Дітей, у кращому випадку, віддають на виховання дідусям і бабусям, а у гіршому – викидають у контейнери для сміття...

Ось так і живуть двоє людей, які визначили секс найпріоритетнішим заняттям у своєму житті. Але як можна спільно проживати з людиною, до якої ти не маєш довіри та яка не довіряє тобі? Це так само, як в царстві акул, у яких після спаровування залишаються рубці від укусів.

«Цивільний шлюб» повністю виключає Бога, і Господь не освячує таке співіснування. Бог та аморальність несумісні.

«Цивільний шлюб» – це те, що руйнує суспільство зсередини.

– Я знаю, що Ви давно викладаєте дисципліни, пов'язані з сімейною тематикою? Чому Ви обрали саме цю сферу людських стосунків?

– Тому що саме стосунки у сім'ї залишили глибокий слід у моєму серці ще з дитинства. А ще тому, що загальна картина в наш час щодо сім'ї як складової суспільства досить невтішна. Якщо на початку минулого століття у світі було зареєстровано в середньому 5% розлучень, то на початку двадцять першого століття ця цифра в деяких місцевостях сягає 93%. Якщо сім'я – це складова суспільства, його основа, то що буде з нашим суспільством завтра, якщо основу зруйнує епідемія розлучень? Це не новий метод руйнування. Свого часу так була зруйнована могутня Римська імперія. Не варвари її зруйнували. Були підірвані основи інституту сім'ї, а варвари лише довели справу до завершення.

– У чому, на Ваш погляд, полягає проблема молодого покоління сьогодні?

– Вони не бачили прикладу щасливого подружнього життя у сім'ях своїх батьків та свого оточення, і тому вони сьогодні так живуть, як вважають правильним для себе. Батьки не сформували в них з дитинства системи справжніх цінностей, просто тому, що не мали її самі. Батьки та діти не знають дороги, правди та життя, тобто не знають Ісуса Христа.

– Які Ви пропонуєте шляхи вирішення цієї проблеми?

– Батькам необхідно зосередити свою увагу на дітях, а не концентруватися лише на матеріальній стороні піклування. Але насамперед їм потрібно бігти до Христа. Тому що Господь сказав: «...без Мене нічого чинити не можете ви» (Ів. 15:5). У церквах, школах, серед студентів різних навчальних закладів необхідно говорити про шлюб та про Того, Хто є причиною та джерелом щасливого (здорового) шлюбу.

– Дякую за відверті відповіді. Божих благословень Вам та Вашій сім'ї.

Розмову вела
Лариса Вісєлєва,
редактор-перекладач
МГО «Надія – людям».

Слово вчителю
Слово вчителю

РОЗДУМИ ДУШІ

Ірина Курченко

На певному етапі життя мене почали хвилювати питання: «Що таке Істина? Чи існує Бог? Як знайти шлях до Неба?» Результатом тривалих роздумів і пошуків стала моя перша, дещо самовпевнена, молитва: «Боже, якщо Ти справді є і Біблія – це Твоє Слово до людини, тоді я Тебе обов'язково знайду». Два роки я ретельно вивчала Біблію. Читала, молилася, задавала Богові запитання, отримувала відповіді, погоджувалася, плакала, відкидала, боролася сама з собою і знову погоджувалася...

Минав час. Бог через Своє Слово підвів мене до Голгофи, де був розп'ятий Його Син, Ісус Христос. Ось тут я зрозуміла, що прийшов час прийняття найважливішого в житті рішення. Моя душа схилилася перед Творцем і прийняла спасіння з пробитих рук Ісуса Христа. «Прости, будь ласка, Боже, я грішна і я каюся перед Тобою, я вірю в смерть та воскресіння Твого Сина, а мого Господа...» – такою була моя друга молитва.

Знайшовши та пізнавши Істину, яка була захована в Ісусі Христі, я отримала внутрішню свободу, а Господь почав наповнювати моє життя Своїм змістом і, взявши за руку, повів по Своїй благословенній дорозі. З 1996 року я почала працювати з дітьми в недільній та загальноосвітній школах, християнських таборах, хоча за фахом я інженер, а не педагог... В серці почали народжуватися поетичні рядочки, які складалися у вірші (для дітей і для дорослих), хоча раніше я ніколи нічого подібного не писала... Бог давав нові знання, новий досвід, нові знайомства, відкривав нові життєві обрії, дозволяв підкорювати нові вершини...

Христос сказав: «Я прийшов, щоб ви мали життя, і подостатком щоб мали». Я повірила Його словам і погодилася жити саме таким життя. Дорогі читачі, повірте, життя з Христом – це справді життя з подостатком!

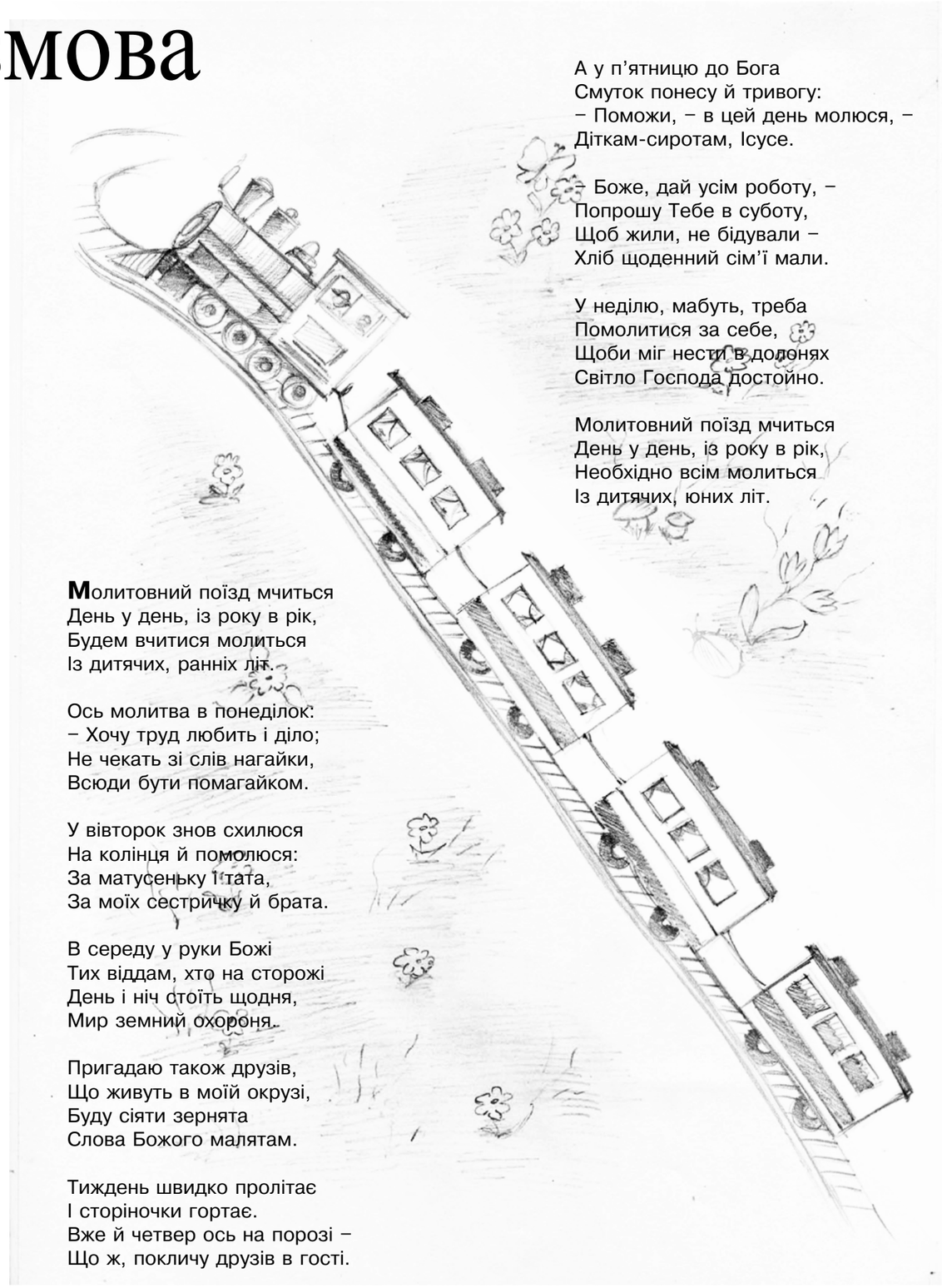
Невимушена розмова

Тебе я хочу, Боже, змалювати
На білім полотні
Ще не прожитих днів;
Простенькою сопілкою зіграти
В досвітній час псалом
І без дорослих слів.
Тобі бажаю з вдячністю
вклонитись,
Як на галявині
Схилилась сон-трава.
Підняти зір і пильно
придивитись
До рук могутніх, що
Прибиті до хреста.
Пробач мені, бо ще не розумію
Небесної краси,
Любові й доброти;
Але в дитинство запросила мрії,
Що впевнено ведуть
По сходах чистоти.
Тебе я хочу, Боже мій, пізнати
У білім полотні
Ще не прожитих днів;
І найцінніше, що
Ти дав, – віддати
В дитячій мудрості
І без дорослих слів.

– Я дякую, Христе.
– За що, дитя Моє?
– За чисте джерело,
За рук Твоїх тепло.
За вранішню росу,
Молитв палких красу.
За колоски життя
На полі майбуття.
За віру – неба дар,
За милості вівтар.
Я дякую, Христе,
Що я – дитя Твоє!

Канікули! Канікули!
Ура! Ура! Ура!
– Поїдемо в Були-Коли! –
Радіє дітвора.
– Візьмемо Що-Де-Як-Коли
В новесенькі сумки.
Канікули! Канікули!
Мандруєм залюбки!
Бери свою фантазію,
Молитву не забудь,
Бо маємо Незнанзію
За літо обігнуть.
Привезти повні кошики
Новинок звідусіль,
До верху їх наповнити
Подіями мерщій.
Канікули! Канікули!
Ура! Ура! Ура!
– А ви, були в Були-Коли? –
Питає дітвора.

Молитовний поїзд мчиться
День у день, із року в рік,
Будем вчитися молиться
Із дитячих, ранніх літ.

Ось молитва в понеділок:
– Хочу труд любить і діло;
Не чекать зі слів нагайки,
Всюди бути помагайком.

У вівторок знов схилюся
На коління й помолюся:
За матусеньку і тата,
За моїх сестричку й брата.

В середу у руки Божі
Тих віддам, хто на сторожі
День і ніч стоїть щодня,
Мир земний охороня.

Пригадаю також друзів,
Що живуть в моїй окрузі,
Буду сіяти зернята
Слова Божого малятам.

Тиждень швидко пролітає
І сторіночки гортає.
Вже й четвер ось на порозі –
Що ж, покличу друзів в гості.

А у п'ятницю до Бога
Смуток понесу й тривогу:
– Поможи, – в цей день молюся, –
Діткам-сиротам, Ісусе.

– Боже, дай усім роботу, –
Попрошу Тебе в суботу,
Щоб жили, не бідували –
Хліб щоденний сім'ї мали.

У неділю, мабуть, треба
Помолитися за себе,
Щоби міг нести в долонях
Світло Господа достойно.

Молитовний поїзд мчиться
День у день, із року в рік,
Необхідно всім молиться
Із дитячих, юних літ.

Слово вчителю

Слово вчителю

День новий на чистому листку
Розправляє кольорові крила.
Вітерець легесенько від сну
Пробудив засніжені вітрила,
Закружляв в веселому танку
Дивовижну пісню з білих ноток
І приємно посміхнувся дню:
«Прокидайся, друже, спати досить!
Ти поглянь в відчинене вікно,
Глибоко вдихни повітря чисте...
Що? Туман? Було це так давно,
А сьогодні – діамантів зблиски.
Ти не згадуй про минуле, ні,
Це вчорашня списана сторінка,
Не складай відспівані пісні,
Подаруй молитву для сопілки».

День новий на чистому листку
Вже розправив кольорові крила,
Замигтіли барви у танку,
У незнану синь злетів щасливий.

Коли Ти поруч – мрію я
В обіймах пуху тополинім,
Байдужі погляди осині,
Співаю пісню журавля.

Коли Ти поруч – день завжди,
Жартують оченята з вітром,
В душі чарівне поле квітне
І обновляються сади.

Коли Ти поруч – я живу,
Гойдаюсь тихо на пелюстках,
В Тобі моє життєве русло,
Яке дарує лиш красу.

Коли Ти поруч – мрію я...
Коли Ти поруч –
День завжди...
Коли Ти поруч – я живу...

Він Всесвіт у руках тримав
Та не гордився.
Себе, для нас, всього віддав,
У прах змирився.
З висот на грішних не дививсь,
А був Месія.
В людському тілі Він явився,
Як Син Марії.
Він царський трон на небесах,
Як Бог покинув,
І розіп'ятим на цвяхах
У гріх полинув.
Чи ж це Йому і ясла, й хрест,
Ганьба й прокляття?
Велика для людини честь –
Бог розіп'ятий!
Належить вся Христу хвала,
Він – наша слава!
Вклонилась низько дітвора
Йому по праву!

Переклад з російської

Ви ходили долиною?
А смертної тіні?
Ви блукали годинами
По дорозі незмінній
У молитві мовчання?..
У думках безнадійних?..
А в пекельних стражданнях?

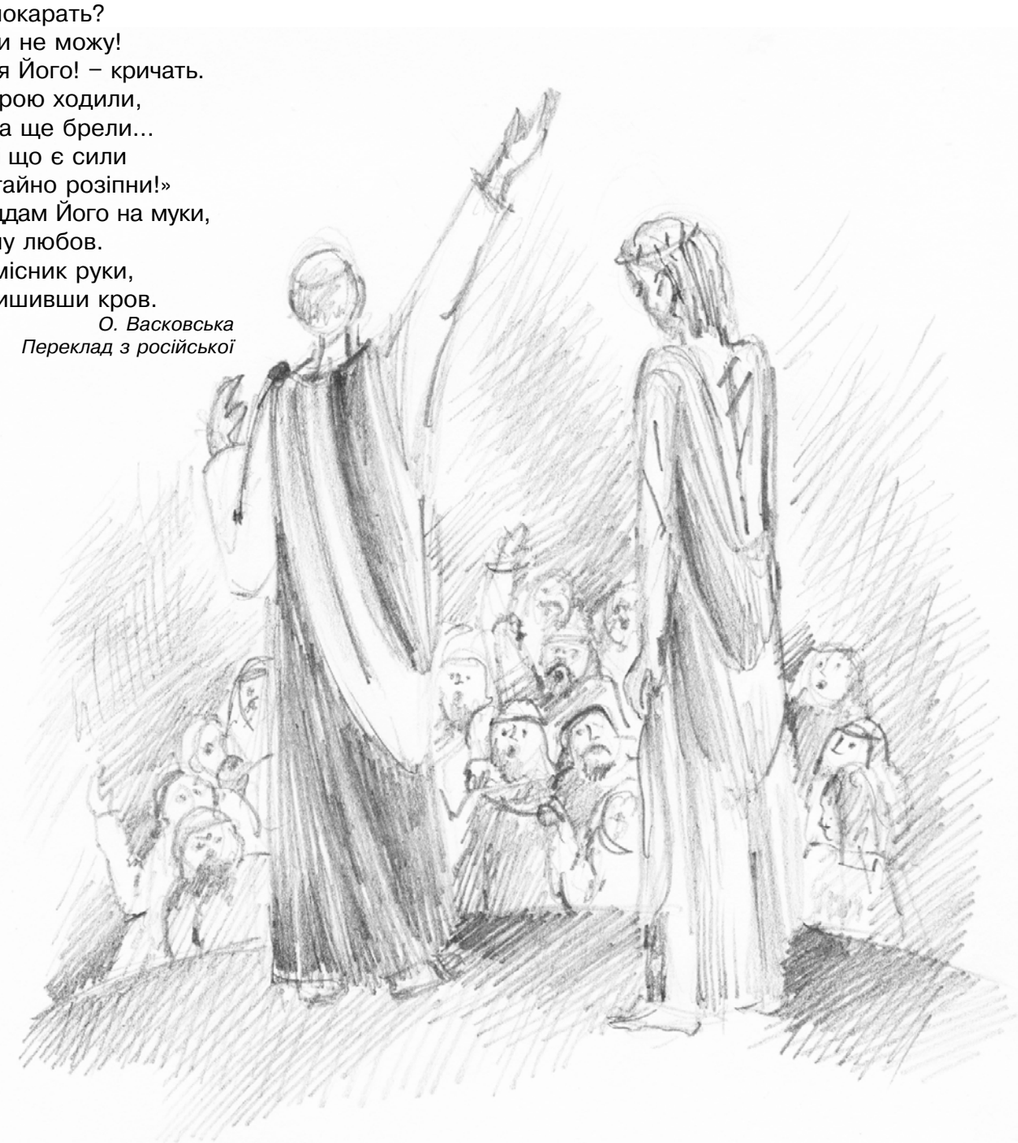
Гартувалася вірність!
Здобувалося злато –
Терпеливість і досвід;
Зодягалася в шати
Найпрекрасніша осінь,
Дарувала надію
На обітницю Божу
Та приносила мрії
На минулі не схожі.

Будь прославлений, Отче,
У долині страждання!
Після темної ночі
Народилось світання!

– Помилуй, римлянин, Вараву,
А Назорея – розіпни!
Намісник на людей поглянув –
Чи з глузду з'їхали вони?
– Сьогодні ж свято в вас велике,
Дітей ведете в Божий храм,
Чому ж в серцях бажання дике?
Що злого заподіяв вам?
– Все ж розіпни! – вони кричали.
Пилат підняв до неба зір,
Воно, як вогнище, палало,
А натовп – мов шалений звір.
– Як розіпну? Він Агнець Божий!
Готові Небо покарать?
Ісуса стратити не можу!
– На розп'яття Його! – кричать.
– За Ним отарою ходили,
Як вівці, вчора ще брели...
Та божевільні що є сили
Кричать: «Негайно розіпни!»
– Ну що ж, віддам Його на муки,
Така є натовпу любов.
І обмивав намісник руки,
Під нігтями лишивши кров.

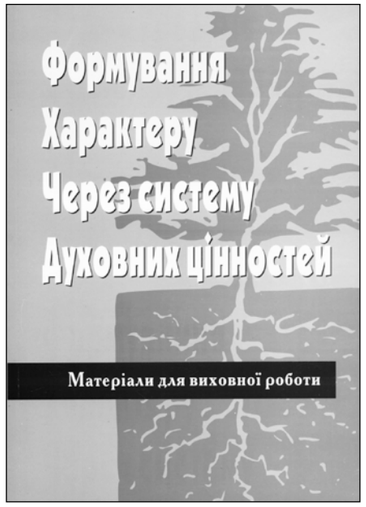
О. Васковська
Переклад з російської

Портрет Христа у рамці неземній
Поставлю у світлиці серця-храму.
Щоб поглядом і світлом освітив
Помешкання дитяче бездоганно.
З Ним буду спілкуватися щодня
І навіть таємниць не приховаю,
В Христові руки покладу життя,
Щоби удвох, разом, іти до раю.
Якщо зустріну лихо на шляху –
Звернусь до Спаса, попрошу поради.
Зустрілись поглядом...
Я до кінця збагнув:
Ніколи Божий Син мене не зрадить!

Слово вчителю
Слово вчителю

Якщо ви не можете знайти у бібліотеці чи придбати в книгарні книгу, яку ми вам рекомендуємо прочитати, звертайтеся за адресою: МГО «Надія – людям», а/с 116, м. Рівне, 33028, Україна, або пишіть на e-mail: slovo@nadia.rovno.ua. Ми вам допоможемо!

ФОРМУВАННЯ ХАРАКТЕРУ ЧЕРЕЗ СИСТЕМУ ДУХОВНИХ ЦІННОСТЕЙ

С. Седлоу, В. Бондарчук, Г. Опанасюк

Цей посібник є спробою допомогти педагогічним працівникам, класним керівникам, практичним психологам, педагогам-організаторам у формуванні морально-духовних орієнтирів сучасної молоді, вихованні характеру, розвитку гармонійної особистості.

Даний матеріал може бути використаний також для проведення уроків біології, основ здоров'я, виховних годин, факультативних занять, клубів. Цей матеріал є цінним, оскільки містить різноманітні методичні прийоми, приклади і питання для роздумів, цікаві ігри.

Усі, хто причетний до створення цього посібника, вірять, що він стане добрим помічником у формуванні духовних цінностей дитини, розвитку її соціального досвіду, в мотиваційній сфері життєдіяльності учня.

Седлоу С., Бондарчук В., Опанасюк Г. Формування характеру через систему духовних цінностей. – Рівне: РОІПО, 2005. – 112 с.

УРОКИ З ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ДЛЯ ШКОЛЯРІВ

У посібнику подається зміст уроків з християнської етики для школярів 1-11 класів відповідно до вимог програми. Посібник вміщує навчальний матеріал, у якому розглядаються аспекти морального виховання людини на основі християнських цінностей. У науково-методичних матеріалах пропонуються різноманітні форми уроків з урахуванням вікових особливостей учнів, сформованості їх пізнавальних інтересів, стану родинного релігійного виховання. Підібрано відповідні форми і методи для активізації виховного процесу.

Посібник стане у пригоді вчителям християнської етики, учням, усім тим, хто цікавиться питанням морального виховання та християнської етики.

Уроки з християнської етики для школярів. – Острог, 2002. – 352 с.
ISBN 966-77631-61-3

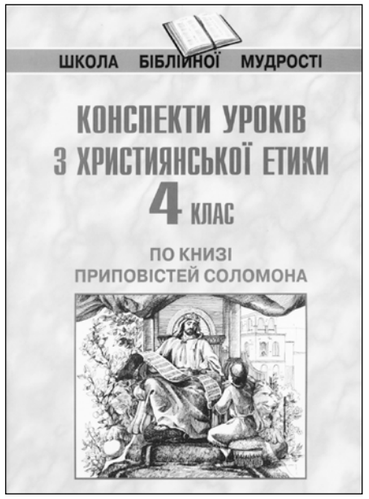

ХРИСТИЯНСЬКА ЕТИКА І ПЕДАГОГІКА: СТАТТІ ТА УРОКИ

У навчально-методичному посібнику вміщено матеріали з християнської педагогіки, методики викладання християнської етики, методичні рекомендації для проведення уроків та зразки уроків християнської етики для учнів 1-11 класів. Посібник рекомендовано для вчителів християнської етики, теологів та всіх, хто цікавиться питаннями християнського виховання.

Християнська етика і педагогіка: статті та уроки. – Острог, 2001. – 312 с.
ISBN 966-7631-24-9

УРОКИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ДЛЯ 4 КЛАСУ ЗА КНИГОЮ ПРИПОВІСТІ СОЛОМОНА

О. Новікова

Цей підручник створений згідно з програмою «Християнська етика» для 4 класу. Матеріал викладений у формі розроблених уроків, які містять в собі методичні рекомендації та ґрунтуються на книзі Приповістей Соломонових. У кінці книги міститься цікавий матеріал з різноманітними завданнями, малюнками, таблицями та запитаннями, який можна використовувати на уроках як додатковий матеріал.

Книга зацікавить усіх, кому не байдуже питання виховання наших дітей на основі християнських цінностей.

Новікова О. Уроки християнської етики для 4 класу за книгою Приповісті Соломона. – Рівне, 2001. – 84 с.

УРОКИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ ДЛЯ ПІДЛІТКІВ

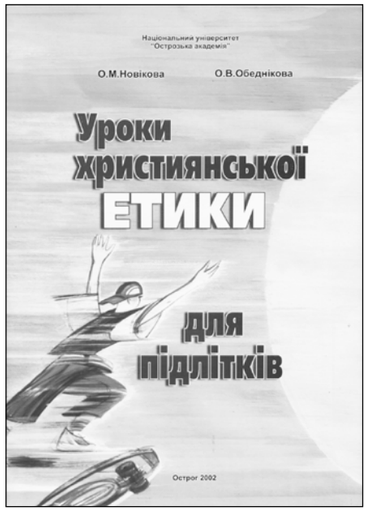
О. Обеднікова, О. Новікова

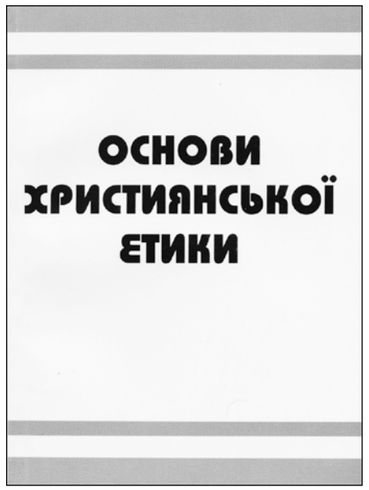
Підручник розрахований на аудиторію з 15-30 учнів віком від 14 до 16 років і може використовуватися в старших класах загальноосвітньої школи. Запропоновані теми торкаються актуальних питань і проблем, які постають перед підлітками у школі, в сім'ї, серед друзів. Вони можуть бути цікавими як для тих, хто ще не має християнського світогляду, так і для тих, у кого він уже сформувався.

У розробках уроків подається інформація про біблійні істини (існування Бога, створення світу і людини, реальність єдиних моральних стандартів тощо). Деякі теми, які потребують більше часу для пояснення, розраховані на два уроки.

Рекомендовано для вчителів християнської етики, батьків, теологів, усіх, хто цікавиться питаннями виховання молодого покоління на принципах християнської моралі.

Обеднікова О., Новікова О. Уроки християнської етики для підлітків. – Острог, 2002. – 80 с. ISBN 966-7631-26-5

ОСНОВИ ХРИСТИЯНСЬКОЇ ЕТИКИ

Посібник для 5 класу загальноосвітніх навчальних закладів

Використовуючи цей посібник на уроках християнської етики, вчитель зможе ознайомити своїх учнів з нормами поведінки людини у світлі Божих заповідей, запропонувати їм повчальні біблійні історії, оповідання й вірші морального змісту, цікаві наукові факти, відомості про культурні традиції українського народу.

Основи християнської етики. – Острог, 2007. – 138 с.
ISBN 978-966-833-31-49

Матеріал підготувала ***Інна Павлович***

Слово вчителю

Увага, конкурс продовжується!

Шановні друзі!

Ми впевнені, що серед читачів часопису «Слово вчителю» багато талановитих та небайдужих до справи християнського просвітництва людей. Тому закликаємо вас долучитися до нашого проекту і взяти участь у літературному конкурсі!

До розгляду приймаються твори українською мовою всіх жанрів на морально-етичну та духовну тематику. Найкращі з них будуть опубліковані на шпальтах нашого часопису. В кінці 2007-2008 навч. р. компетентне журі визначить переможців, на яких чекають цінні призи.

ПРИЗОВИЙ ФОНД:
за І місце – Біблія (колекційне видання);
за ІІ місце – Біблійна Енциклопедія Брокгауза;
за ІІІ місце – навчально-методичні відеоматеріали.

Щиро дякуємо усім, хто вже надіслав матеріали на конкурс, і бажаємо вам творчого натхнення.

Редколегія.